

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

4 Μαρτίου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 698

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 31585/Δ2

Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος των Θρησκευτικών στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο.

**Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 11 εδαφ. ε' και του άρθρου 5 παρ. 11 εδαφ. γ' του ν. 1566/1985 (Α' 167), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 1, 2 του ν. 2525/1997 (Α' 188) «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις».

2. Τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 3 περ. α υποπ. ββ του ν. 3966/2011 (Α' 118) «Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, Ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» και λοιπές διατάξεις».

3. Το π.δ. 81/2019 (Α' 119) με θέμα «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων».

4. Το π.δ. 83/2019 (Α' 121) με θέμα «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».

5. Το π.δ. 84/2019 (Α' 123) με θέμα «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων».

6. Την αριθμ. 6631/Υ1/20-07-2019 (Β' 3009) απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων με θέμα: «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Σοφία Ζαχαράκη».

7. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α' 98).

8. Την αριθμ. 11/27-02-2020 (ανακοινοποίηση στο ορθό 03-03-2020) πράξη του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

9. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπο-

λογισμού του Υ.ΠΑΙ.Θ. για τις δαπάνες που καλύπτονται από αυτόν, σύμφωνα με την αριθμ. Φ.1/Γ/105/31539/Β1/04-03-2020 εισήγηση του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 παρ. 6 του ν. 4337/2015 (Α' 129) της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Άρθρο μόνον

Το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος των Θρησκευτικών στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο ορίζεται ως εξής:

Πρόγραμμα Σπουδών στα **Θρησκευτικά**
Δημοτικού και **Γυμνασίου**

1. Το μάθημα των Θρησκευτικών ως οργανικό μέρος της σχολικής Εκπαίδευσης

Το μάθημα των Θρησκευτικών εντάσσεται στα υποχρεωτικά σχολικά μαθήματα, τα οποία διδάσκονται στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Η οργάνωση και η λειτουργία του θεμελιώνονται στο Σύνταγμα της Ελλάδας, στους νόμους του κράτους και τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ. Βασική μορφωτική αποστολή του μαθήματος των Θρησκευτικών είναι η ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης των μαθητών και των μαθητριών.

Στην υποχρεωτική Εκπαίδευση (Δημοτικό-Γυμνάσιο) το μάθημα των Θρησκευτικών περιλαμβάνεται στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα των τάξεων Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' Δημοτικού και των τάξεων Α', Β' και Γ' Γυμνασίου. Διδάσκεται **δύο διδακτικές ώρες εβδομαδιαίως** στις τάξεις αυτές. Λαμβάνοντας υπόψη τη διδακτική μεθοδολογία, πάνω στην οποία βασίζεται η διδασκαλία του μαθήματος. Επισημαίνεται ότι τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα επιτυγχάνονται, όταν το μάθημα διδάσκεται για κάθε τμήμα σε συνεχόμενο δίωρο κάθε εβδομάδα.

Το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος των Θρησκευτικών οικοδομείται με βάση τη θρησκευτική παράδοση του τόπου, δηλ. την παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας, όπως αυτή θεμελιώθηκε στη Βίβλο, σαρκώθηκε στη ζωή των αγίων Πατέρων της και αποτυπώθηκε στα μνημεία του πολιτισμού. Άλλωστε, η θεολογία, η ζωή, ο τρόπος σκέψης αλλά και ο πολιτισμός που γεννήθηκε και αναπτύχθηκε μέσα στους κόλπους της Ορθόδοξης

Εκκλησίας, συνιστούν διαστάσεις οι οποίες συνέβαλαν, μεταξύ των άλλων, στη διαμόρφωση της ιστορίας και του πολιτισμού της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας. Με το σκεπτικό αυτό, η ζωή και η παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας αποτελούν παράμετρο του δημόσιου χώρου της ελληνικής πραγματικότητας. Επιπλέον, ο Ορθόδοξος πολιτισμός και η γλώσσα του αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πλαισίου της ελληνικής εκπαίδευσης, στην οποία ουσιαστικά συμβάλλουν, υποστηρίζοντας αποτελεσματικά τη θρησκευτική, γνωστική, πνευματική, κοινωνική, ηθική, ψυχολογική, αισθητική, και δημιουργική ανάπτυξη των ανθρώπων. Και ακριβώς για τον λόγο αυτό, το μάθημα των Θρησκευτικών εντάσσεται στον κανόνα των υποχρεωτικών σχολικών μαθημάτων του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, το μάθημα των Θρησκευτικών αποτελεί ένα μάθημα παιδείας και Ορθόδοξης Χριστιανικής παράδοσης.

2. Ο σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος των Θρησκευτικών

Όπως όλα τα διακριτά μαθήματα του σχολείου, ομοίως και το μάθημα των Θρησκευτικών ακολουθεί τις προδιαγραφές, βάσει των οποίων αναπτύσσεται η παιδαγωγική και εκπαιδευτική διαδικασία που υλοποιείται εντός του σχολείου· συνεπώς, διαφοροποιείται από την κατήχηση, η οποία και αποτελεί έργο της Εκκλησίας.

Με βάση τα παραπάνω, ο σκοπός της διδασκαλίας του Μαθήματος των Θρησκευτικών εντάσσεται αναπόσπαστα στον γενικό σκοπό της σχολικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Ως εκ τούτου, το μάθημα των Θρησκευτικών, όπως και όλα τα άλλα διακριτά μαθήματα, τα οποία ανήκουν στον κανόνα των σχολικών μαθημάτων, συμβάλλει ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες να καταστούν ελεύθεροι και υπεύθυνοι πολίτες, που σέβονται τις αρχές της δημοκρατίας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Ειδικότερα, η διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο θέτει ως σκοπό:

1. Να οικοδομήσει ένα στιβαρό μορφωτικό πλαίσιο/πεδίο γνώσης και κατανόησης της Ορθόδοξης Εκκλησίας, έχοντας ως γνώμονα το αγιογραφικό-βιβλικό της υπόβαθρο, τη δογματική της διδασκαλία, την ηθική της, την εν Αγίω Πνεύματι εμπειρία της, και εν γένει την παράδοσή της, ως πνευματικής και πολιτισμικής κληρονομιάς της Ελλάδας και της Ευρώπης, αλλά και ως ζωντανής πηγής έμπνευσης, πίστης και ηθικής για τον σύγχρονο άνθρωπο.

2. Να συνεισφέρει δημιουργικά στην ανάπτυξη και καλλιέργεια της θρησκευτικής συνείδησης των Ορθόδοξων Χριστιανών μαθητών και μαθητριών, και παράλληλα να συμβάλει στην ολόπλευρη ανάπτυξή τους (θρησκευτική, γνωστική, πνευματική, κοινωνική, ηθική, ψυχολογική, αισθητική, και δημιουργική).

3. Να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις και να προσφέρει τις ευκαιρίες, ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες να αναπτύξουν ικανότητες και επάρκειες - αλλά και διαθέσεις και στάσεις ζωής - που χαρακτηρίζουν τον θρησκευτικά εγγράμματο άνθρωπο, καλλιεργώντας παράλληλα

την ηθική και κοινωνική του ευαισθησία απέναντι στις σύγχρονες προκλήσεις της εποχής μας.

4. Να παρέχει στους μαθητές και μαθήτριες του Γυμνασίου, σε διακριτές θεματικές ενότητες, ικανοποιητική κατάρτιση για τις εκφάνσεις του θρησκευτικού φαινομένου, δηλαδή τις μεγάλες και ζωντανές θρησκείες του κόσμου, εφόσον αυτές στο πλαίσιο τους, θεωρούνται χώροι έκφρασης πίστης και ορισμένου ηθικού τρόπου ζωής αλλά και σε κάθε περίπτωση αποτελούν πηγές πολιτισμού.

3. Η δομή και η λειτουργικότητα των ενοτήτων του Προγράμματος Σπουδών

α. Γενικές Επάρκειες κάθε Τάξης:

Παρουσιάζονται συνοπτικά οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που θα πρέπει να έχουν κατακτήσει οι μαθητές και μαθήτριες κατά το τέλος της φοίτησής τους στην εν λόγω τάξη. Η τριμερής κατηγοριοποίησή τους (γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες) βοηθά τον εκπαιδευτικό να συνειδητοποιήσει:

α) Τον ολιστικό χαρακτήρα της θρησκευτικής εκπαίδευσης, καθώς και τις πολλαπλές του διαστάσεις και κλιμακώσεις: από την κατάκτηση, την εμπέδωση και ενίσχυση της γνώσης, έως τη διεύρυνση της ζωής -προσωπικής και κοινωνικής- των μαθητών.

β) Την αλληλεξάρτησή τους, καθώς η ανάπτυξη μίας Επάρκειας ευνοεί την ανάπτυξη της άλλης.

γ) Την αλληλουχία και την ανέλιξή τους από τάξη σε τάξη.

β. Οι Θεματικές Ενότητες (ΘΕ)

Οι ΘΕ δεν αναπτύσσονται σε μία ωριαία διδασκαλία, αλλά σε μια σειρά διδακτικών ωρών, σύμφωνα με τον προγραμματισμό του/της εκπαιδευτικού και ανάλογα με την ομάδα των μαθητών/τριών. Η λογική της οργάνωσης κάθε ΘΕ μπορεί να αναγνωριστεί στην ανάπτυξη των τριών (3) στηλών της, οι οποίες παρουσιάζουν διεξοδικά τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα της μαθησιακής διαδικασίας (το «ΓΙΑΤΙ»), τα περιεχόμενα της διδασκαλίας (το «ΤΙ»), καθώς και τη διδακτική μεθοδολογία που προτείνεται για την υλοποίησή της (το «ΠΩΣ»).

Ο τίτλος κάθε ΘΕ (υπο)δηλώνει την έννοια/κλειδί που τη διατρέχει. Συχνά οι τίτλοι διατυπώνονται με ένα ερώτημα ή μια φράση-σύνθημα, ενισχύοντας τη στρατηγική επιλογή του ΠΣ για ανάπτυξη της διδασκαλίας. Στην παρουσίαση όλων των ΘΕ διακρίνεται σαφώς η λογική της ανάπτυξής τους όχι μόνον σε κάθε τάξη, γύρω από τους συγκεκριμένους βασικούς άξονες/ιδέες, αλλά και σε όλο το ΠΣ από τάξη σε τάξη.

γ. Οι τρεις οριζόντιες στήλες κάθε Θεματικής Ενότητας

ι) Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (ΠΜΑ)

Τα ΠΜΑ περιγράφουν τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, τις οποίες καλούνται να κατακτήσουν οι μαθητές και μαθήτριες κατά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας της εν λόγω ΘΕ. Στη σχετική στήλη τα ΠΜΑ ακολουθούν τη λογική της ανάπτυξης των Βασικών Θεμάτων. Ωστόσο, κάθε ΠΜΑ μπορεί να συνδέεται με περισσότερα του ενός Βασικού Θέματος.

Δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής του/της εκπαιδευτικού, ότι τα ΠΜΑ συγκεκριμενοποιούν τις Επάρκειες κάθε τάξης, δηλ. τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες,

που χρειάζεται να αποκτήσουν οι μαθητές και μαθήτριες σε κάθε τάξη.

ii) Βασικά θέματα (ΒΘ) της θεματικής ενότητας

Καταγράφουν τις πλευρές του θέματος, τις οποίες θα επεξεργαστούν οι μαθητές και μαθήτριες, καθώς και το βασικό corpus γνώσεων γύρω από το θέμα που χρειάζεται να οικοδομήσουν. Οι στήλες αναπτύσσονται σε μια εσωτερική «κάθετη» λογική οργάνωσης, την οποία ο εκπαιδευτικός οφείλει να αναγνωρίσει και να εξετάσει πριν εκπονήσει τον σχεδιασμό της διδασκαλίας του σύμφωνα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες κάθε τάξης. Με αυτόν τον τρόπο θα είναι σε θέση να αποφασίσει και να επιλέξει στοχευμένα και τεκμηριωμένα από τις στήλες της ΘΕ:

α) Με ποια ΒΘ θα ασχοληθεί και ποιο εκπαιδευτικό υλικό θα χρησιμοποιήσει (ΤΙ).

β) Ποιες από τις δραστηριότητες μπορούν να υπηρετήσουν την προσέγγιση που σχεδιάζει (ΠΩΣ).

γ) Ποια συγκεκριμένα ΠΜΑ προσδοκά να αναδυθούν και να ενστερνιστούν οι μαθητές κατά τη διδασκαλία που σχεδιάζει (ΓΙΑΤΙ).

Συνακόλουθα, είναι φανερό η οργανική σύνδεση των ΒΘ με τα ΠΜΑ (όχι απαραίτητα με ένα), τις Δραστηριότητες (είτε τις ενδεικτικές είτε άλλες συναφείς δικές του) και το Εκπαιδευτικό Υλικό.

Κατά κανόνα, το πρώτο ΒΘ αναφέρεται σε εμπειρίες και βιώματα των παιδιών συναφών με τον τίτλο της ΘΕ. Δεν πρόκειται για μια φάση απλής «βιωματικής προπαρασκευής» των μαθητών, αλλά για μια διευρυμένη ανάδειξη των προσωπικών διαστάσεων του ΒΘ, η οποία θα διατρέχει εφεξής την σε βάθος επεξεργασία ολόκληρης της ΘΕ. Γίνεται έτσι φανερό ότι οι μαθητές προσκαλούνται σε μια υπαρξιακή συνομιλία με το περιεχόμενο όλων των ΒΘ της ΘΕ.

iii) Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Πρόκειται για στοχευμένες και προσεκτικά δομημένες από τον εκπαιδευτικό δράσεις για την οργάνωση του περιβάλλοντος μαθητείας κατά τη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Οι Ενδεικτικές Δραστηριότητες:

- Ενισχύουν τις γνώσεις των μαθητών και τους υποστηρίζουν στην περαιτέρω εμπέδωση.

- Εκπαιδεύουν τους μαθητές σε ποικίλες προσεγγίσεις των θρησκευτικών θεμάτων (βιωματική, διαθεματική, διαλογική, ερμηνευτική, στοχασμό, δημιουργική έκφραση, δράσεις κ.ά.).

- Καλλιεργούν την ενσυναίσθηση ως κοινωνική δεξιότητα και ενισχύουν την αίσθηση της σχολικής τάξης ως κοινότητας.

- Ευνοούν την ανάπτυξη συγκεκριμένων ικανοτήτων, δεξιοτήτων, διαθέσεων και στάσεων των μαθητών, δηλαδή την ολόπλευρη ανάπτυξή τους.

- Υπηρετούν όχι μόνο τα ΠΜΑ, αλλά κατ' επέκταση τις Επάρκειες κάθε τάξης.

- Είναι ποικιλόμορφες και θεωρητικά θεμελιωμένες.

- Προσφέρουν δυνατότητες αξιολόγησης - ποιοτικού κυρίως χαρακτήρα - τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και στους ίδιους τους μαθητές και τις ίδιες τις μαθήτριες.

Οι Δραστηριότητες είναι ενδεικτικές και προτεινόμενες. Ο/Η εκπαιδευτικός διαμορφώνει ελεύθερα τη διδασκαλία του/της με βάση τα ΠΜΑ.

Επιπλέον, ταξινομούνται ανάλογα με το είδος τους.

Στο ΔΗΜΟΤΙΚΟ σε:

Α. Βιωματικές, Β. Ομαδικές, Γ. Δημιουργικής Έκφρασης, Δ. Επισκέψεις/Εκδηλώσεις/Δράσεις και Ε. Παιχνίδια και Ασκήσεις από Λογισμικά.

Στο ΓΥΜΝΑΣΙΟ σε:

Α. Βιωματικές, Β. Ομαδικές, Γ. Δημιουργικής Έκφρασης, Δ. Διαθεματικές και Ε. Επισκέψεις/Εκδηλώσεις/Δράσεις.

Με αυτόν τον τρόπο, αφενός επιβεβαιώνεται στην πράξη η βασική θεώρηση του ΠΣ για τη μεταμορφωτική δυναμική της θρησκευτικής εκπαίδευσης και, αφετέρου, παρέχεται στον/στην εκπαιδευτικό η δυνατότητα να ελέγχει αν κινείται ισορροπημένα, ώστε το μάθημα των Θρησκευτικών να συνδυάζει την κατάκτηση γνώσεων με τη βιωματική προσέγγισή τους, προς όφελος της ολόπλευρης και ιδιαίτερα της θρησκευτικής ανάπτυξης των μαθητών.

δ. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των μαθητών υπερβαίνει την ποσοτικού χαρακτήρα αθροιστική (τελική) αξιολόγηση των επιδόσεων τους και προσανατολίζεται στον έλεγχο ποιοτικότερων χαρακτηριστικών, τα οποία προϋποθέτουν την ολιστική προσέγγιση του μαθητή και της μαθήτριας. Έτσι, ως προς τις γνώσεις ελέγχεται η δυνατότητα των μαθητών και μαθητριών όχι απλώς να τις αναπαράγουν, αλλά κυρίως να τις ερμηνεύουν, να τις αναλύουν, να τις συσχετίζουν, να τις ερμηνεύουν, να τις εφαρμόζουν, να τις χρησιμοποιούν με κριτήρια και να εμπνέονται από αυτές.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, υπαγορεύεται η διαμορφωτική αξιολόγηση, η οποία προσφέρει ευκαιρίες, όχι μόνον στον/στην εκπαιδευτικό, αλλά και στους μαθητές και στις μαθήτριες, προκειμένου να κρίνουν την ποιότητα και τα αποτελέσματα της μαθησιακής διαδικασίας, με στόχο τη συνειδητή και στοχευμένη βελτίωσή τους. Τα ίδια τα ΠΜΑ και οι Δραστηριότητες του ΠΣ δίνουν ιδέες και διευκολύνουν τον/την εκπαιδευτικό να αξιολογεί και να διαμορφώνει ανάλογα την πορεία της διδασκαλίας του/της.

ε. Βιβλίο Μαθητή/Οδηγός Εκπαιδευτικού. Για την εφαρμογή του ΠΣ απαιτούνται Βιβλίο για τον μαθητή και τη μαθήτρια για κάθε τάξη του Δημοτικού και Γυμνασίου και Οδηγός Εκπαιδευτικού ώστε να υποστηρίζεται το διδακτικό έργο του/της.

Πρόγραμμα Σπουδών Δημοτικού

Ο κόσμος της χριστιανικής πίστης

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ: Ανακαλύπτουμε εικόνες, πρόσωπα και ιστορίες (50 ώρες)	Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ: Ανακαλύπτουμε εικόνες, πρόσωπα και ιστορίες (50 ώρες)	Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ: Ανακαλύπτουμε κείμενα, μνημεία, τόπους και γεγονότα (50 ώρες)	ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ: Ανακαλύπτουμε κείμενα, μνημεία, τόπους και γεγονότα (50 ώρες)
1. Ζούμε μαζί	1. Προσευχή: Η επικοινωνία με	1. Προφήτες της Βίβλου: Κλήση	1. Οι πρώτοι Χριστιανοί:

(3 δώρα) 2. Χριστιανικές γιορτές: Μέρες γεμάτες χαρά και νόημα (3 δώρα) 3. Κυριακή: Μια σημαντική ημέρα της εβδομάδας (2 δώρα) 4. Χριστούγεννα: Ο Θεός γίνεται άνθρωπος (4 δώρα) 5. Τα παιδιά: Η χαρά και η ελπίδα του κόσμου (3 δώρα) 6. Ιησούς Χριστός, ο Σωτήρας του κόσμου (3 δώρα) 7. «Χριστός Ανέστη»: Γιορτάζοντας το Πάσχα (4 δώρα) 8. Ο κόσμος μας, ένα στολίδι (3 δώρα)	τον Θεό (3 δώρα) 2. Παναγία, η Μητέρα του Χριστού (3 δώρα) 3. Σπουδαία «παιδιά» (4 δώρα) 4. Όλοι ίσοι, όλοι διαφορετικοί (4 δώρα) 5. Ιεροί τόποι και ιερές πορείες (4 δώρα) 6. Άγιοι της Εκκλησίας και του τόπου μας (4 δώρα) 7. Αγία Γραφή: Το ιερό βιβλίο της Εκκλησίας (3 δώρα)	για μετάνοια και αναγγελία του Μεσσία (3 δώρα) 2. «Εγώ εμί η Οδός, η Αλήθεια και η Ζωή». Η διδασκαλία του Χριστού (4 δώρα) 3. Συμπόρευση με όρια και κανόνες (2 δώρα) 4. Αναγνωρίζοντας και διορθώνοντας τα λάθη μας (3 δώρα) 5. Η Εκκλησία του Χριστού μπαίνει στην ιστορία (4 δώρα) 6. Αγώνας για τη διαφύλαξη της αλήθειας (6 δώρα) 7. Ο Χριστιανισμός εξαπλώνεται στον κόσμο (3 δώρα)	Δυσκολίες και περιπέτειες (4 δώρα) 2. Διωγοί και εξάπλωση του Χριστιανισμού. Πρόσωπα και μαρτυρίες (4 δώρα) 3. Η Αγία Γραφή, ένα θεόπνευστο και διαχρονικό βιβλίο (4 δώρα) 4. Ανακαλύπτοντας τα κείμενα της Αγίας Γραφής (4 δώρα) 5. Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας (5 δώρα) 6. Μνημεία και τόποι λατρείας: αποτυπώσεις της πίστης (4 δώρα)
---	---	--	--

Α΄ Κύκλος (Γ΄ & Δ΄ τάξη Δημοτικού)

Βασικός σκοπός

Ανακαλύπτουμε εικόνες, πρόσωπα και ιστορίες

Βασικός σκοπός του Α΄ κύκλου είναι μια πρώτη γνωριμία των μαθητών με τον Χριστιανισμό, πρωτίστως με την εξωτερική-συμβολική έκφρασή του και –σε ένα πρώτο εισαγωγικό επίπεδο– με την εσωτερική και ιδιαίτερη ποιότητα της λειτουργίας του. Στον κύκλο αυτόν δίνεται έμφαση κυρίως σε εικόνες, πρόσωπα και ιστορίες. Τα βασικά θέματα της διδασκαλίας διασυνδέονται με τις εμπειρίες των μαθητών από τη σχολική και οικογενειακή ζωή, καθώς και με το ευρύτερο περιβάλλον μέσα στο οποίο ζουν.

Γ' Δημοτικού

Ανακαλύπτουμε εικόνες, πρόσωπα και ιστορίες

Θεματικές Ενότητες

1. Ζούμε μαζί (3 δώρα)
2. Χριστιανικές γιορτές: Μέρες γεμάτες χαρά και νόημα (3 δώρα)
3. Κυριακή: Μια σημαντική ημέρα της εβδομάδας (2 δώρα)
 4. Χριστούγεννα: Ο Θεός γίνεται άνθρωπος (4 δώρα)
 5. Τα παιδιά: Η χαρά και η ελπίδα του κόσμου (3 δώρα)
 6. Ιησούς Χριστός, ο Σωτήρας του κόσμου (3 δώρα)
7. «Χριστός Ανέστη»: Γιορτάζοντας το Πάσχα (4 δώρα)
 8. Ο κόσμος μας, ένα στολίδι (3 δώρα)

Γ' Δημοτικού

Γενικές επάρκειες της τάξης

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επαρκώς:

- να εξοικειωθούν με σύμβολα, εικόνες, γιορτές, λατρευτικά γεγονότα και έθιμα της Ορθόδοξης χριστιανικής παράδοσης
- να συναισθάνονται τη σημασία που έχει για τους χριστιανούς το πρόσωπο του Ιησού Χριστού
- να αναγνωρίζουν τις γιορτές των κύριων σταθμών της ζωής του Χριστού (Χριστούγεννα, Πάσχα)
- να προσεγγίζουν αξίες του Χριστιανισμού για την ανακαίνιση και τη μεταμόρφωση της ζωής (αγάπη, προσφορά, αλληλεγγύη, θυσία, χαρά, ελπίδα, συμφιλίωση με την κτίση)
- να καλλιεργούν την παρατηρητικότητα τους και τα αισθητικά τους κριτήρια
- να εκφράζουν συναισθήματα, προσωπικές απόψεις και επιχειρήματα
- να συνειδητοποιούν ότι η πίστη μπορεί να φέρνει κοντά τους ανθρώπους
- να αναπτύσσουν οικολογική και κοινωνική ευαισθησία

1. Ζούμε μαζί (3 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) μοιράζονται εμπειρίες γύρω από τις σχέσεις τους (οικογενειακές, φιλικές, σχολικές) β) συναισθάνονται τη σημασία της αλληλεγγύης, της αγάπης και της αλληλπροσφοράς μεταξύ τους γ) ανακαλύπτουν διαστάσεις των	I. Οι άλλοι κι εγώ i. Οικογένεια, συγγενείς, φίλοι, συμμαθητές, ii. Κρίσεις και προβλήματα iii. Αγάπη, φροντίδα, συγγνώμη II. Από την Παλαιά Διαθήκη i. Ησαΐα – Ιακώβ (Γεν 25, 19-34. 27, 1-42. 33, 1-12) ii. Ο Ιωσήφ και τα αδέλφια του (Γεν 37,	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Παιχνίδι γνωριμίας (π.χ. με μπάλα σε κύκλο) 2. Αφήγηση από τον δάσκαλο και παρουσίαση σκηνών με θέμα την αλληλεγγύη και την αγάπη (π.χ. Όσκαρ Ουάλντ, <i>Ο εγωιστής γίγαντας</i>) 3. Δραστηριότητα σε κύκλο: Καθισμένοι σε κύκλο ενθαρρύνονται να συνεχίσουν κάποιες φράσεις-δηλώσεις (λ.χ. «κάποτε ήμουν λυπημένος όταν...», «κάτι που με ανησυχεί είναι...», «όταν ήμουν μικρότερος φοβόμουν...», «νιώθω θυμό όταν...»). Στη συνέχεια συζητούν σε ομάδες των 4 για την αντιμετώπιση κάθε ανησυχίας (στόχος: Να αποδεχτούν και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και να

ανθρώπων σχέσεων στις βιβλικές ιστορίες δ) αναγνωρίζουν ότι ο Θεός αγαπά όλους τους ανθρώπους χωρίς διάκριση	1-35) iii. Δαβίδ και Σαούλ (Βασ Α' 16, 14-23, 18, 6-16) iv. Δαβίδ και Ιωνάθαν (Βασ Α' 18, 1-4, 20 Βασ Β' 1, 17-27) III. Από την Καινή Διαθήκη i. «Χαρείτε μαζί μου, γιατί βρήκα το χαμένο μου πρόβατο»: Η παραβολή του καλού ποιμένα (Λκ 15, 4-6) ii. «Τον αγάλλασε σφριχτά και τον καταφιλούσε»: Η παραβολή του σπλαχνικού πατέρα (Λκ 15, 11-32)	κατανοήσουν ότι μπορούν να τα χειρίζονται) 4. «Ο καλύτερός μου φίλος»: Σε μια κόλλα γράφουν τρία πράγματα που μοιράζονται μ' αυτόν και τα παρουσιάζουν στην τάξη 5. Βρίσκουν λέξεις-κλειδιά από τις παλαιδιαθηκικές αφηγήσεις (π.χ. ζήλια, θυμός, εκδίκηση, αγάπη, συγχώρηση). Ο δάσκαλος τις γράφει στον πίνακα και αφού τις βάλουν σε συννεφάκια (δόπρα και γκρίζα) συζητούν: Ποια από αυτά μπορούμε να αναγνωρίσουμε στις σχέσεις μας; Οι συνέπειές τους στα πρόσωπα των αφηγήσεων – οι συνέπειές τους σε εμάς 6. Παιχνίδι ρόλων για τις βιβλικές αφηγήσεις του ΙΙ και του ΙΙΙ (π.χ. «κύκλος συνεδίου» του Ιακώβ, «παρουσίαση σκηνης»: Τα αδέλφια του Ιωσήφ συζητούν την εξόντωσή του, «συλλογικός ρόλος» για την παραβολή του καλού ποιμένα) 7. Παγωμένη εικόνα για τη συμφιλίωση Ησαΐ – Ιακώβ και την παραβολή του σπλαχνικού πατέρα (π.χ. ο πατέρας υποδέχεται τον άσωτο) Β. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Μελέτη περίπτωσης: Μετά από την περιγραφή ενός σχολικού καυγά, συζητούν πώς ένιωσαν οι ίδιοι και πώς αντέδρασαν, όταν κάποιος π.χ. τους έσπρωξε, τους εκνεύρισε ή τους κορόιδεψε. (στόχος: Να συνειδητοποιήσουν ότι οι αντιδράσεις τους μπορεί να έχουν χειρότερες ή καλύτερες συνέπειες). Αναστοχασμός πάνω στα συμπεράσματά τους μετά την επεξεργασία των βιβλικών ιστοριών 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking): α) <i>Η συμφιλίωση Ησαΐ – Ιακώβ του Γκ. Ντορέ</i> («αντιλαμβάνομαι, γνωρίζω, φροντίζω»), και β) <i>Η επιστροφή του Ασώτου του Ρέμπραντ</i> («βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι») Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Ζωγραφίζουν την οικογένειά τους και την παρουσιάζουν στην τάξη. Στη συνέχεια δημιουργούν μια κοινή ζωγραφιά σε ένα μεγάλο χαρτόνι στον τοίχο με θέμα «η συντροφιά της τάξης μας». (στόχος: Να συναισθανθούν το «άνοιγμα» από την οικογένεια στο σχολείο). Παραλλαγή: Οι μαθητές φτιάχνουν ζωγραφίες με θέμα «κάτι που μου αρέσει να κάνω», «κάτι που με κάνει ευτυχισμένο», «κάτι που με στενοχωρεί», «κάτι που μου φαίνεται ενδιαφέρον» κλπ., αποσκοπώντας στη διερεύνηση κοινών στόχων που μας ενώνουν 2. Φωτογραφίζονται όλοι μαζί. Η φωτογραφία κόβεται σε μικρά κομμάτια και φτιάχνουν το παζλ της 3. Ατελιέ / δουλειά στο σπίτι: Σχεδιάζουν σε σκίτσα την παραβολή του χαμένου προβάτου. Κατασκευές μορφών με πλαστελίνη Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ
---	--	--

		1. Διοργάνωση μιας κοινής δραστηριότητας (π.χ. πάμε όλοι μαζί σε μια κινηματογραφική ή θεατρική παράσταση) 2. Μια βόλτα στη γειτονιά μας/μια βόλτα στην πόλη μας (στόχος: Κατανόηση της έννοιας της συνύπαρξης)
--	--	---

2. Χριστιανικές γιορτές: Μέρες γεμάτες χαρά και νόημα (3 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) μοιράζονται εμπειρίες και συναισθήματα από τη συμμετοχή τους σε γιορτές με θρησκευτικό περιεχόμενο β) ανακαλύπτουν παραδείγματα σημαντικών χριστιανικών γιορτών γ) αναγνωρίζουν θρησκευτικά σύμβολα του Χριστιανισμού δ) επιβεβαιώνουν ότι οι θρησκευτικές γιορτές φέρνουν κοντά τους ανθρώπους και τους καλούν να γίνουν καλύτεροι	I. Χαίρομαστε γιορτάζοντας i. Σχολικές γιορτές ii. Τοπικές γιορτές iii. Ονομαστική γιορτή II. Μέρες γιορτής των Χριστιανών: i. Ο εκκλησιαστικός χρόνος και οι γιορτές ii. Κάθε μέρα γιορτάζει ένας άγιος iii. Η χαρά της πανηγυρης ενός ναού iv. Κάθε τόπος γιορτάζει τον άγίο του v. Τα ελληνικά σχολεία γιορτάζουν: Ο σχολικός Αγιασμός, η γιορτή των Τριών Ιεραρχών III. Χριστιανικά σύμβολα i. Ο Σταυρός ii. ΙΧΘΥΣ iii. Η ναύς iv. Η άμπελος v. Ο ναός	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Παρουσίαση σκηνών: Από το πανηγύρι του χωριού μας, από τη γιορτή στο σπίτι μας 2. Παιχνίδι ρόλων: Οικοδεσπότες και επισκέπτες σε μια γιορτή B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Φτιάχνουν ένα ημερολόγιο τοίχου στο οποίο καταγράφουν γιορτές, επετείους κ.ά. όλων των μαθητών 2. Βρίσκουν στο διαδίκτυο τους πολυύχους αγίους μεγάλων ελληνικών πόλεων 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι»): <i>Η εικόνα των Τριών Ιεραρχών, εικόνα του 14^{ου} αι., Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο Αθήνας</i> 4. Βρίσκουν από το διαδίκτυο και παρουσιάζουν έθιμα και εικόνες θρησκευτικών γιορτών Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Αφήγηση της ζωής του αγίου το όνομα του οποίου φέρουμε 2. Κατασκευή πόστερ με χριστιανικά σύμβολα 3. Διαμόρφωση ενός Κουτιού Υλικού γιορτών (ένα για γιορτές του Χριστού, ένα για γιορτές της Θεοτόκου και ένα για γιορτές αγίων) όπου βάζουν κατασκευές με σύμβολα, ζωγραφίες, αντικείμενα κ.ά. 4. Ένας μαθητής περιγράφει μια γιορτή Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Επίσκεψη στον ναό του πολιούχου αγίου της πόλης/του χωριού, συμμετοχή σε ένα πανηγύρι

		Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό ΣΤ' τάξης: α) Ζώντας μαζί με την αλήθεια 2. Παιχνίδια από το λογισμικό Γ'-Δ' τάξης: Γιορτές και πανηγύρια της Ορθοδοξίας (βρες το σωστό, σωστό/λάθος, βρες τη λέξη, παζλ)
--	--	--

3. Κυριακή: Μια σημαντική ημέρα της εβδομάδας (2 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) περιγράψουν εμπειρίες και βιώματά τους από την Κυριακή ως μιας ξεχωριστής ημέρας β) εκτιμούν την ιερότητα της Κυριακής για τους χριστιανούς γ) αντιλαμβάνονται την ιδιαίτερη σχέση των πιστών με τον ναό δ) αναγνωρίζουν αντικείμενα από τη λατρεία του Χριστιανισμού	I. Κυριακή, μια διαφορετική ημέρα: i. Ημέρα αργίας ή ημέρα γιορτής; II. Η Κυριακή των Χριστιανών: i. Τι σημαίνει «Κυριακή»; ii. Η τέλεση της Θείας Λειτουργίας στον ναό III. Ο χριστιανικός ναός: i. Ναός, Σταυρός, καμπάνες: Το κάλεσμα των πιστών ii. Οι Χριστιανοί μέσα στον ναό: Ιερέας, ψάλτες, πιστοί iii. Εικόνες, κεριά, θυμίαμα	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Οι μαθητές αφηγούνται σε ομάδα: «Τι κάνω κάθε Κυριακή» (στόχος: Μια πρώτη προσέγγιση του «ξεχωριστού» χρόνου) 2. Παγωμένη εικόνα: Στιγμιότυπα από την Κυριακή μου B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Συζητούν σε ομάδες για το τι θα ήθελαν να μάθουν για τον χριστιανικό ναό 2. Έρευνα: Ο ρόλος των κληρικών και των πιστών στη διάρκεια της προσευχής στον ναό 3. ΤΡS με θέμα: «Τι μας "ζητάει" να σκεφτούμε και να κάνουμε μια τέτοιου είδους ξεχωριστή ημέρα;» Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Κατασκευάζουν ναούς από χαρτόνι, πηλό, πλαστελίνη κ.ά. υλικά Δ. ΕΠΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Επίσκεψη σε ναό σε ώρα λατρείας. Περιγραφή της ατμόσφαιρας αλλά και των συναισθημάτων των μαθητών για όσα βλέπουν γύρω τους Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό ΣΤ' τάξης: α) Ζώντας μαζί με την αλήθεια.

4. Χριστούγεννα: Ο Θεός γίνεται άνθρωπος (4 διώρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) περιγράψουν βιώματα από γιορτές γενεθλίων β) εκφράζουν συναισθήματα από τη συμμετοχή τους στη γιορτή των Χριστουγέννων γ) εντοπίζουν στις βιβλικές αφηγήσεις και σε εικόνες της Γέννησης του Χριστού το νόημα της γιορτής των Χριστουγέννων δ) προσεγγίζουν έθιμα και υλικό γύρω από τον εορτασμό των Χριστουγέννων	I. Ένα παιδί έρχεται στον κόσμο i. Η προσδοκία και η χαρά της γέννησης ενός παιδιού ii. Γενέθλια: Γιορτάζουμε τη γέννηση ενός ανθρώπου/Δίνουμε και παίρνουμε δώρα II. Χριστούγεννα: Το μεγάλο δώρο του Θεού στον κόσμο i. Από την Καινή Διαθήκη: - Τα λόγια του αγγέλου στην Παναγία (Λκ 1, 30-33) - Η Γέννηση στη φάτνη της Βηθλεέμ (Λκ 2, 1-20) - Τα δώρα του κόσμου στον νεογέννητο Ιησού/Βοσκοί και μάγοι (Μτ 2, 1-12, Λκ 2, 8-20) - Εμμανουήλ: Το όνομα του Χριστού (Μτ 1, 23) ii. Εικονίζοντας τη Γέννηση του Χριστού: - Η ορθόδοξη εικόνα της Γέννησης - Η Γέννηση του Χριστού στην τέχνη III. Η γιορτή των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς i. Ύμνοι Χριστουγέννων ii. Χριστιανικά κάλαντα iii. Τα δώρα του Αη-Βασίλη iv. Χριστουγεννιάτικα έθιμα (δέντρο, καραβάκι, φαναράκι, χριστόψωμο, βασιλόπιτα) v. Τα Χριστούγεννα στη λογοτεχνία vi. Χριστουγεννιάτικα παραμύθια	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - Προετοιμάζοντας τη γιορτή των γενεθλίων ενός συμμαθητή μας - Ιδεοθύελλα: «Δώρα με αξία/Δώρα με αγάπη» (στόχος η επεξεργασία της έννοιας του «δώρα» όπως εκφράζεται στην καθημερινή ζωή) - Ιδεοθύελλα για τη λέξη «Χριστούγεννα». Συζητώντας καταλήγουμε τι γιορτάζουμε τελικά B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - Βρίσκουν και παρουσιάζουν έθιμα και εικόνες Χριστουγέννων από όλο τον κόσμο - Ομάδες μαθητών ετοιμάζουν και παρουσιάζουν χριστουγεννιάτικη μουσική και τραγούδια - Ομάδες μαθητών παρουσιάζουν ή δραματοποιούν χριστουγεννιάτικα παραμύθια - TPS με θέμα: «Στη γειτονιά μου, θα ήθελα τα Χριστούγεννα να ήταν...» (όψη, ατύχημα, άνθρωποι) - Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («βλέπω, σκέφτομαι, αναρωτιέμαι»): Η Γέννηση του Θεοφάνη, Ι. Μ. Σταυρονικήτα ή <i>Ποιμένες αγραυλούντες</i>, μικρογραφία από Ευαγγελιστήριο του 12^{ου} αι. της Ι. Μ. Αγ. Παντελεήμονος (Άγιον Όρος) - Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («αντισταβάνομαι, γνωρίζω, φροντίζω»): Ν. Λύτρα, <i>Τα κάλαντα</i> - Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Τι σε κάνει να το λες αυτό;»): Εικόνα του Μ. Βασιλείου (Ο ορθόδοξος Αη-Βασίλης) Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ - Δημιουργία κολλάζ: Η χαρά του ερχομού ενός παιδιού στον κόσμο - Κατασκευή φάτνης και τοποθέτηση των προσώπων σύμφωνα με την εικόνα της Γέννησης - Κατασκευή παιχνιδιών από πηλό για το χριστουγεννιάτικο δέντρο - Κατασκευή και στολισμός καραβιού για τα κάλαντα Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ - Οργάνωση μιας επίσκεψης σε ένα ίδρυμα της πόλης μας για να πούμε τα κάλαντα - Προετοιμασία δώρων για οικογένειες που έχουν ανάγκη Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ - Λογισμικό Γ' -Δ' τάξης: <i>Γιορτές και πανηγύρια της Ορθοδοξίας. Ο άγιος Βασίλης και η βασιλόπιτα</i> (βρες το σωστό, σωστό/λάθος, βρες τη λέξη, παζλ)

	2. Λογισμικό «Ζώντας στην Εκκλησία»: Γέννηση (κείμενο, ύμνοι, εικόνες, παιχνίδια)
--	---

5. Τα παιδιά: Η χαρά και η ελπίδα του κόσμου (3 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) παρουσιάζουν χαρακτηριστικά της παιδικής ηλικίας β) αναγνωρίζουν ότι ο Χριστός έγινε δεκτός ως Θεός και σωτήρας του κόσμου β) εκφράζουν συναισθήματα και σκέψεις για τη θέση που δίνει ο Χριστός στα παιδιά δ) εκδηλώνουν αισθήματα αλληλεγγύης και ενότητας προς όλα τα παιδιά του κόσμου	I. Το κάθε παιδί είναι χαρά i. Τα χαρακτηριστικά των παιδιών (χαρά, ζωντάνια, ενθουσιασμός, εμπιστοσύνη, δημιουργικότητα) ii. Η παγκόσμια γλώσσα των παιδιών: Παιχνίδι, μουσική, τραγούδι, χορός, παραμύθια II. Ο Ιησούς ως παιδί i. Ο Ιησούς παίρνει όνομα και γίνεται «γιος του Νόμου» (Λκ 2, 22) ii. Η Υπαπαντή του Κυρίου: Ο Συμεών αναγνωρίζει τον Χριστό ως Θεό και Σωτήρα του κόσμου (Λκ 2, 22-35) iii. Δωδεκάχρονος Ιησούς: «Στο σπίτι του πατέρα μου» (Λκ 2, 41-52) III. Όλα τα παιδιά αξίζουν αγάπη, σεβασμό και φροντίδα i. «Αν δεν γίνετε σαν τα παιδιά» (Μτ 18, 1-6) ii. «Αφerte τα παιδιά» (Λκ 18, 15-17, Μκ 10, 13-16) iii. Προκλήσεις και δυσκολίες για τα παιδιά στις γειτονίες του κόσμου iv. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των παιδιών	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ο κάθε μαθητής -σε συνεννόηση με τους γονείς του- διαμορφώνει ένα μικρό λεύκωμα με φωτογραφίες από στάδια και σημαντικές στιγμές της ζωής του (ή για το μικρό αδελφάκι του). Το φέρνει στην τάξη και το μοιράζεται με τους άλλους (στόχος: Η ανάδειξη της χαράς της οικογένειας που μεγαλώνει ένα παιδί) 2. Παιχνίδι ρόλων (αναπαριστάσεις παραμυθιών με παιδιά) 3. Ομάδες παιδιών που παίζουν σε έναν προσφυγικό καταυλισμό κάπου στη σύγχρονη Ελλάδα (αναπαράσταση σκηνικού, ιδέες για παιχνίδια, π.χ. κατασκευή μπάλας από εφημερίδες κ.ά.) B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Αρχαία παιχνίδια, παιχνίδια των παππούδων μας 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Αρχή, μέση και τέλος»): Δωδεκαετής στον ναό, Χαρακτικό του Ρέμπραντ 3. Σύγκριση: Φωτογραφία των παιδιών της τάξης μας στη διάρκεια ενός παιχνιδιού και φωτογραφίες παιδιών που παίζουν από άλλες ηπείρους. Τις αναρτούμε σε ταμπλό και συζητάμε 4. «Φτιάχνοντας ιστορίες»: Βρίσκουν από το διαδικτυο φωτογραφίες παιδιών (προσφυγόπουλα, παιδιά Τρίτου Κόσμου, εργαζόμενα κ.ά.) και στη συνέχεια επινοούν και παρουσιάζουν ιστορίες για την κάθε μία από αυτές 5. Επιγραμμιατική παρουσίαση των δικαιωμάτων του παιδιού 6. Ακολουθεί TPS με θέμα: «Πόσο όλα αυτά τηρούνται για τα παιδιά της χώρας μας» 7. Συζήτηση σε ομάδες για ένα παιδικό δικαίωμα και μια υποχρέωση. Παρουσίαση στην τάξη με παντομίμα 8. Μελέτη περίπτωσης: Παιδιά της Αφρικής ή της Ασίας 9. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («ακούγοντας 10X2»): Το πουλί της

		φωτιάς, Ιγκόρ Στραβίνσκι 10. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («αντλιαμβάνομαι, γνωρίζω, φροντίζω») <i>Ο Ιησούς ευλογεί ένα παιδί, μικρογραφία από το Ευαγγελιστήριο 11^{ου} αι. της Ι.Μ. Διονυσίου ή Ο άγιος Δημήτριος και δυο μικρά παιδιά, ψηφιδωτό από τον Αγ. Δημήτριο Θεσσαλονίκης</i> 11. Χτίζοντας γέφυρες: Τα παιχνίδια των συνομηλίκων μας στις βαλκανικές χώρες 12. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι»): Εικόνες Παντοκράτορα που ευλογεί, Επιστροφής του Ασώτου (Μονή Σινά, Παμμακάριστος Κωνσταντινούπολης) Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Μουσικό εργαστήριο: Αφού συμφωνήσουν για το θέμα (π.χ. «κάθε παιδί είναι χαρά»), καταλήγουν σε μια δική τους σύνθεση με όργανα, κρουστά και κινήσεις (παλαμάκια, χτυπήματα ποδιών, σφυρίγματα κ.ά.) 2. Μαθαίνουν χορούς άλλων τόπων Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Οργάνωση διαγωνισμού χορού Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό της Β' Γυμνασίου (<i>Σχολείο</i>): <i>Απαρχές</i> 2. Λογισμικό Γ' - Δ' τάξης: <i>Τα δικαιώματα του παιδιού</i> (βρες το σωστό, σωστό/λάθος, βρες τη λέξη, παζλ) 3. Λογισμικό «Ζώντας στην Εκκλησία»: <i>Η Υπαπαντή</i>
--	--	--

6. Ιησούς Χριστός, ο Σωτήρας του κόσμου (3 διώρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αντιλαμβάνονται ότι ο Χριστός δεν έγινε δεκτός με τον ίδιο τρόπο από όλους τους ανθρώπους β) περιγράφουν πτυχές και	Ι. Από την Καινή Διαθήκη: i. Ήρθε στον κόσμο σαν ξένος: • Η φυγή στην Αίγυπτο (Μτ 2, 13-15) ii. Ο Μεσσίας που όλοι προσδοκούσαν • Όπως τον προανήγγελλαν οι Προφήτες (Ησ 11, 1-10)	Α. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ημερολόγιο Ιωσήφ, μετά την άφιξη στην Αίγυπτο 2. Παρουσίαση σκηνής: Φύλοι και μαθητές του Ιησού 3. Ρόλος στον τοίχο: Ο Ματθαίος Λευί 4. Παρουσίαση σκηνής για το Μτ 26, 59-60

χαρακτηριστικά της ζωής και της δράσης του Ιησού Χριστού γ) παρατηρούν εικόνες και έργα τέχνης, αναγνωρίζοντας σε αυτά τις βιβλικές αφηγήσεις δ) επιβεβαιώνουν ως πηγές της γνώσης μας για τον Ιησού Χριστό τα Ευαγγέλια και την Παράδοση της Εκκλησίας ε) αναγνωρίζουν ότι ο Ιησούς Χριστός φανερώθηκε ως Θεάνθρωπος	• Όπως ανήγγελε ο ίδιος: Από το κήρυγμά του στη Ναζαρέτ (Λκ 4, 16-22) • Όπως τον υποδέχτηκε ο κόσμος (Ιω 12, 12-13) iii. Ένας Δάσκαλος που όλοι θαύμαζαν (Μκ 1, 28, Λκ 4, 42, 11, 27, 21, 38) iv. Κοντά σε όλους χωρίς διάκριση: • Στο σπίτι του αμαρτωλού Τελώνη (Μκ 2, 13-17: Κλήση Ματθαίου) • Αγαπημένος φίλος: Λάζαρος, Μάρθα, Μαρία (από το Ιω 11, 1-44) v. Αρνήσεις και κατατρεγμοί: • «Τον έφεραν στην άκρη του βουνού για να τον ρίξουν στον γκρεμό» (Λκ 4, 28-30) • «Ζητούσαν να βρουν μια ψεύτικη κατηγορία σε βάρος του» (Μτ 26, 59-60) II. Από την εικονογραφία i. Μπροστά στις εικόνες του Δωδεκάροτου: Ο Ιησούς Χριστός ως Θεάνθρωπος και Σωτήρας του κόσμου	Β. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («βάζοντας τίτλους»): Οι εικόνες του Δωδεκάροτου 2. Κατασκευή του πλαισίου ενός Δωδεκάροτου. Οι μαθητές συμφωνούν πως θα βάζουν στη διάρκεια της χρονιάς τις δικές τους ζωγραφιές για το κάθε γεγονός στην κατάλληλη θέση 3. Video: Η Παλαιστίνη σήμερα Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Δημιουργία κολλάζ με εικόνες του Ιησού απ' όλο τον κόσμο που βρίσκουν στο διαδίκτυο 2. Φτιάχνουν έναν χάρτη της Παλαιστίνης της εποχής του Χριστού Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Επίσκεψη σε ένα ναό. Παρατήρηση και συζήτηση για το Δωδεκάροτο Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Κείμενο και εικόνες από το λογισμικό Γ'- Δ' τάξης: <i>Γιορτές και πανηγύρια της Ορθόδοξίας (το Δωδεκάροτο)</i> 2. Εκπαιδευτικό λογισμικό Γυμνασίου ΥΠΠΕΘ/ΠΙ: <i>Κανή Διαθήκη: Οι Απαρχές, η διδασκαλία του Χριστού, (Εκκλησία, Μουσείο, Βιβλιοθήκη)</i>
--	--	---

7. «Χριστός Ανέστη»: Γιορτάζοντας το Πάσχα (4 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) εντοπίζουν γιορτές και έθιμα της Σαρακοστής β) συναισθάνονται το νόημα της προετοιμασίας στην πορεία προς	I. Στον δρόμο για το Πάσχα i. Σαρακοστή • Καθαρά Δευτέρα: Το πέταγμα του χαρταετού • Ο ερχομός της άνοιξης	Α. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Παχνίδι ρόλων: Οι μαθητές δίνουν εξηγήσεις για την περίοδο της νηστείας 2. Όλοι οι μαθητές αποφασίζουν τη δική τους «νηστεία»: Να μην παρακολουθούν TV ή να μην χρησιμοποιούν τον Η/Υ για ένα διάστημα. Συζήτηση για τα αποτελέσματα της προσπάθειας (στόχος: Ανάδειξη της σημασίας της αυτοκυριαρχίας ως βασικής

το Πάσχα γ) συνδέουν τους κύριους σταθμούς της Μεγάλης Εβδομάδας με τα αντίστοιχα γεγονότα στη ζωή του Χριστού δ) αναγνωρίζουν το βασικό νόημα των βιβλικών αφηγήσεων για το Πάθος και την Ανάσταση ε) εκφράζουν εμπειρίες και συναισθήματα γύρω από το Πάσχα, μελετώντας εικόνες, ύμνους και έθιμα της γιορτής	• Περίοδος νηστείας και μετάνοιας • Οι Χαφιέτισμοι της Παναγίας και ο Ακάθιστος Ύμνος ii. «Αζάρε, δέυρο έξω»: Σάββατο του Λαζάρου (Ιω 11, 1-44) • Λαζαράκια (ψωμάκια) • Λαζαρίνες, κέλαντα iii. «Ευλογημένος ο ερχόμενος»: Κυριακή των Βαΐων (Μτ 21, 1-11) • Οι ναοί στολίζονται: Βάγια, δάφνες, μυρτιές II. Η Μεγάλη Εβδομάδα και η Ανάσταση i. Το τελευταίο δείπνο με τους μαθητές (Μτ 26, 17-30) ii. Στον κήπο της αγωνίας (Μτ 26, 36-40) iii. Η προδοσία και η σύλληψη (Μτ 26, 47-56) iv. Η δίκη, η καταδίκη και τα Πάθη του Χριστού (Ιω 18, 12-24, Μτ 27, 1-2, 11-31) v. «Σήμερα κρεμάται»: Η Σταύρωση (Μτ 27, 32-50) και η ταφή (Μτ 27, 57-61) vi. Η Ανάσταση (Μκ 16, 1-8) vii. «Πάσχα, εν χαρά αλλήλους περιπτύξωμεθα»: Η γιορτή της Αγάπης του Χριστού (από τα στιχηρά του Πάσχα) III. Το Πάσχα στην εκκλησιαστική τέχνη i. Ορθόδοξη υμνογραφία ii. Εικόνες και μουσική για το Πάθος και την Ανάσταση	στόχευσης της νηστείας/Μαθαίνουμε να κυριαρχούμε στον εαυτό μας και στις επιθυμίες μας· να χρησιμοποιούμε τα πράγματα και όχι να μας χρησιμοποιούν αυτά) Β. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Μια μικρή έρευνα σε συγγενείς μας: «Τα φαγητά και τα γλυκίσματα της Σαρακοστής» 2. Ιδεοθύελλα για τη λέξη «Πάσχα» 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («κοιτάζοντας 10X2»): <i>Βαϊόφορος</i> του Θεοφάνη, Ι. Μ. Αγ. Νικολάου Αναπαυσά 4. Οι τόποι των Παθών του Ιησού: Τότε και τώρα (προβολή ντοκιμαντέρ, θεματική συζήτηση) 5. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («ακούγοντας 10X2»): <i>Οι 7 τελευταίοι λόγοι του Ιησού στον Σταυρό</i>, F.J. Hayden 6. Το Πάσχα σε όλο τον κόσμο: Βρίσκουν στο διαδίκτυο και παρουσιάζουν έθιμα και εικόνες από όλο τον κόσμο 7. Έρευνα: Έθιμα και παραδόσεις στη χώρα μας. Μοιρολόι της Παναγίας Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Κατασκευή της Κυρά Σαρακοστής (βλ. εκπαιδευτικό φάκελο Μπενάκη) 2. Φτιάχνουμε τον χαρταετό της τάξης μας για την Καθαρά Δευτέρα 3. Το «Πάσχα» της φύσης. Από τον χειμώνα στην άνοιξη: Ζωγραφική, κατασκευές, κολλάζ με λουλούδια 4. Κατασκευάζουν ένα ημερολόγιο της Μ. Εβδομάδας (βλ. εκπαιδευτικό φάκελο Μπενάκη) 5. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («παιχνίδι επεξεργασίας»): <i>Επιτάφιος του Παγώνη</i>, Ι.Μ. Ξηροποτάμου 17^{ος} αι. 6. Κλασική μουσική για τα Πάθη: Ακούν το κομμάτι, εκφράζουν συναισθήματα, ζωγραφίζουν με χρώματα, βάζουν τίτλο. Τέλος, ο δάσκαλος αποκαλύπτει τον τίτλο του κομματιού. Σύγκριση με τους δικούς τους τίτλους 7. Φτιάχνουν χαλκομανίες με πουλάκια, λουλούδια κ.ά. για τον στολισμό των αυγών Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Ετοιμάζουμε για την τάξη μας ένα γλύκισμα της Σαρακοστής 2. Βάφουμε αυγά, ετοιμάζουμε τσουρέκια και δώρα για ενδείς συμπολίτες μας 3. Στολίζουμε πασχάλινες λαμπάδες για τα παιδιά ενός ιδρύματος της περιοχής μας Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Ασκήσεις και τόποι στο διαδίκτυο από το λογισμικό ΣΤ' τάξης: <i>Τα Πάθη και η Ανάσταση του Χριστού</i> 2. Ασκήσεις από το λογισμικό της Β' Γυμνασίου (<i>Σχολείο</i>): <i>Το Πάθος και η Ανάσταση του</i>
--	---	--

	iii. IV. Πασχαλινά έθιμα Επιτάφιος, στεφάνια λουλουδιών, αναστάσιμος χαίρετισμός, κόκκινα αυγά, κουλούρες, λαμπάδες	Χριστού
--	---	---------

8. Ο κόσμος μας, ένα στολίδι (3 διώρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) περιγράψουν εμπειρίες από τη σχέση τους με τη φύση β) διερευνούν σε βιβλικά και σε άλλα κείμενα τη σχέση των χριστιανών με τη φύση και το περιβάλλον γ) διαπιστώνουν τη συμφιλώση ανθρώπου και κτίσης στη ζωή των αγίων δ) καλλιεργούν στάση σεβασμού προς τη φύση και όλα τα πλάσματα του Θεού ε) ανακαλύπτουν στοιχεία της φύσης στη λατρεία του Χριστιανισμού	I. Κόσμος σημαίνει στολίδι Εξερευνώντας τα θαύματα της φύσης γύρω μας: i. Ζώα, πουλιά, λουλούδια, δέντρα, θάλασσα, βουνά, ποτάμια ii. Το θαύμα της ζωής iii. Οι αλλαγές των εποχών II. Κόσμος, το κοινό μας σπίτι i. Αγάπη για τον κόσμο ii. Ευθύνη και φροντίδα για το σπίτι μας, τον κόσμο μας, το στολίδι μας iii. Τίποτε στον κόσμο δεν είναι άχρηστο! III. Όλος ο κόσμος είναι πλάση του Θεού i. Από την Παλαιά Διαθήκη: • Όλα τα πλάσματα αξίζει να σωθούν: Η Κιβωτός του Νώε (Γεν 7-8) • Ψλ 19, 2-7. 104, 1-35. 147, 4-9. 148, 1-12 ii. Από την Καινή Διαθήκη: • Τα πετεινά του ουρανού και τα κρίνα του αγρού (Μτ 6, 26-29) iii. Από την παράδοση της Εκκλησίας • Αφηγήσεις και ιστορίες για τη σχέση	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ιδεοθύελλα με τη λέξη «κόσμος» 2. Παιχνίδι: Βρίσκουμε ένα λουλούδι ή ένα ζώο για κάθε γράμμα του αλφαβήτου 3. Ομαδικό γλυπτό: αγάπη για το κοινό μας σπίτι 4. Στο «σκοινί της μπουγάδας»: Πάνω σε ένα σκοινί «μανταλώνουν» κάρτες με σκέψεις γύρω από το θέμα «ο κόσμος μας» 5. Αφήγηση από τον δάσκαλο και δραματοποίηση 6. Παιχνίδι ρόλων ή ζωγραφική με σκίτσα πάνω στις ιστορίες για τη σχέση των αγίων με τη φύση 7. Μετά τις αφηγήσεις για τη ζωή των αγίων: «Σκέψεις» ζώων ή φυτών B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Μελέτη περίπτωσης: Πώς τα ζώα βοηθούν τους ανθρώπους 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («βάζοντας τίτλους»): Μπ. Πυλαρινού, <i>Παράδεισος τώρα</i> 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («ακούγοντας 4X2»): A. Vivaldi, <i>Τέσσερις εποχές</i> 4. Συζήτηση για τα οικόσιτα ζώακια τους (τι αισθάνονται γι' αυτά, τι μοιράζονται μαζί τους, πώς τα φροντίζουν) 5. TPS με θέμα: Υπάρχουν «άχρηστα» ζώα; 6. Χτίζοντας διαδικτυακές γέφυρες: Επικοινωνία με συμμαθητές τους οι οποίοι ζουν σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους που χρειάζονται προστασία 7. Έρευνα σε χριστιανικό ναό: Η παρουσία της φύσης στις εικόνες και στη διακόσμηση των ναών 8. Ιστοεξερεύνηση: Έρευνα για έργα εκκλησιαστικής τέχνης που απεικονίζουν πτηνά

	των αγίων με την κτίση (άγιος Γεράσιμος, άγιος Σεραφείμ του Σάβωφ) IV. Το φυσικό περιβάλλον στη λατρεία, στις εικόνες, στον ναό	(π.χ. περιστέρι, παγώνι) ή ζώα (π.χ. ελάφι) Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. «Πόσο μικρό, πόσο μεγάλο!» Μεγέθυνση ενός φύλλου, του φτερού πουλιού, μιας φωτογραφίας της γης από το διάστημα κ.ά. 2. Ζωγραφίζουμε τραγούδια: Οι μαθητές, καθώς ακούν ή τραγουδούν ένα τραγούδι (π.χ. για την ομορφιά της φύσης), ζωγραφίζουν όσα τους άγγιξαν ή γράφουν ένα δικό τους κείμενο 3. Ατελιέ: Χωρίζονται σε ομάδες (νερό, δέντρα, βουνά, ζώα, ψάρια και πουλιά) και δημιουργούν ένα κολλάζ με φωτογραφίες σχετικές με το θέμα τους. Στη συνέχεια τα ενιαιοποιούν 4. Κατά ομάδες δημιουργούν πλακάτ με συνθήματα για τη διάσωση της φύσης 5. Κατασκευάζουν έναν «κήπο» με χρωματιστά χαρτιά και υλικά (λουλούδια, φυτά, δέντρα κ.ά.) 6. «Ξαναφτιάχνω το σχολείο μου, τη γειτονιά μου, τη χώρα μου, τον κόσμο»: Σχέδια, κατασκευές, μουσική 7. Αφού έχουν βρει από το διαδικτυο είδη προς εξαφάνιση, φτιάχνουν μια «κιβωτό»: Τι χρειάζεται να σώσουμε σήμερα; 8. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («παχνίδι επεξεργασίας»): Στοιλidia από τη φύση, ξυλόγλυπτο τέμπλο του Πρωτάτου (17^{ος} αι.) Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Μια βόλτα σε ένα πάρκο ή δάσος: Παρατηρούμε, θαυμάζουμε, συλλέγουμε 2. Σχέδιο δράσης: Τα παιδιά συζητούν τι θα μπορούσαν άμεσα να κάνουν για να βελτιώσουν το περιβάλλον τους (π.χ. τα αδέσποτα της γειτονιάς, τις γλάστρες της τάξης, ένα δέντρο της αυλής του σχολείου) 3. Επίσκεψη σε κοντινό ζωκλήσι, μελέτη της χρήσης του χώρου με άξονα τον σεβασμό στο περιβάλλον Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Παχνίδι από το λογισμικό Γ' - Δ' τάξης: Η κιβωτός του Νώε (βρες το σωστό, σωστό/λάθος, βρες τη λέξη, παζλ) 2. Ασκήσεις και τόποι στο διαδικτυο από το λογισμικό Ε' τάξης: Αγώνες για έναν κόσμο ανθρωπινότερο 3. Ασκήσεις από το λογισμικό της Α' Γυμνασίου (Σχολείο): Δημιουργία
--	--	--

Δ' Δημοτικού

Ανακαλύπτουμε εικόνες, πρόσωπα και ιστορίες

Θεματικές Ενότητες

1. Προσευχή: Η επικοινωνία με τον Θεό (3 δώρα)
2. Παναγία, η Μητέρα του Χριστού (3 δώρα)
 3. Σπουδαία «παιδιά» (4 δώρα)
 4. Όλοι ίσοι, όλοι διαφορετικοί (4 δώρα)
 5. Ιεροί τόποι και ιερές πορείες (4 δώρα)
6. Άγιοι της Εκκλησίας και του τόπου μας (4 δώρα)
7. Αγία Γραφή: Το ιερό βιβλίο της Εκκλησίας (3 δώρα)

Δ' Δημοτικού

Γενικές επάρκειες της τάξης

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επαρκώς:

- να διερευνούν βιβλικές αφηγήσεις και εκκλησιαστικά γεγονότα, εκκινώντας από δικές τους εμπειρίες και βιώματα
- να διακρίνουν βασικές παραδόσεις και αξίες του Χριστιανισμού στη ζωή των πιστών (προσευχή, λατρεία, ιεροί τόποι, προσκυνήματα, ηθικές αξίες)
- να προσεγγίζουν πτυχές από τη ζωή σπουδαίων βιβλικών προσώπων και χριστιανών αγίων (από την Παλαιά Διαθήκη, Πρόδρομος, Παναγία, άγιοι της Εκκλησίας)
- να εξοικειωθούν με σημαντικές γιορτές, μυστήρια, εικόνες, λατρευτικά γεγονότα και έθιμα της Ορθόδοξης χριστιανικής παράδοσης
- να συζητούν, επικοινωνούν και συνεργάζονται με τους συμμαθητές τους
- να εφαρμόζουν όσα έμαθαν σε δημιουργικές εκφράσεις, εκδηλώσεις και δράσεις
- να διαισθάνονται τη σημασία της πίστης ως στοιχείου ταυτότητας και πολιτισμού
- να συναισθάνονται τη χαρά και την αξία του να ανήκεις σε μια κοινότητα

1. Προσευχή: Η επικοινωνία με τον Θεό (3 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) εκφράζουν σκέψεις και συναισθήματα γύρω από περιπτώσεις προσευχής στην ανθρώπινη ζωή β) εντοπίζουν περιστατικά προσευχής σε βιβλικά κείμενα γ) συνδέουν την προσευχή με τη ζωή και τη διδασκαλία του Χριστού δ) ανταλλάβονται την	I. Η προσευχή στο σχολείο i. Η πρωινή προσευχή ii. Ο Αγιασμός στην αρχή της σχολικής χρονιάς II. Οι άνθρωποι προσεύχονται i. Εικόνες προσευχής ii. Πότε, πού, πώς και γιατί προσεύχονται οι άνθρωποι; iii. Η κοινή προσευχή στον ναό III. Η προσευχή στη Βίβλο i. Προσευχή του Σολομώντα εντός	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ιδεοθύελλα με τη λέξη «Προσευχή» 2. Συλλογικός ρόλος: Σκέψεις καθώς βλέπουν τον Τελώνη και τον Φαρισαίο να προσεύχονται 3. Από το ημερολόγιο του Τελώνη και του Φαρισαίου μετά την προσευχή τους στον ναό B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Έρευνα: Τα υλικά του Αγιασμού 2. ΤΡΣ: Γιατί προσεύχονται οι άνθρωποι; 3. ΤΡΨΣ: Ατομική ή κοινή προσευχή; 4. Το «Πάτερ ημών» σε διάφορες γλώσσες 5. Έρευνα: Τρόποι προσευχής (στάση, χειρονομίες κ.ά.)

προσευχή ως επικοινωνία του πιστού με τον Θεό	του ναού (Α' Βασ 8, 22-23, 27-29, 52) ii. Προσευχή στο καμίνι της φωτιάς: Τρεις Παίδες εν καμίνω (Δν 3, 51-90) iii. Ένας ποιητής προσεύχεται (Ψλ 135, 136, 141, 150) vi. Ο Ιησούς προσευχόμενος (Μκ 1, 35, Λκ 5, 16. 6, 12) v. Δυο άνθρωποι προσεύχονται: Παραβολή του Τελώνη και του Φαρισαίου (Λκ 18, 9-14) vi. «Ζητάτε και θα σας δοθεί» (Μτ 7, 7-11) vii. Κυριακή Προσευχή (Μτ 6, 9-13)	Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Ατομική ή ομαδική εργασία: «Αν έφτιαχνα μια προσευχή, θα ήθελα να λέει για...» 2. Προβολή video με προσευχόμενους ανθρώπους: Έκφραση σκέψεων και συναισθημάτων 3. Οι μαθητές βρίσκουν από το διαδίκτυο και παρουσιάζουν στην τάξη χώρους προσευχής και εικόνες ανθρώπων που προσεύχονται. Τις εντάσσουν σε ένα κολλάζ, με αντίστοιχες φωτογραφίες 4. Σπαζοκεφαλιά με κείμενα: Τα αφηγηματικά του ΙΙΙ κόβονται σε μικρά κομμάτια και οι μαθητές τα επανασυναρμολογούν 5. Μουσικό εργαστήρι: Επενδύουν Ψαλμούς με μουσική που επιλέγουν ή παίζουν οι ίδιοι
---	---	--

2. Παναγία, η Μητέρα του Χριστού (3 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) εκφράζουν σκέψεις και βιώματα για τη θέση της μητέρας στην οικογένεια β) διασαφηνίζουν μέσα από τις βιβλικές διηγήσεις τον ρόλο της Παναγίας στον ερχομό του Χριστού γ) αναγνωρίζουν τρόπους με τους οποίους η Εκκλησία και οι πιστοί τιμούν την Παναγία δ) εντοπίζουν αναφορές για την Παναγία στη λογοτεχνία και στη	I. Το πρόσωπο της μητέρας i. Η αγάπη της μητέρας, η αγάπη προς τη μητέρα ii. Νανουρίσματα, τραγούδια και ποιήματα iii. Η γιορτή της μητέρας II. Διηγήσεις για τη Μητέρα του Χριστού i. Από την παράδοση της Εκκλησίας: Ιωακείμ και Άννα, Εισόδια της Θεοτόκου ii. Από την ΚΔ: «Χαίρε, κεχαριτωμένη»: Η προαναγγελία της Γέννησης του Χριστού (Λκ 1, 26-38)	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Οι μαθητές, ρωτώντας άλλους (γιαγιάδες, πατέρα, φίλους), μαθαίνουν πράγματα για τη μητέρα τους (συνήθειες, προτιμήσεις, σημαντικές στιγμές κ.ά.) και κατασκευάζουν στην τάξη ένα δώρο-έκπληξη γι' αυτήν (στόχος: Σε αγαπώ σημαίνει σε γνωρίζω) 2. «Παγωμένη εικόνα», αφού διαβάζουν σε ομάδες τα ποιήματα: Κ. Βάρναλη, <i>Η μάνα του Χριστού</i> , Αρ. Βαλαωρίτη, <i>Η Φανερωμένη</i> , Αλ. Παπαδιαμάντη, <i>στην Παναγία την Κουνίστρα</i> , Γ. Ρίτσου, <i>Όνειρο καλοκαρινού μεσημεριού</i> , Ν. Βρεττάκου, <i>Η χαρά της Παναγιάς</i> , Τ. Βαρβιτσιώτης, <i>Ταπεινός αίμος προς την Παρθένο Μαρία</i> 3. Καρέκλα αφήγησης: Ένας Βυζαντινός αφηγείται τα γεγονότα της πολιτοκίας της Πόλης από τους Αβάρους και την προστασία της από την Παναγία B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Αφηγούνται ιστορίες από την ΚΔ που παρουσιάζουν τη σχέση της Παναγίας με τον Χριστό (Δωδεκαετής, Κανά, κλπ.)

λαϊκή τέχνη	III. Γιορτές για τη Μητέρα του Χριστού - Η Γέννηση της Παναγίας - Τα Εισόδια της Θεοτόκου - Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου - Η γιορτή της Ζωοδόχου Πηγής - Η Κοίμηση της Θεοτόκου IV. Εικόνες και ονόματα, ύμνοι και προσκυνήματα, ποιήματα και τραγούδια για την Παναγία - Ορθόδοξες εικόνες, ονόματα και προσωνύμια της Παναγίας - Οι Χαφρετισμοί - Ο Παρακλητικός Κανόνας - Μοναστήρια και ναοί αφιερωμένοι στην Παναγία (Άγιον Όρος – Περιβόλι της Παναγίας, Ευαγγελίστρια της Τήνου, Παναγία του Κύκκου στην Κύπρο) - Το πρόσωπο της Παναγίας στη λογοτεχνία και στη λαϊκή τέχνη (ποιήματα, τραγούδια)	- Έρευνα: Βρίσκουν και καταγράφουν προσωνύμια της Παναγίας από τον τόπο καταγωγής της οικογένειάς τους - Τα πολλά ονόματα που δίνουν στη Μητέρα του Χριστού (Γλυκοφιλούσα, Βρεφοκρατούσα, Οδηγήτρια, κλπ.) - Τα έθιμα του Ευαγγελισμού στην Ελλάδα - Έρευνα: Χωριά, εκκλησίες και εικόνες που φέρουν το όνομα της Παναγίας ή τοπωνύμια και επωνυμίες ναών κάθε περιοχής (π.χ. Τρυπητή, Προυσιώτισσα, Εκατονταπυλιανή, Κανάλα κ.ά.) - Έρευνα: Ελληνικά τραγούδια με αναφορές στην Παναγία - Βρίσκουν απεικονίσεις της Παναγίας σε διάφορα είδη βυζαντινής τέχνης (ψηφιδωτό, μικρογραφία σε χειρόγραφα, εγκαυστικές εικόνες, τοιχογραφία, ανάγλυφα, κεντημένες κ.ά.) Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ - Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Βάζοντας τίτλους»): Τα Εισόδια της Θεοτόκου (Μ. Πανσέληνου, Πρωτάτο), Ευαγγελισμός της Μιλέσβεα, Ενταφιασμός του Χριστού (Αγ. Παντελεήμονας, Νέρεζι) - Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («ακούγοντας 5X2»): Μια Παναγιά, Μ. Χατζηδάκη / Ν. Γκάτσου - Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι»): Εικόνες της Παναγίας των Ραφαήλ, Τισιανού, Lippi - Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («βάζοντας τίτλους»): Η προσευχή της Άννας (Μονή της Χώρας, Κωνσταντινούπολη). Ο ευαγγελισμός του Ιωακείμ (Μονή Δαφνίου) - Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («παιχνίδι επεξεργασίας») Ο εν Κανά γάμος (Άγιος Νικόλαος ο Ορφανός, Θεσσαλονίκη) Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ - Επίσκεψη σε ναό και αναγνώριση εικόνων και παραστάσεων της Παναγίας Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ - Λογισμικό της Β' Γυμνασίου (Σχολείο): Απαρχές
-------------	--	--

3. Σπουδαία «παιδιά» (4 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) παρουσιάζουν σκέψεις, ιδέες και συναισθήματα για τα πρόσωπα των βιβλικών αφηγήσεων β) αναγνωρίζουν σημαντικές πτυχές της ζωής των βιβλικών προσώπων γ) διακρίνουν τον ρόλο του Θεού στη ζωή των προσώπων των βιβλικών διηγήσεων δ) αντιλαμβάνονται τη σημασία της υπομονής και της αγάπης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στην ανθρώπινη ζωή	I. Από τη Βίβλο: i. Ισαάκ: Ένα παιδί-δώρο του Θεού (Γεν 17, 15-17, 21, 1-3) ii. Μωυσής: Ένα παιδί που σώθηκε από τα νερά και αξιώθηκε να δει τον Θεό • Η γέννηση και σωτηρία του Μωυσή (Εξ 2, 1-10) • Η κλήση του Μωυσή/η φλεγόμενη Βάτος (Εξ 3, 1-10) iii. Δαβίδ: Το βοσκοπούλο της Βηθλεέμ που έγινε βασιλιάς των Ιουδαίων • Η χρίση του μικρού Δαβίδ (Α' Σαμ 16, 1-13) • Δαβίδ και Γολιάθ (Α' Σαμ 17) • Ο Δαβίδ ανακηρύσσεται βασιλιάς (Β' Σαμ 5, 1-5) • Ένας βασιλιάς που ψάλλει τον Θεό (Β' Σαμ 22, 1-51 και Ψλ 30, 89, 1-19) iv. Δανιήλ, Ανανίας, Αζαρίας, Μισαήλ: Γνώση, καλοσύνη και θάρρος στα παλάτια της Βαβυλώνας (Δν 1, 1-6, 3, 24-30) v. Ιωάννης ο Βαπτιστής: Άνοιξε τον δρόμο για τον Χριστό (Λκ 1, 5-19, 57-60) vi. Παιδομάρτυρες II. Από την εικονογραφία:	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Παιχνίδι ρόλων από τις αφηγήσεις (π.χ. κάποιος που είδε και άκουσε το κήρυγμα του Βαπτιστή) 2. Χωρίζουμε ένα χαρτόνι σε 4 μέρη και κάθε μαθητής ζωγραφίζει στο καθένα τον εαυτό του όπως θα ήθελε να είναι σε 10 χρόνια (στόχος: Άνοιγμα στο μέλλον, προσδοκίες, αυτά που η ζωή προσδοκά από εμάς) 3. Παιχνίδι ρόλων μετά την αφήγηση από τον δάσκαλο του <i>διψασμένου κότσυρα</i> (λαϊκό παραμύθι από το Μπαγκλαντές) με θέμα την εμπιστοσύνη στον εαυτό και τις δυνατότητές μας 4. Παιχνίδι ενσυναίσθησης: Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια. Συζητούν για την πιθανότητα να φοιτήσει στην τάξη τους ένας μαθητής με αναπηρία: Πώς αισθάνονται οι ίδιοι, πώς θα αισθάνεται ο νέος μαθητής; 5. Ρόλος μέσα στην εικόνα: Προβολή σε φυσικό μέγεθος φωτογραφιών παιδιών που εργάζονται, επινόηση φανταστικών ιστοριών τους 6. Δραματοποίηση (σενάριο: Δύο αδέρφια, παιδιά μεταναστών, θυμούνται και συζητούν μεταξύ τους για τη χώρα προέλευσής τους, τους φίλους και τους συγγενείς τους που ζουν ακόμα εκεί καθώς και για τη ζωή και τις εμπειρίες τους στη χώρα υποδοχής) B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («παιχνίδι επεξεργασίας»): <i>Ο Μωυσής μπροστά στη φλεγόμενη βάτο, εικόνα του 12^{ου} αι. Μονή Σινά</i> 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι»): <i>Τρεις Παιίδες εν καμίνω</i> 3. Video και συζήτηση σε ομάδες: <i>Το ραγιαμένο δοχείο</i> (λαϊκό κινέζικο παραμύθι από το διαδίκτυο) 4. Μελέτη στο σχολείο μας: «Μια μέρα ενός συμμαθητή μας σε αναπηρικό αμαξίδιο». Είναι το σχολείο έτοιμο γι' αυτό; Τα παιδιά μελετούν τους χώρους του σχολείου, τον εξοπλισμό, τις αίθουσες, τη συμμετοχή στο μάθημα 5. Συζήτηση με αφορμή το τραύλισμα του Μωυσή: Είναι η αναπηρία απόρριψη ή πρόσκληση από τον Θεό; 6. 5π και 1γ: «Παιδιά με δύο πατρίδες». Ξεπερνώντας δυσκολίες, βρίσκοντας λύσεις

	Εικόνες των «σπουδαίων παιδιών» της Βίβλου III. Από την καθημερινή ζωή: i. Παιδιά με αναπηρία ii. Παιδιά που αγωνίζονται στην οικογένειά τους iii. Παιδιά σε δύσκολες κοινωνικές συνθήκες iv. Όλα τα παιδιά μπορούν να γίνουν «σπουδαία»!	7. ΤΡΣ: «Σημαντικοί για τους άλλους, σημαντικοί για τον εαυτό μας» Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Μουσικό εργαστήριο: Οι μαθητές σε συνεργασία με τον δάσκαλο της Μουσικής συνθέτουν κομμάτια εμπνευσμένα από τις δηγήσεις (π.χ. με φλάουτο για Δαβίδ, με κιθάρα για τον Ισαάκ, με κρουστά για φλεγόμενη Βάτο κ.ά.) 2. Μια προσευχή της τάξης μας για τα παιδιά που υποφέρουν Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Προβολή ταινίας: <i>Το αριστερό μου πόδι</i> , Τζ. Σέρνταν Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΛΕΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό της Α' Γυμνασίου (Σχολείο): <i>Οι Πατρίάρχες, η Έξοδος, οι Βασιλείς</i>
--	---	---

4. Όλοι ίσοι, όλοι διαφορετικοί (4 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναγνωρίζουν στον εαυτό τους και στους συμμαθητές τους ιδιαίτερα ικανότητες και χαρίσματα β) εξηγούν με παραδείγματα πώς στην ανθρώπινη ζωή συμπληρώνει ο ένας τον άλλον γ) αναδεικνύουν το νόημα της γιορτής των Θεοφανίων δ) διερευνούν τη σημασία που έχει το Μυστήριο του Βαπτίσματος και του Χρίσματος για τον Χριστιανό	I. Όλοι έχουμε χαρίσματα! i. Τα ονόματά μας τα χαρίσματά μας: • Η σημασία του ονόματός μας • Αφηγήσεις από συναξάρια (άγιος Γεώργιος, άγιος Δημήτριος, άγιος Νικόλαος, αγία Κυριακή κ.ά.) ii. Με τα διαφορετικά μας χαρίσματα συμπληρώνουμε ο ένας τον άλλον iii. Χαρίσματα που δεν πρέπει να μένουν κρυμμένα iv. Από την Καινή Διαθήκη: Η παραβολή των ταλάντων (Μτ 25, 14-30)	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. «Το αστέρι μου»: Μοιράζονται στους μαθητές χαρτιά με την παράσταση ενός αστεριού με 5 κορυφές. Κάθε μαθητής συμπληρώνει σε κάθε κορυφή του: Όνομα, τι μου αρέσει να κάνω, αγαπημένο μου πρόσωπο, αγαπημένο τραγούδι, αγαπημένος τόπος. Στη συνέχεια είτε ομαδοποιούνται με κριτήριο τις ομοιότητες είτε τοποθετούν τα αστέρια τους στον πίνακα και με χρωματιστές γραμμές συνδέουν τα κοινά σημεία 2. Φέρνουν και δείχνουν στους συμμαθητές τους αγαπημένα τους αντικείμενα, λ.χ. παιχνίδια, βιβλία (στόχος: Ο καθένας μας είναι σημαντικός και ιδιαίτερος) 3. Σε μια κάρτα: «τι μου αρέσει να κάνω». Οι κάρτες στον πίνακα. Συζήτηση για τη σχέση ενδιαφερόντων – χαρισμάτων. Ομαδοποίηση. Δράση των ομάδων 4. Οι μαθητές σε κύκλο με μουσική υπόκρουση: Ο καθένας δίνει μία κάρτα με το όνομά του στον διπλανό του, ο οποίος γράφει ένα χάρισμα του συμμαθητή του μόλις η μουσική σταματά. Στο τέλος ο καθένας παίρνει τη δική του κάρτα 5. Φέρνουν και δείχνουν στους συμμαθητές τους φωτογραφίες από τη βάπτισή τους

	v. Τα χαρίσματα στην Α Κορ 12-14 II. Θεοφάνια: Μια γιορτή γεμάτη φως i. Από την Καινή Διαθήκη: • «Να, ο αμνός του Θεού!» (Ιω 1, 29-34) • «Εσύ είσαι ο αγαπημένος μου Υιός»: Η Βάπτισμα του Ιησού (Μκ 1, 9-11) ii. Από την εικονογραφία: • Η εικόνα της Βάπτισμας iii. Έθιμα των Θεοφανίων στον τόπο μας • Αγιασμός των υδάτων, αγιασμός των σπιτιών • Το «πιάσιμο» του Σταυρού • Τα κάλαντα των Φώτων • Το «πλύσιμο» των εικόνων III. Ένα παιδί βαπτίζεται i. Με το Βάπτισμα: Γίνεται μέλος της χριστιανικής κοινότητας ii. Με το Χρίσμα: Τα δώρα του Αγίου Πνεύματος χαρίζονται στον νέο χριστιανό iii. Ο νονός μας/η νονά μας	B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Γράφουν στο σπίτι τη σημασία του ονόματός τους, αναζητώντας στοιχεία στο συνάξρι του συνονόματου αγίου. Σε συνεργασία με τον διπλανό τους παρουσιάζουν ο ένας το όνομα του άλλου και τη σημασία του 2. Σε ομάδες περιγράφουν χαρίσματα ενός χορευτή, ζωγράφου, αθλητή, ηλεκτρολόγου, μάγειρα κ.ά.) 3. ΤΡΣ με θέμα: «Πώς να μην κρατάμε κρυμμένα τα χαρίσματά μας;» 4. Έθιμα και παραδόσεις των Φώτων 5. Προβολή video: Η βάπτισμα ενός παιδιού 6. Τα σημεία του Μυστηρίου του Χρίσματος και η σημασία τους Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Ομαδικό γλυπτό: Πόσο συμπληρώνουμε ο ένας τον άλλον! 2. Αρκετικόλεξο: Με τα αρχικά γράμματα του ονόματός του κάθε μαθητής βρίσκει λέξεις που περιγράφουν θετικά χαρακτηριστικά του 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («τι σε κάνει να το λες;»): Η Βάπτισμα του Χριστού 4. Κατασκευή με χρωματιστά χαρτόνια: Τα υλικά του Βαπτίσματος και του Χρίσματος 5. Κατασκευάζουμε ένα δώρο για τη/τον νονά/νονό μας Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Η συμμετοχή μας σε μια Βάπτισμα 2. Τα χαρίσματά μας στην υπηρεσία της τάξης μας
--	--	--

5. Ιεροί τόποι και ιερές πορείες (4 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αποτιμούν τον ρόλο και την αξία των ταξιδιών στη	I. Το ταξίδι της ζωής μας i. Η ομορφιά και η αξία των ταξιδιών ii. Η ζωή σαν ένα σπουδαίο ταξίδι	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ιδεοθύελλα με τη λέξη «ταξίδι» (προετοιμασία, αισθήματα, ανάγκες, διαθέσεις, σκοπός)

ζωή τους β) διακρίνουν σε βιβλικές αφηγήσεις, με ταξίδια και περιπέτειες, την παρουσία του Θεού γ) παρουσιάζουν θρησκευτικούς προορισμούς και προσκυνήματα των Χριστιανών δ) διερευνούν τη σημασία των προσκυνημάτων και των ιερών ταξιδιών για τους πιστούς	II. Ταξίδια με ένα σπουδαίο σκοπό i. Από την Παλαιά Διαθήκη: • Αβραάμ: Αναζητώντας πατρίδα με οδηγό τον Θεό (Γεν 12, 1-9) • Μωυσής: Ταξιδεύοντας προς τη Γη της Επαγγελίας: Η έξοδος από την Αίγυπτο (Εξ 12, 37-42)· η διάβαση της Ερυθράς Θάλασσας (4, 1-22)· η πορεία στην έρημο (από το Εξ 16 και Αρ 20) • Το ταξίδι του Ιωνά: Παντού είναι η Νινευί, καθέννας είναι Ιωνάς; (Ιων 1, 1-4, 11) ii. Από την Καινή Διαθήκη: • Ταξίδια του Χριστού (ταξίδια στη Γαλιλαία [Μτ 15, 21· 29· 39, 16, 13], στα Ιεροσόλυμα για να γιορτάσει το Πάσχα [Λκ 19, 28-38]) • Ταξίδια του Αποστόλου Παύλου III. Προσκυνήματα των Χριστιανών i. Προσκυνήματα στην Ελλάδα: • Άγιο Όρος • Μετέωρα • Παναγία Σουμελά • Μονή Ιωάννου Ευαγγελιστή (Πάτμος) ii. Άγιοι Τόποι: Εκεί που έζησε ο Χριστός	2. Συλλογικός ρόλος: «Προετοιμάζοντας ένα ταξίδι» (επιλογή τόπου, προγραμματισμός, τι θα δω, τι θα πάρω μαζί μου) 3. Παρουσίαση σκηνών από την Έξοδο 4. Κύκλος της συνειδησης για τον Ιωνά B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Εργασία σε ομάδες: Πού θα ήθελα να πάω, τι θα ήθελα να δω; Τι θα ήθελα να δείξω σε κάποιον που ερχόταν στον τόπο μου, τι θα μπορούσα να του προσφέρω; (στόχος: Ανάδειξη της σημασίας των ταξιδιών) 2. TPS: Γιατί κάποιοι τόποι είναι ιεροί και σπουδαίοι για τους ανθρώπους; (π.χ. μνημεία, μασσολεία, τόποι μαχών κ.ά.) 3. TPSS: Σε τι διαφέρει ένα προσκυνηματικό από ένα τουριστικό ταξίδι; 4. Google Earth: Η διαδρομή του Αβραάμ από τη Χαρράν στη Χανάαν, η διαδρομή των Ισραηλιτών κατά την Έξοδο από την Αίγυπτο 5. Σχεδιάζουν τα ταξίδια του Χριστού στον χάρτη, γνωρίζουν την εποχή και τους τόπους 6. Ιστοεξρεύνηση: Τα μνημεία της UNESCO τα οποία μελετήσαμε Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Δημιουργικές ερωτήσεις»): <i>Φυγή στην Αίγυπτο του Ρέμπραντ, Βαϊμόφορος (Μονή Παντάνασσας, Μυστράς)</i> 2. Σπαζοκεφαλιά με κείμενα Δ. ΕΠΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ Οργανώνοντας μια φανταστική επίσκεψη σε έναν προσκυνηματικό προορισμό Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό Ε' τάξης: <i>Οι αγώνες στη ζωή μας – Άγιο Όρος</i> 2. Λογισμικό της Γ' Γυμνασίου (Σχολείο): <i>Ο Χριστιανισμός σήμερα</i>
--	---	---

6. Άγιοι της Εκκλησίας και του τόπου μας (4 διώρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να:	I. Ποιος είναι ο χριστιανός άγιος;	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

α) περιγράφουν τη στάση συγκεκριμένων αγίων απέναντι στον πλησίον και στην κτίση β) διακρίνουν ως βασικό γνώρισμα της αγιότητας την αγάπη χωρίς όρια (για τον Θεό, τον συνάνθρωπο και την κτίση) γ) αναγνωρίζουν τη σχέση των αγίων με τον Θεό μέσα από παραδείγματα δ) παρουσιάζουν στοιχεία για αγίους που έζησαν ή τιμώνται ιδιαίτερα στον τόπο τους	i. «Μείνετε πιστοί στην αγάπη μου» (Ιω 1, 9-14) ii. Απερίοριστη αγάπη και προσφορά προς τον πλησίον (Μκ 12, 28-33. Γαλ 5, 14. Ρωμ 13, 8-10.) iii. Σεβασμός και αγάπη προς όλη την κτίση (περιστατικά από τη Φιλοκαλία και το Λεμινάρειον) iv. Ισόβια αναζήτηση της σχέσης με τον άγιο Θεό (Εβρ 11, 1-3) II. «Ζω δε ουκέτι εγώ, ζει δε εν εμοί Χριστός»: Άγιοι άνδρες και γυναίκες της Εκκλησίας i. Αγία Λυδία η Φυλιππίστια (Πράξ 16, 11-15) ii. Αββάς Πινούφριος iii. Νεομάρτυς Αχιμέτ Κάλφας εξ Αγαρηνών iv. Παπα-Νικόλας Πλανάς III. Άγιοι του τόπου μας i. Άγιοι που έζησαν ή τιμώνται στον τόπο των μαθητών ii. Παραδόσεις και έθιμα για τοπικούς αγίους	1. Ιδεοθύελλα με τη λέξη «άγιος» 2. Σκηνές από τη ζωή των προσώπων B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Μελέτη περίπτωσης για τα πρόσωπα της ενότητας 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Παιχνίδι επεξεργασίας»): Άγιοι προστάτες επαγγελματιών ή στρατιωτικοί άγιοι 3. TPS με θέμα: «Τι σημαίνει να είναι κάποιος άγιος;» 4. Έρευνα: Δρόμοι, πλατείες, πόλεις, χωριά, βουνά, νησιά με ονόματα αγίων (σημειώνουμε στον χάρτη) 5. Έρευνα: Ελληνικά δημοτικά τραγούδια στα οποία αναφέρεται το αίτημα για βοήθεια από κάποιον άγιο 6. Σύντομο project: Γνωστοί άγιοι του τόπου μας 7. Το εορτολόγιο/αγιολόγιο του τόπου μας. Συνθέτουμε μια αφίσα με εικόνες αγίων που έζησαν ή τιμώνται ιδιαίτερα στον τόπο μας Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Τα παιδιά αφηγούνται ιστορίες από τη ζωή του αγίου, που φέρουν το όνομά του 2. Φανταστική συνέντευξη με ιερά πρόσωπα από τη Βίβλο (ομάδες προετοιμάζουν το ερωτηματολόγιο) Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Στα εκκλησάκια που λειτουργούσε ο π. Νικόλαος Πλανάς 2. Επίσκεψη στον ναό του πολιούχου αγίου Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό ΣΤ' τάξης: Αλήθειες που δίδαξε ο Χριστός 2. Λογισμικό της Γ' Γυμνασίου (Σχολείο): <i>Απαρχές, Επέκταση και Διωγμοί, Εδραίωση και ακμή της Εκκλησίας</i>
---	--	---

7. Αγία Γραφή: Το ιερό βιβλίο των Χριστιανών (3 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναγνωρίζουν την ποικιλία των κεμένων που συνθέτουν την Αγία Γραφή β) παρουσιάζουν εικόνες και διηγήσεις της Αγίας Γραφής σχετικά με τη σχέση του Θεού με τον άνθρωπο γ) διασαφηνίζουν την έννοια της ιερότητας της Βίβλου δ) εξηγούν με παραδείγματα τη σημασία της Αγίας Γραφής στη ζωή των πιστών	I. Αγία Γραφή: Το ιερό βιβλίο των Χριστιανών i. Μια μικρή βιβλιοθήκη ii. Τόσο διαφορετικά βιβλία! (Ιστορίες, ποιήματα, νόμοι, παροιμίες, προφητείες) iii. Γιατί οι άνθρωποι διαβάζουν τη Βίβλο; II. Η Αγία Γραφή μιλάει για τον Θεό και τη σχέση του με τον άνθρωπο: i. Ο Θεός: Δημιουργός του κόσμου και του ανθρώπου (Από το Γεν 1 και 2, Ψλ 23) ii. «Ποιμένας μου ο Κύριος» (Ψλ 23) iii. «Όπως η ελαφίνα αποζητάει» (Ψλ 42) iv. «Αύρα λεπτή» (Α' Βασ 19, 11-13) v. «Εσύ, είσαι, Κύριε, ο Πατέρας μας!» (Ησ 63, 16) vi. Ο Ιησούς Χριστός ως το «Φως του κόσμου» (Ιω 8, 12) vii. «Να υπάρχει μεταξύ σας το ίδιο φρόνημα που είχε κι ο Ιησούς Χριστός» (Φλ 2, 1-11) III. Η Αγία Γραφή στη ζωή των πιστών i. Γιορτές, αφιερωμένες σε βιβλικά πρόσωπα και γεγονότα ii. Η ανάγνωση του Ευαγγελίου στη Θεία Λειτουργία	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ιδεοθύελλα με τη φράση «Αγία Γραφή» (στόχος: Να πλαισιώσουμε τις αφηγήσεις που έχουμε επεξεργαστεί μέχρι τώρα και να αναγνωρίσουν οι μαθητές τον ρόλο της Αγίας Γραφής γενικότερα, στην εκκλησιαστική λατρεία, ως οδηγό ζωής, ως ανάγνωσμα, έμπνευση για τέχνη, ονόματα, ρητά κ.ά.) B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. «Αναγνωρίζουμε το είδος των κειμένων»: Δίδεται στους μαθητές φύλλο εργασίας με διαφορετικά κείμενα (παραβολή, εικόνα, ψαλμός, νόμος, ιστορία κ.ά.). Στη συζήτηση νοηματοδοτούνται οι όροι/έννοιες «πραγματικό γεγονός», «αφηγηματική αλήθεια» κ.ά. 2. TPS: Γιατί διαβάζουμε τη Βίβλο; 3. Η θέση του Ευαγγελίου στον ναό, η ανάγνωση και το προσκύνημά του 4. Βρίσκουν στο ημερολόγιο γιορτές, αφιερωμένες σε βιβλικά πρόσωπα και γεγονότα Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Σε ομάδες δημιουργούν κολάζ με έμπνευση τα κείμενα 2. Ζωγραφίζουν με θέμα τον 23ο Ψαλμό 3. Λέξεις-γρίφοι: Μικρά κείμενα κόβονται και επανασυναρμολογούνται Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ Επίσκεψη στον ναό : Ανάγνωση του Ευαγγελίου και του Αποστόλου Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ Λογισμικό ΣΤ' τάξης: Η αλήθεια καταγράφεται

Β' Κύκλος (Ε' & ΣΤ' τάξη Δημοτικού)

Βασικός σκοπός

Ανακαλύπτουμε κείμενα,
μνημεία, τόπους και
γεγονότα

Βασικός σκοπός του Β' κύκλου είναι η προσέγγιση της ιστορικής διαδρομής της Εκκλησίας του Χριστού στον κόσμο. Οι θεματικές ενότητες οργανώνονται πάνω σε ζητήματα που σχετίζονται με τις εμπειρίες των μαθητών, συνδεδεμένα με βιβλικές αφηγήσεις, ιστορικά γεγονότα και πρόσωπα της πρώτης, αλλά και της νεότερης Εκκλησίας. Τα θέματα αναπτύσσονται πάνω σε έναν ιστορικό καμβά, ενώ, επιχειρείται και ένα άνοιγμα στον ευρύτερο θρησκευτικό χάρτη της Ελλάδας.

Ε' Δημοτικού

Ανακαλύπτουμε κείμενα, μνημεία, τόπους και γεγονότα

Θεματικές Ενότητες

1. Προφήτες της Βίβλου: Κλήση για μετάνοια και αναγγελία του Μεσσία (3 δώρα)
2. «Εγώ ειμί η Οδός, η Αλήθεια και η Ζωή». Η διδασκαλία του Χριστού (4 δώρα)
3. Συμπόρευση με όρια και κανόνες (2 δώρα)

4. Αναγνωρίζοντας και διορθώνοντας τα λάθη μας (3 δώρα)
5. Η Εκκλησία του Χριστού μπαίνει στην ιστορία (4 δώρα)
6. Αγώνας για τη διαφύλαξη της αλήθειας (6 δώρα)
7. Ο Χριστιανισμός εξαπλώνεται στον κόσμο (3 δώρα)

Ε' Δημοτικού

Γενικές επάρκειες της τάξης

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επαρκώς:

- να εκτιμούν τον ρόλο και τη σημασία της παρουσίας των προφητών στον κόσμο, με σκοπό την προετοιμασία του για την έλευση του Χριστού
- να παρουσιάζουν τον Θεάνθρωπο Ιησού ως την σαρκωμένη Αλήθεια και ως το κέντρο της χριστιανικής Εκκλησίας
- να προσεγγίζουν τη χριστιανική πρόταση πάνω σε θεμελιώδεις διαστάσεις των ανθρώπινων σχέσεων (καθοδήγηση και συνύπαρξη, κανόνες και όρια, αλλαγή και συγχώρηση κ.ά.)
- να εμβαθύνουν σε όψεις της διδασκαλίας του Χριστού (αγάπη προς τους εχθρούς, ελεημοσύνη, συγχώρηση, χάρη και νόμος, μετάνοια κ.ά.), συνδέοντάς τις, με προσωπικές τους εμπειρίες και βιώματα
- να περιγράφουν τα ιστορικά γεγονότα που αφορούν στη ζωή της πρώτης Χριστιανικής Εκκλησίας και το ευχαριστιακό πνεύμα της εκκλησιαστικής κοινότητας και της χριστιανικής ζωής
- να αναγνωρίζουν τους κινδύνους των αιρέσεων και του σχίσματος για το σώμα της Εκκλησίας καθώς και τη συμβολή των Οικουμενικών Συνόδων στη διάσωση και διαφύλαξη της αλήθειας
- να ανακαλύπτουν τη σημασία του γεγονότος της Ανάστασης του Κυρίου για όλο τον κόσμο και των διαχρονικών χριστιανικών αξιών για τον άνθρωπο και την κοινωνία (ελευθερία, δικαιοσύνη, ισότητα, μαρτυρία, αδελφοσύνη, αγάπη, ελπίδα κ.ά.)

- να δεσμεύονται σε κοινές αποφάσεις και σε όρια
- να καλλιεργούν τη σημασία της οργάνωσης και της συνεργασίας για την εύρυθμη λειτουργία των κοινωνικών υποσυνόλων στα οποία ανήκουν (οικογένεια, σχολείο κ.ά.)
- να εξοικειώνονται στον διάλογο, στη συνεργασία και στην επικοινωνία με όλους τους συμμαθητές τους

1. Οι Προφήτες της Βίβλου: Κλήση για μετάνοια και αναγγελία του Μεσσία (3 δώρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναγνωρίζουν τον ρόλο και τη σημασία της παρουσίας των προφητών στον κόσμο, με σκοπό την προετοιμασία του για την έλευση του Χριστού β) περιγράφουν τον ρόλο του Θεού στη ζωή των προφητών γ) εντοπίζουν στα κείμενα των προφητών χαρακτηριστικά του Θεού της Βίβλου δ) συσχετίζουν τα προφητικά μηνύματα με τη σύγχρονη ζωή ε) εξακριβώνουν τη διαχρονική σημασία του προφητικού λόγου στ) εξηγούν τη διαφορά μεταξύ προφητών και ανθρώπων που «προλέγουν» το μέλλον (μέντιουμ	I. Η κλήση των προφητών από τον Θεό (ερ.1, 4-9). Οι Προφήτες της Βίβλου. Κλήση και αναγγελία του ερχομού του Μεσσία i. Ο προφήτης Ηλίας ii. Ο προφήτης Αμώς iii. Ο προφήτης Ησαΐας iv. Ο προφήτης Ιερεμίας v. Ο προφήτης Ιωνάς vi. Ο Ιωάννης ο Πρόδρομος vii. «Τάδε λέγει Κύριος»: Λόγια μέσα από την καρδιά II. «Τάδε λέγει Κύριος»: Λόγια μέσα απ' την καρδιά i. «Αγάπησα τον Ισραήλ από τότε που ήταν νήπιος»: Υπενθυμίζουν τη φροντίδα και την αγάπη του Θεού (Ως 11, 1, Ησ 57, 14-15) ii. «Ξέρω τις ανομιές σας»: Κατακρίνουν όσους αδικούν και υπερασπίζονται	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Καταιγισμός ιδεών με τη λέξη «προφήτες» 2. Δραματοποίηση σκηνών από τη ζωή και την εποχή των προφητών B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Εντοπίζουν γιορτές προφητών στο χριστιανικό εορτολόγιο 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Τι σε κάνει να το λες αυτό»): Η εικόνα του προφήτη Ηλία 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι»): Η εικόνα του Προδρόμου Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Ζωγραφίζουν εικόνες και δημιουργούν κολλάζ σχετικά με τις προρρήσεις του Ησαΐα για την εποχή του Μεσσία 2. Ακούν ψαλμούς του Δαβίδ από το Φωτόδεντρο 3. «Τα κείμενά μου – οι θησαυροί μου»: δουλεύοντας σε ομάδες επιλέγουν φράσεις και αποφθέγματα προφητών. Θεμελιώνουν την επιλογή τους

κ.ά.) Ζ) εξηγούν τι τους εμπνέει και τι τους συγκινεί στο έργο των προφητών	τους αδικημένους (Αμ 5, 11-12) iii. «Κάντε το καλό και όχι το κακό»: Καλούν τους ανθρώπους να μετανιώσουν και να είναι δίκαιοι (Αμ 5, 14-15) iv. «Θα τελειώσουν οι γιορτές.» Προειδοποιούν για επερχόμενες καταστροφές (Αμ. 6,3-7) v. «Γεννήθηκε για μας ένα παιδί»: Προαναγγέλλουν τον ερχομό του Χριστού στον κόσμο (Ησ 9, 5-6. 11, 1-9) vi. «Μετανοείτε, ήγγικε γαρ η βασιλεία των ουρανών», Ιωάννης ο Βαπτιστής: Ο προφήτης που άνοιξε το δρόμο για τον Χριστό (Μτ 3, 1-6) III. Οι ψευδοπροφήτες IV. Τα μηνύματα των προφητών στη σύγχρονη εποχή.
--	--

2. «Εγώ ειμί η Οδός, η Αλήθεια και η Ζωή». Η διδασκαλία του Χριστού (4 δώρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) διερευνούν τη διαχρονική σημασία της μαθητείας/διδασκαλίας εντός και εκτός του σχολείου, β) ερμηνεύουν την ευαγγελική θέση ότι ο Ιησούς Χριστός είναι η ενσάρκωση της αλήθειας	I. Μαθητεία, ένας παντοτινός δρόμος i. Προχωράμε μαζί: Οι δάσκαλοί μας οδηγοί και σύντροφοι ii. Οι Τρεις Ιεράρχες για την παιδεία και τον δάσκαλο iii. Σχολεία του κόσμου σήμερα II. Ο Χριστός, η Αλήθεια, ως Διδάσκαλος, συνοδοιπόρος και	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ημερολόγιο: Οι μαθητές γράφουν τις σκέψεις τους μετά τη συνάντησή τους με τον Χριστό και την απόφασή τους να τον ακολουθήσουν 2. Ανακριτική καρέκλα: Οι γιοι του Ζεβεδαίου εξηγούν το αίτημά τους προς τον Ιησού B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Συνέντευξη από τον δάσκαλό μας: Προετοιμασία ερωτηματολογίου (πώς επέλεξε τη δουλειά του, δυσκολίες, χαρές, στόχοι κ.ά.)

γ) εξηγούν βασικές πτυχές της διδασκαλίας του Ιησού και τη διαχρονική αξία τους για τη ζωή και τις σχέσεις των ανθρώπων δ) αναγνωρίζουν την έμπνευση, τη δύναμη και την αποτελεσματικότητα του παραβολικού λόγου στις ψυχές των ανθρώπων	οδηγός i. Δίδασκε με το θεϊκό παράδειγμά του • «Από πόλη σε πόλη και από χωριό σε χωριό» (Λκ 8, 1) • Στις συναγωγές (Λκ 4, 15) και στον ναό των Ιερουσολύμων (Λω 7, 14) • Ποτέ δε μίλησε άνθρωπος όπως αυτός ο άνθρωπος (Λω. 7,46) • «Ανέβηκε στο όρος»: Η επί του Όρους Ομιλία (Μτ 5-7) - «Να αγαπάτε τους εχθρούς σας» (Μτ 5, 43-45) - «Μη γνώτω η αριστερά σου τι ποιεί η δεξιά σου»: Η αληθινή ελεημοσύνη (Μτ 6, 1-4) - «Μην κρίνετε τους ανθρώπους» (Μτ 7, 1-3) - Πήγε σε σπίτια αμαρτωλών ii. Δίδασκε με παραβολές • «Θα μιλήσω με παραβολές, θα πω πράγματα κρυμμένα» (Μτ 13, 34-35) • Η παραβολή του σπορέα • Η παραβολή του καλού Σαμαρείτη (Λκ 10, 25-37). III. Οι μαθητές του Χριστού i. Η κλήση των μαθητών: • «Ακολουθήστε με και θα σας κάνω αλιείς ανθρώπων»: (Μτ 4, 18-22) • «Διάλεξε δώδεκα» (Μκ 3, 13-19) ii. Η αποστολή των δώδεκα: • «Μην παίρνετε τίποτε μαζί σας»: (Λκ 9, 3-5) • «Όποιος από σας θέλει να γίνει πρώτος πρέπει να γίνει δούλος όλων»: Οι αληθινοί μαθητές δεν ζητούν αξιώματα (Μκ 10, 35-45)	2. Έρευνα: Η UNICEF για τα σχολεία της Αφρικής 3. Αφού έχουν κατανοήσει τη λειτουργία της παραβολής, γράφουν σε ομάδες μια μικρή παραβολή πάνω σε ένα σύγχρονο θέμα, π.χ. τις σχέσεις δασκάλων-μαθητών 4. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι»): Ο Χριστός διδάσκει, Χαρακτικό του Ρέμπραντ 5. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («αντισταθμίζω»), Ο καλός Σαμαρείτης, 6. Εργασία με εικόνες: Αναζήτηση σε ψηφιδωτά και τοιχογραφίες της παράστασης του Χριστού να διδάσκει τα πλήθη Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Βρίσκουν στο διαδίκτυο φωτογραφίες από σχολεία του κόσμου και τις αναρτούν σε ένα stand. Τις παρατηρούν, συζητούν και βάζουν τίτλους 2. Απόδοση της παραβολής του καλού Σαμαρείτη ή του Σπορέα με εικόνες ή σκίτσα 3. Ένταξη αποφθεγμάτων σε νέο κείμενο (ξεχωρίζουν αποφθέγματα και φράσεις από το μάθημα και τις εντάσσουν οργανικά σε ένα μικρό δικό τους κείμενο) Δ. ΕΠΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ Ιστοξερεύνηση σε ένα υπάθριο σχολείο της Αφρικής Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό ΣΤ' τάξης: Αλήθειες που δίδαξε ο Χριστός 2. Λογισμικό της Β' Γυμνασίου (Σχολείο): Η Διδασκαλία του Χριστού
--	--	---

	• «Όπου πάτε να κηρύττετε.» (Μτ. 10,7) • «Να θεραπεύετε τους αρρώστους» (Μτ 10,8) • Οι αληθινοί μαθητές δε ζητούν αξιώματα	
--	--	--

3. Συμπόρευση με όρια και κανόνες (2 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αποτιμούν με επιχειρήματα την ηθική σημασία των ορίων και των κανόνων για την ατομική και συλλογική ζωή β) εξηγούν τη σημασία των ορίων και των κανόνων όπως αναδεικνύονται στις βιβλικές διηγήσεις γ) εντοπίζουν τη μετάβαση από την τήρηση των νόμων, στη χριστιανική εντολή της αγάπης δ) προεκτείνουν τα μηνύματα των βιβλικών διηγήσεων στην εποχή μας	I. Ζώντας μαζί i. Κανόνες της τάξης, του σχολείου, της ζωής μας με τους άλλους ii. Οι κανόνες: Περιορισμός ή διασφάλιση της ελευθερίας; iii. Κανόνες συμβίωσης σε όλον τον κόσμο (ανθρώπινα δικαιώματα) II. Από την ΠΔ: i. «Να χτίσουμε ένα πύργο που να φτάνει στον ουρανό»: Ζωή χωρίς όρια, ο Πύργος της Βαβέλ (Γεν 11, 1-9) ii. Συμφωνία του Θεού με τον άνθρωπο: η Διαθήκη του Θεού με τον Αβραάμ (Γεν 12, 1-5. 13, 14-17. 17, 1-8) iii. «Και είπε ο Θεός»: Οι Δέκα Εντολές (Εξ 20, 1-17) III. Από την ΚΔ: i. Η εντολή της αγάπης προς τους εχθρούς (Λκ 6, 27-28) ii. Ο χρυσός κανόνας (Μτ 7, 12)	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Παιχνίδι συνεργασίας: Στο προαύλιο του σχολείου ζητούμε από τα παιδιά, σε μικρές ομάδες των 2-3, να τοποθετηθούν μέσα σε στεφάνια γυμναστικής, κοιτώντας προς τα έξω. Σχηματίζουμε διαδρομές (με κιμωλία, με σχοινιά, με κορδέλες), τις οποίες κάθε ομάδα θα πρέπει να ακολουθήσει, παραμένοντας μέσα στο στεφάνι και χωρίς να παραβείνει τα όρια αυτών των διαδρομών (Στόχος: η ανάδειξη της σημασίας των ορίων και της συνεργασίας για την τήρηση των κανόνων) 2. Παρουσίαση σκηνών πάνω σε σενάρια που αποδίδουν δυσάρεστες καταστάσεις της σχολικής ζωής (προσβολές, διακρίσεις κ.ά.). Ενδιάμεσα παρουσιάζονται παγωμένες εικόνες (για έκφραση συναισθημάτων των πρωταγωνιστών). Συζήτηση: ο ρόλος των κανόνων και των ορίων στη ζωή της τάξης και του σχολείου για την αντιμετώπισή τους. 3. Παιχνίδι σχεδιασμού: Ναυαγοί σε νησί. Κάθε ομάδα περιγράφει τι θα έκανε αν ήταν ναυαγοί, για ένα χρονικό διάστημα (μέρες, μήνας). Στόχος: Η σημασία των κανόνων 4. Φανταζόμαστε και επιχειρούμε να παίξουμε ένα παιχνίδι βόλεϊ ή ένα επιτραπέζιο παιχνίδι χωρίς κανόνες B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Έρευνα των κανονισμών του σχολείου. Συζητούν τι καλό επιφέρουν, τυχόν αναγκαίες αλλαγές κ.ά. 2. Κρατούν ημερολόγιο (περίπου για μια βδομάδα), περιγράφοντας απλές,

		καθημερινές δραστηριότητες. Σε ομάδες των 4 ανταλλάσσουν ιδέες για τον ρόλο των κανόνων/υποχρεώσεών τους σε όσα κατέγραψαν 3. TPS με θέμα: «Η αγάπη προς τους εχθρούς» Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Μεταγραφή του Δεκαλόγου: Έχει προηγηθεί η επεξεργασία του, τα χαρακτηριστικά του Θεού που αναδεικνύονται και η επισημάνση της βελτίωσης της ζωής των ανθρώπων της εποχής που απορρέει από αυτές. Δουλεύοντας σε ομάδες, οι μαθητές μεταγράφουν τον Δεκάλογο, αρχίζοντας με τη φράση «Δεν χρειάζεται να...», αφού εγώ σου προσφέρω...» (π.χ. Δεν χρειάζεται να φοβάσαι τίποτα, αφού εγώ είμαι ο Θεός που είμαι πάντα στο πλάι σου). (Στόχος: Με τη διατύπωση του Δεκαλόγου με θετικό τρόπο κατανοείται περισσότερο η σημασία του για τη ζωή των ανθρώπων) 2. Κατασκευή ενός δεκαλόγου για την τάξη μας που να αρχίζει με μια θετική προτροπή («είναι καλό να...») 3. Σχεδιάζουμε έναν χάρτη με δρόμους, δίνουμε ονόματα αξιών και λαθών στους δρόμους. Βάζουμε σήματα της τροχαίας, σχηματίζοντας διαδρομές επιλογής και αποφυγής Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Project: Όρια στη σχολική μας ζωή: Καταπολεμάμε τη βία στο σχολείο μας (Bullying) Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ
--	--	---

4. Αναγνωρίζοντας και διορθώνοντας τα λάθη μας (3 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) εξετάζουν τη σημασία της αναγνώρισης του λάθους και του αγώνα για την υπέρβασή του ως	Ι. Όλοι κάνουμε λάθη i. Αναγνωρίζουμε και διορθώνουμε τα λάθη μας ii. Ζητώντας συγχώρηση-δίνοντας συγχώρηση	Α. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Παγωμένες εικόνες: Καθημερινά λάθη μας. Ακολουθεί συλλογικός ρόλος: Λάθη που αποφασίζουμε να διορθώσουμε 2. Κύκλος συνειδήσης για ένα λάθος μας 3. Παρουσίαση σκηνής: Στην αγορά της Ιερουσαλήμ Ιουδαίοι συζητούν για το

χαρακτηριστικών της ηθικής ζωής και της πορείας προς την ωριμότητα β) διακρίνουν τον ρόλο της μετάνοιας στη ζωή των προσώπων των βιβλικών διηγήσεων και των Αγίων γ) προσεγγίζουν το μυστήριο της Μετάνοιας και της Εξομολόγησης ως ίαση και καταλλαγή με τον Θεό και τον πλησίον	II. Μετάνοια και συγχώρηση στη Βίβλο i. «Ελέησόν με, ο Θεός»: Η συντριβή του Δαβίδ (Β' Σαμ 11, 2-8· 14-26. 12, 1-7· 13 και Ψλ 50^{ος}) ii. «Κύριε, υπόσχομαι να αποδώσω τα τετραπλά σε όσους αδίκησα»: Η ιστορία του Ζακχαίου (Λκ 19, 1-10) iii. «Ήταν χαμένος και βρέθηκε»: Η παραβολή του σπλαχνικού πατέρα (Λκ 15, 11-32) iv. Η παραβολή του κακού δούλου (Μτ 18, 23-35) v. Η άρνηση του Πέτρου και η έμπρακτη μετάνοιά του Μτ 26, 69-75) vi. Ο Ιούδας μεταμελείται, αλλά δεν ζητά συγχώρηση (Μτ 27, 3-5) vii. «Μνήσθητί μου, Κύριε, εν τη βασιλεία σου»: Ο ληστής στον σταυρό (Λκ 23, 39-43) v. «Σαούλ Σαούλ, τί με διώκεις;»: Η μετατροπή του Αποστόλου Παύλου (Πραξ 9, 1-19) III. Συγγνώμη και άφεση στην παράδοση της Εκκλησίας i. Το Μυστήριο της Μετάνοιας ii. Από τη συγχώρηση στην αγιότητα: Ο άγιος Διονύσιος Ζακύνθου	ατόπημα του Δαβίδ 4. Ζακχαίος: Διάδρομος συνείδησης; 5. Παντομία (ατομικά, σε δυάδες ή ομάδες) με τη λέξη «Μετάνοια» Β. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ερωτήματα στους Αγίους σε σχέση με τη μετάνοια και την εξομολόγηση. 2. TPS με θέμα: «Τι σημαίνει "μετανιώνω";» 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) (συνομιλώντας με μια εικόνα, μπαίνοντας στην εικόνα): Η Μεταστροφή του Σαούλ σε έργα των Μιχαήλ Αγγελου, Καραβάτζιο, Ντελακρουά, Ρούμπενς 4. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking): Ο «Άγιος Ληστής» 5. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («αρχή, μέση και τέλος»): Επιστροφή του Ασώτου, Ρέμπραντ, Köder κ.ά. Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Ο κάθε μαθητής σχεδιάζει περιγράμματα φύλλων δέντρου σε χαρτόνια δύο διαφορετικών χρωμάτων. Αφού τα κόψει, γράφει πάνω στο ένα φύλλο μια συνήθεια που θα ήθελε να αλλάξει και στο άλλο ένα θετικό χαρακτηριστικό που θα ήθελε να αποκτήσει. Οι μαθητές κρεμούν τα «φύλλα» τους σε ένα πραγματικό ή ψεύτικο φυτό ή δέντράκι που το ονομάζουμε: «το δέντρο της αλλαγής» 2. Μετασχηματισμός βιβλικών αφηγήσεων: Οι μαθητές αφηγούνται τα κείμενα από άλλη οπτική, π.χ. του μεγαλύτερου γιου του σπλαχνικού πατέρα, της συζύγου του Ζακχαίου, ενός συμπολίτη του Παύλου κ.ά.) 3. Εκφράζοντας συγγνώμη και συγχώρεση: Κατασκευή κολλάζ σε ομάδες, παρουσίαση στην τάξη Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό της Β' Γυμνασίου (Σχολείο): Η Διδασκαλία του Χριστού 2. Λογισμικό της Γ' Γυμνασίου (Σχολείο): Απαρχές
--	--	---

5. Η Εκκλησία του Χριστού μπαίνει στην ιστορία (4 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) περιγράφουν το γεγονός της Πεντηκοστής ως το γεγονός της ιστορικής φανέρωσης της Εκκλησίας στον κόσμο β) εξηγούν το νόημα των συμβολικών και εικονιστικών παραστάσεων της Εκκλησίας γ) εξετάζουν τη ζωή της πρώτης χριστιανικής κοινότητας, ως κοινωνίας αγάπης δ) εξηγούν με επιχειρήματα τη σημασία της αγάπης που γίνεται πράξη, προεκτείνοντας χαρακτηριστικά της ζωής των πρώτων κοινοτήτων (ισότητα, κοινοκτημοσύνη, αλληλεγγύη) στη σημερινή εποχή ε) διασαφηνίζουν τον κεντρικό ρόλο της Θείας Ευχαριστίας στην Εκκλησία στ) εκτιμούν την αξία της ευχαριστίας και της ευγνωμοσύνης στη ζωή και στις σχέσεις τους με τους άλλους	I. Κοινότητα-Κοινότητες i. Σχέσεις αγάπης ii. Κοινή συνάθροιση iii. Κοινός στόχος iv. Κοινοκτημοσύνη II. Η γενέθλια μέρα της Εκκλησίας i. «Πλημμύρισαν από Πνεύμα Άγιο»: Η εμπειρία της Πεντηκοστής (Πρ 2, 1-13) ii. Λόγια γεμάτα φώτιση: Το κήρυγμα του Πέτρου (Πρ. 2,14-18, 22-23, 32-33). iii. Η εικόνα της Πεντηκοστής iv. Έθιμα της γιορτής της Πεντηκοστής • «Γονατιστή» Κυριακή • Φύλλα καρδιάς III. Τι σημαίνει «Εκκλησία»; i. Ο λαός του Θεού που συναθροίζεται. ii. Εικόνες και σύμβολα για την Εκκλησία (καράβι, σώμα, άμπελος, οικογένεια, άγκυρα, ποίμνιο, οικοδομή) IV. Η ζωή στις πρώτες χριστιανικές κοινότητες Από την ΚΔ: i. Η ζωή ως κοινωνία: Κοινότητες αγάπης ii. «Στον καθένα, ανάλογα με τις ανάγκες του» • Κοινοκτημοσύνη και «αγάπες» (Πραξ 4, 32-37)	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Κώκλος συνείδησης: Δραματοποίηση της περίπτωσης του Βαρνάβα (Πρ 4, 36-37) B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Πώς φαντάζομαι τη γειτονιά μου, αν εφαρμόζαμε την κοινοκτημοσύνη 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Παιχνίδι επεξεργασίας»), <i>Πεντηκοστή</i>, Θεοφάνης, I.M. Σταυρονικήτα 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («φωτώντας την εικόνα»): Σύμβολα της Εκκλησίας Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Δραματοποίηση: Οι ακροατές του Πέτρου περιγράφουν τα συναισθήματά τους μετά την ομιλία του 2. Οι μαθητές και μαθήτριες σε ομάδες προστοιμάζουν μια παρουσίαση των συμβόλων της Εκκλησίας, με δικά τους στίχα/ζωγραφίες. Αφού εμπλουτίσουν το έργο τους με αποφθέγματα και δικές τους φράσεις, το παρουσιάζουν στην τάξη Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Δημιουργώντας μια κοινότητα αγάπης στο σχολείο μας Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό Γ'-Δ' τάξης: <i>Η κοινότητα της Εκκλησίας και σύγχρονες ιεραποστολικές κοινότητες</i> (βρες το σωστό, σωστό / λάθος, βρες τη λέξη, παζλ) 2. Λογισμικό Γ' Γυμνασίου (<i>Σχολείο</i>): <i>Απαρχές</i>

	• «Ουκ ἐνὶ Ιουδαίῳσιν οὐδέ Ἕλλησιν...» (Γαλ 3, 26-29) • Ὅλοι ἴσοι, ὅλοι φίλοι (Επιστολή πρὸς Φιλήμονα) • «Νὰ δίνετε μετὰ τοῦ παραπάνω γὰρ καὶ καλὸ σκοπὸν»: Ἐμπρακτικὴ προσφορὰ σὲ ὅσους ἔχουν ἀνάγκη (Β Κορ 9, 6-11, Ιακ 2, 15-18) iii. Ἡ ζωὴ ὡς προσευχὴ καὶ ευχαριστία (Πραξ 2, 42. 46-47) iv. («Ἐγὼ αὐτὸ παρέλαβα καὶ αὐτὸ σὰς παρέδωκα». v. Ἐπαναλαμβάνοντας τὰ λόγια τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου. Α Κορ. 11, 23-26) • «Νὰ εἰστέ πάντοτε χαρούμενοι. Νὰ προσεύχεσθε ἀδιάκοπα. Νὰ ευχαριστεῖτε τὸν Θεὸ γὰρ τὸ καθεὶν» (Α Θεσ 5, 16-22) vi. Ἡ ζωὴ τῆς Εκκλησίας στὸ παρελθόν καὶ τὸ παρόν: Ισότητα, ἀλληλεγγύη, κοινοκτημοσύνη i. Ἀπὸ τοὺς πατέρες τῆς Εκκλησίας (Ι. Χρυσόστομος, Μ. Βασίλειος) ii. Ἅγιος Λουκάς ὁ ἰατρός	
--	--	--

6. Αγώνας για τη διαφύλαξη της αλήθειας (6 δίωρα)

ΠΡΟΙΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) κατονομάζουν τον κατακλυσιμὸς ως αποτέλεσμα της απομάρτυσης του ανθρώπου από τον Θεό	I. Σχέσεις αγάπης - Διάρρηξη σχέσεων II. Η απομάρτυση του ανθρώπου από τον Θεό και η φανέρωση της	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Παρουσίαση σκηνής: Εικονομάχοι εναντίον πιστών 2. Αφηγήσεις: Μάρτυρας στα γεγονότα της εικονομαχίας. Ένας μαθητής περιγράφει περιστατικά από τα επεισόδια

β) εκτιμούν τις δέκα εντολές του Μωυσή σε σχέση με τη ζωή των πιστών γ) διακρίνουν τον ρόλο της Εκκλησίας στη διαφύλαξη της αλήθειας και του νόμου της αγάπης δ) εντοπίζουν τις συνέπειες των αφέσεων και του σχίσματος για το σώμα της Εκκλησίας ε) εξηγούν τη σημασία των Οικουμενικών Συνόδων για τη διαφύλαξη της αλήθειας του Ευαγγελίου στ) προσδιορίζουν το ζήτημα των εικόνων (εικονομαχία) και τον θρίαμβο της Ορθοδοξίας ζ) παρουσιάζουν τις προσπάθειες για την υπέρβαση του Σχίσματος τότε και σήμερα	αληθινής πίστης - Ο κατακλυσμός - Ο Δεκάλογος και η Κιβωτός της Διαθήκης - Ο Ιησούς, η πραγματική Αλήθεια - Η αποτύπωση της πίστης στην την Καινή Διαθήκη, τους Πατέρες της Εκκλησίας και τις Οικουμενικές Συνόδους III. Οι αιρέσεις νοθεύουν την αλήθεια του Χριστού - Αιρέσεις, μια πληγή στο εκκλησιαστικό σώμα - Αρειανισμός και Μονοφυσισμός - Οι συνέπειες των αιρέσεων - Σύγχρονες αιρέσεις και τρόποι αντιμετώπισής τους IV. Οι Οικουμενικές Σύνοδοι μεριμνούν για τη διάσωση της αλήθειας, με την επίκληση και τον φωτισμό του Αγ. Πνεύματος - Η 4η Οικουμενική Σύνοδος - Η σύνοδος Φεράρας – Φλωρεντίας - Η αποδοχή των αποφάσεων των Συνόδων από τον λαό V. Το Σύμβολο της Πίστεως - Η διακήρυξη της ορθόδοξης πίστης περιληπτικά - Το περιεχόμενο (τα άρθρα) του Συμβόλου της Πίστεως VI. Η αποσαφήνιση της αλήθειας για τις εικόνες - Η σημασία των εικόνων από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια - Η αίρεση της εικονομαχίας στο Βυζάντιο. Α' περίοδος, Ζ' Οικουμενική σύνοδος, Β' περίοδος,	- Αντιπαράθεσεις: Πιστοί που πληροφορούνται τα γεγονότα της αντιπαράθεσης μεταξύ Ουμβέρτου και Κηρουλαρίου ανταλλάσσουν γνώμες και απόψεις - Διάλογοι: Οι μαθητές, σε ρόλο χριστιανών ηγετών της Ορθόδοξης και της Καθολικής Εκκλησίας, διαλέγονται επίσημα γύρω από το αίτημα για την ενότητα των χριστιανών B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - Κατασκευάζουν από τη 2 πλάκες και με αιχμηρό αντικείμενο χαρασσουν κάποιες από τις 10 εντολές - Ζωγραφίζουν ένα καράβι, το ονομάζουν «Εκκλησία» και τοποθετούν τον Χριστό στο τιμόνι και πιστούς ως πλήρωμα - Βρίσκουν περισσότερες πληροφορίες για την Δ' Οικουμενική Σύνοδο και τα πρόσωπα που στήριξαν την ορθή πίστη και Παράδοση της Εκκλησίας - Συζητούν τρόπους αντιμετώπισης ενός αιρετικού που θα τους πλησιάσει με σκοπό να τους προσηλυτίσει - Φτιάχνουν πίνακα με τις Συνόδους, το περιεχόμενο και τα ζητήματα που τις απασχόλησαν και τα σημαντικότερα πρόσωπα που έλαβαν μέρος - Διαβάζουν τα άρθρα του Συμβόλου της Πίστεως και καταγράφουν τα ιστορικά γεγονότα της ζωής του Χριστού στα οποία αναφέρονται
---	--	--

	iii. Η λύση του ζητήματος και ο θρίαμβος της Ορθοδοξίας VII. Το σχίσμα (1054 μ.Χ.) τραυματίζει την ενότητα της Εκκλησίας. i. Οι έριδες πριν το σχίσμα του 1054. Φώτιος και Νικόλαος Α΄. Το filioque ii. Τα γεγονότα του 1054 iii. Προσπάθειες για την υπέρβαση των συνεπειών του σχίσματος	
--	--	--

7. Ο Χριστιανισμός εξαπλώνεται στον κόσμο (3 διώρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) συνδέουν την Ανάσταση του Χριστού με το περιεχόμενο της ιεραποστολής (από την εποχή των Αποστόλων έως και σήμερα) β) απαριθμούν τις διακινδυνεύσεις που συνοδεύουν την ιεραποστολή γ) διακρίνουν το θάρρος, την επιμονή και την αφοσίωση στη δράση των ιεραποστόλων δ) εξακριβώνουν ότι η αποστολή της μαρτυρίας του Χριστού συνεχίζεται μέχρι και σήμερα ε) εξηγούν με επιχειρήματα τη σημασία της δέσμευσης σε μια αποστολή στ) παρουσιάζουν πληροφορίες για τις ορθόδοξες κοινότητες	I. «Χριστός Ανέστη!» «Ηγέθη, ουκ έστιν ώδε» i. Ο άγγελος στις Μυροφόρες (Μκ 16, 1-8) ii. «Η αλήθεια όμως είναι πως ο Χριστός έχει αναστηθεί» (Α Κορ 15, 20-21) II. «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη» (Μτ 28, 16-20) i. Οι απόστολοι στους δρόμους του κόσμου Α Κορ 4, 9-15 ii. «Διέσχισαν τη χώρα κηρύττοντας το Ευαγγέλιο» (Πράξ 8, 4-6) iii. Τα ταξίδια του Παύλου (από τις Πράξεις). Ταξίδια γεμάτα δυσκολίες, κινδύνους και περιπέτειες iv. Επιστολές στους αδελφούς v. Το κήρυγμα του Αποστόλου Παύλου στον Άρειο Πάγο III. «Με την ψυχή στα πόδια»:	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Παρουσίαση σκηνής: Οι Μυροφόρες συζητούν μεταξύ τους πριν συναντηθούν με τους Μαθητές 2. Μελέτη περίπτωσης: Κοσμάς Γρηγοριάτης, Γερónτισσα Γαβριηλία. Αφηγήσεις προσώπων που τους γνώρισαν 3. Παρουσίαση σκηνών με σενάριο: Κάθε ομάδα αναλαμβάνει μια αποστολή σε έναν τόπο μακρινό. Προετοιμασίες, σχέδια, προβλέψεις κ.ά. (Στόχος: ενσυναίσθηση προς τα πρόσωπα της ενότητας) B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Με στοιχεία από το μάθημα της Γεωγραφίας και την εφαρμογή Google Earth: Προορισμοί των ταξιδιών των Αποστόλων, υπολογισμός αποστάσεων, χρονικής διάρκειας ταξιδιών, κινδύνων, συνθηκών κ.ά 2. Ταξίδια Παύλου στην Ελλάδα Πρ 17-18) 3. Ταξίδια του Αγ. Κοσμά του Αιτωλού στην Ελλάδα 4. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Δημιουργικές ερωτήσεις»): Ο Παύλος στη φυλακή, Ρέμπραντ 5. Έρευνα: Σύγχρονες αποστολές με σκοπό τη σωτηρία του κόσμου

χριστιανών σε όλο τον κόσμο	Η καλή είδηση πάντα καινούργια i. Ο εκχριστιανισμός των Σλάβων (Κύριλλος και Μεθόδιος) ii. Ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός «Δέκα σχολεία ελληνικά εποίησα, διάκόσια δια κοινά γράμματα» iii. Ουγκάντα, Κένυα, Αλβανία. Παραδείγματα σημαντικής ιεραποστολικής δράσης iv. Ο ιερομόναχος Κοσμάς Γρηγοριάτης v. Η γερόντισσα Γαβριηλίτσα vi. Ο Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας Αναστάσιος IV. Οι ορθόδοξοι χριστιανοί στον κόσμο	Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ Οδοιπορικό των προσώπων στους ίδιους τόπους σήμερα. Ποιους θα έβλεπαν, τί θα έλεγαν Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό Ε' τάξης: <i>Αγώνας για την αλλαγή του εαυτού μας</i> 2. Λογισμικό της Γ' Γυμνασίου (Σχολείο): <i>Απαρχές</i>
-----------------------------	---	---

Στ' Δημοτικού

Ανακαλύπτουμε κείμενα, μνημεία, τόπους και γεγονότα

Θεματικές Ενότητες

1. Οι πρώτοι Χριστιανοί: Δυσκολίες και περιπέτειες (4 δώρα)
2. Διωγμοί και εξάπλωση του Χριστιανισμού. Πρόσωπα και μαρτυρίες (4 δώρα)
3. Η Αγία Γραφή, ένα θεόπνευστο και διαχρονικό βιβλίο (4 δώρα)
4. Ανακαλύπτοντας τα κείμενα της Καινής Διαθήκης (4 δώρα)
5. Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας (5 δώρα)

6. Μνημεία και τόποι λατρείας: αποτυπώσεις της πίστης (4 δώρα)

ΣΤ' Δημοτικού

Γενικές επάρκειες της τάξης

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επαρκώς:

- να εκτιμούν γεγονότα και πρόσωπα της ιστορίας της Χριστιανικής Εκκλησίας των τριών πρώτων αιώνων
- να διακρίνουν τη διαφορετική βίωση του Χριστιανισμού σε συγκεκριμένα πρόσωπα – ανθρωπολογικά πρότυπα (μάρτυρες, αγίους, αυτοκράτορες)
- να εμβαθύνουν σε θεμελιώδεις και διαχρονικές αξίες που αναδείχθηκαν στη ζωή της πρώτης Χριστιανικής Εκκλησίας (μαρτυρία, ενότητα, αγάπη, ελευθερία, αυτοθυσία, ταπείνωση κ.ά.)
- να εξοικειωθούν με τα βιβλία της Αγίας Γραφής και να με τη χρήση τους
- να αναγνωρίζουν τη σημασία της Βίβλου για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό
- να εντοπίζουν τη διαχρονική παρουσία της Κ.Δ. στη ζωή της Εκκλησίας, στην τέχνη και στον πολιτισμό
- να συναισθάνονται τη σημασία της λειτουργικής ζωής και ειδικά της Θείας Ευχαριστίας για την Εκκλησία
- να καλλιεργούν περαιτέρω τις ικανότητές τους για εύρεση, παρουσίαση και επεξεργασία πληροφοριών, προβληματισμό, διάλογο, συνεργασία και δημιουργική έκφραση

1. Οι πρώτοι χριστιανοί: Δυσκολίες και περιπέτειες (4 διώρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) περιγράψουν τις περιπέτειες αλλά και τις σωτηρικές δυσκολίες της πρώτης χριστιανικής κοινότητας β) αναγνωρίζουν το πνεύμα μαρτυρίας και ενότητας που διέκρινε την πρώτη Εκκλησία γ) παρουσιάζουν το χωρίς διακρίσεις οικουμενικό άνοιγμα της Εκκλησίας δ) αναφέρουν ιδέες για την κατάργηση των διακρίσεων, που υπάρχουν στην εποχή μας,	I. Διακρίσεις στην καθημερινή ζωή II. Οι πρώτοι χριστιανοί μέσα στον κόσμο: δυσκολίες και περιπέτειες i. Η εξάπλωση των χριστιανικών κοινοτήτων στον κόσμο ii. Πώς έβλεπε ο κόσμος τους πρώτους χριστιανούς • «Ο λαός τους εκτιμούσε» (Πραξ 2, 46-47) • «Φυλακίσεις και διωγμοί (Πραξ 4, 1-22, 12, 1-5) iii. Δυσκολίες και προβλήματα, καθώς οι κοινότητες μεγάλωναν • «Διάλεξαν επτά»: Οι Διάκονοι (Πραξ 6, 1-6) • «Γεμάτος πίστη και δύναμη»: Ο Πρωτομάρτυρας Στέφανος (Πραξ 6-7) III. Το άνοιγμα της Εκκλησίας σε όλους χωρίς διάκριση i. Το Άγιο Πνεύμα στους εθνικούς (Πραξ 10, 44-48) ii. «Γέμισε όλος ο χώρος από την Ιερουσαλήμ ως την Ιλλυρία από το Ευαγγέλιο του Χριστού» (Ρωμ 15, 14-21) IV. Διακρίσεις στην εποχή μας	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ιδεοθύελλα με τη φράση: «Διακρίσεις στην καθημερινή ζωή». Ακολουθεί παρουσίαση σκηνών και παγωμένων εικόνων που εκφράζουν τα όσα καταγράφηκαν (Στόχος: η ενσυναίσθηση προς τα πρόσωπα, κατανόηση των συνεπειών των διακρίσεων στη ζωή μας, ετοιμότητα προσέγγισης του ζητήματος των διακρίσεων στην πρώτη Εκκλησία) 2. Παρουσίαση σκηνής: Ένας χριστιανός εξ εθνών και ένας εξ Ιουδαίων συζητούν έντονα. 3. Ρόλος στον τοίχο: Πρωτομάρτυρας Στέφανος B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Επίλυση προβλήματος: Πού οφείλονταν οι διαφορές των πρώτων χριστιανών; 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι»): Ο ασπασμός των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, από την τοιχογραφία της Ι.Μ. Βατοπαιδίου (12^{ος} αι.) και Η συνάντηση των Αγίων Πέτρου και Παύλου, ψηφιδωτό από το Μονρέαλε 3. TPS για τις διακρίσεις: «Όλοι είναι σαν κι εμάς; Πρέπει να είμαστε ίδιοι για να νιώθουμε άνετα;» Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό Ε' τάξης: Αγώνας για την αλλαγή του εαυτού μας 2. Λογισμικό της Γ' Γυμνασίου (Σχολείο): Απαρχές, Επέκταση και Διωγμοί, Εδραίωση και ακμή της Εκκλησίας

2. Διωγμοί και εξάπλωση του Χριστιανισμού. Πρόσωπα και μαρτυρίες (4 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) εξηγούν με επιχειρήματα τον ρόλο και τη σημασία της μαρτυρίας για την εξάπλωση του Χριστιανισμού β) παρουσιάζουν τους λόγους των διωγμών κατά των χριστιανών γ) εκτιμούν τη σημασία της καθιέρωσης της ανεξίθρησκείας και τη σημασία της στην εποχή μας δ) τοποθετούνται απέναντι στο ζήτημα του διωγμού των ανθρώπων για τα θρησκευτικά πιστεύω τους ή την καταγωγή τους	I. Πολύχρονοι διωγμοί i. Γιατί διώχθηκαν οι χριστιανοί; ii. Ποιοι ήταν οι σκληρότεροι διωγμοί; II. «Χριστιανός εγώ»: Μάρτυρες από ελεύθερη επιλογή i. Άγ. Ιγνάτιος Αντιοχείας ii. Αγάπη, Ειρήνη, Χιονία iii. Λογγίνος ο εκατόνταρχος III. Το τέλος των διωγμών και η εξάπλωση του Χριστιανισμού i. Ένας χριστιανός Ρωμαίος αυτοκράτορας: Ο Μέγας Κωνσταντίνος ii. «Εν τούτω νικά» iii. Το Διάταγμα των Μεδιολάνων IV. Γιορτές μνήμης /τόποι λατρείας i. Ο Ναός της Αναστάσεως της Ιερουσαλήμ ii. Η γιορτή Κωνσταντίνου και Ελένης iii. Η γιορτή της Υψωσης του Τιμίου Σταυρού - Έθμα της γιορτής (το «σταυρολούλουδο»: - ο βασιλικός, το προζύμι της χρονιάς, ευλογία σπόρων δημητριακών) V. Σύγχρονοι διωγμοί χριστιανικών πληθυσμών - οι χριστιανοί της Συρίας	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Παρουσίαση σκηνής: Χριστιανοί συγκεντρωμένοι στις κατακόμβες συζητούν με αφορμή το διάταγμα ενός έπαρχου για το διωγμό τους 2. Χριστιανοί στην αγορά ή κύκλος σχολιασμού και συζήτησης: μετά την ανακοίνωση του Διατάγματος 3. Κύκλος συνειδησης: Ο Μ. Κωνσταντίνος πριν την απόφαση για το διάταγμα 4. Ιδεοθύελλα: «Διωγοί για τα θρησκευτικά πιστεύω – διωγοί γι' αυτό που είσαι» 5. Παχνίδι ενσυναίσθησης: τα παιδιά σε ομάδες μιλούν για τα συναισθήματα των διωκόμενων, καθώς και την επίδειξη αλληλεγγύης και συμπαράστασης μεταξύ συνανθρώπων σε αντίστοιχες περιστάσεις B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Επίλυση προβλήματος: Γιατί διώχθηκαν οι πρώτοι χριστιανοί; Διόκοντα σήμερα; Σε ποια μέρη; Πως αντιμετωπίζονται οι διωγμοί αυτοί; 2. TPWS: Επίστολή του Πλινίου στον Τραϊανό: Η στάση των Ρωμαίων κρατικών υπαλλήλων προς τους χριστιανούς 3. Δημιουργία κατηγορητηρίου σε βάρος των χριστιανών, δήλωση μετάνοιας των χριστιανών 4. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Σκέφτομαι, αμφιβάλλω, εξερευνώ»): <i>Μ. Κωνσταντίνος</i>, ψηφιδωτή παράσταση από την Αγ. Σοφία (10^{ος} αι.) 5. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Χρώματα, σχήματα, γραμμές»): <i>Η αψίδα του Μ. Κωνσταντίνου</i> στη Ρώμη 6. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Συνδέω, επεκτείνω, προκαλώ»): <i>Το όραμα του Κωνσταντίνου</i>, Ραφαήλ 7. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Σκέφτομαι, αμφιβάλλω, εξερευνώ»): <i>Οι άγιοι Κωνσταντίνος και Ελένη</i>, μωσαϊκό 11^{ου} αι. από τον Όσιο Λουκά Βιοωτίας Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ «Ανεξίθρησκία»: Συζητάμε για τη σημασία της σήμερα. Βρίσκουμε στοιχεία από το Σύνταγμα και τους νόμους της Ελλάδας Δ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό της Γ' Γυμνασίου (<i>Σχολείο</i>): <i>Απαρχές, Επέκταση και Διωγοί, Εδραίωση και ακμή της Εκκλησίας</i>

		2. Λογισμικό Ε' τάξης: Αγωνιστές και μάρτυρες
3. Η Αγία Γραφή, ένα θεόπνευστο και διαχρονικό βιβλίο (4 δίωρα)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) διασαφηνίζουν την «ηλικία» και τη χρονική έκταση που καλύπτει η σύνταξη των βιβλίων της Αγίας Γραφής β) αναγνωρίζουν την οργανική σχέση μεταξύ Παλαιάς και Καινής Διαθήκης γ) παρουσιάζουν με παραδείγματα την κεντρική θέση της Αγίας Γραφής στην Εκκλησία και στον ευρωπαϊκό πολιτισμό δ) επιχειρηματολογούν για τη σημασία της Αγίας Γραφής στο μάθημα των Θρησκευτικών (βάση και θεμέλιο του μαθήματος) ε) προσεγγίζουν το νόημα της «θεοπνευστίας» της Αγίας Γραφής	I. «Χίλια χρόνια και μια μέρα» i. Βίβλος/Αγ. Γραφή, ως αποκάλυψη του Θεού στον άνθρωπο ii. Ποιοι, πότε και γιατί έγραψαν βιβλία της Αγίας Γραφής iii. Η Αγία Γραφή: Παλαιά και Καινή Διαθήκη iv. Η θεοπνευστία της Αγ. Γραφής v. Πολλά βιβλία γίνονται ένα: vi. Ο Κανόνας της Αγίας Γραφής. vii. Η γλώσσα της Βίβλου viii. Οι μεταφράσεις της Βίβλου II. Η Αγία Γραφή στο κέντρο της ζωής της Εκκλησίας III. Η Βίβλος ως θεμελιώδες συστατικό του ευρωπαϊκού πολιτισμού IV. Η χρήση και η σημασία του αποκαλυπτικού περιεχομένου της Αγίας Γραφής για το μάθημα των Θρησκευτικών	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Αφού οι μαθητές χωριστούν σε ομάδες, στα μέλη της καθεμιάς μοιράζονται από τον δάσκαλο/τη δασκάλα φράσεις με σύντομα βιβλικά αποσπάσματα (π.χ. κλήση του Αβραάμ, διάσωση Μωυσή, ψαλμός κ.ά.). Οι μαθητές συζητούν για το περιεχόμενό τους, βρίσκουν έναν κατάλληλο τίτλο και ο δάσκαλος/η δασκάλα τον σημειώνει στον πίνακα, ανάλογα με το περιεχόμενό του, σε κατηγορίες, όπως: • Θεός και άνθρωπος • Σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων • Προφητείες B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. ΤΡΣ: Ηλεκτρονική επίσκεψη σε Μουσεία της Ευρώπης: Βρίσκουν και αποδελτιώνουν θέματα από τη Βίβλο. Κάνουν έναν κατάλογο με τα ονόματα των ζωγράφων, την χρονολογία των έργων και τους τίτλους τους. Ποια από αυτά γνωρίζουν; Ποια τους προκαλούν ενδιαφέρον; 2. Εύρεση ταινιών με θέμα τη Βίβλο και δημιουργία καταλόγου (τίτλος, σκηνοθέτης, χρονολογία). Παρακολούθηση αποσπασμάτων από αυτές Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Παρουσιάζουν στην τάξη μια αγαπημένη τους ιστορία από τη Βίβλο Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Επίσκεψη σε ναό και συνέντευξη από ιερέα για τη θέση και τον ρόλο της Αγίας Γραφής στη χριστιανική λατρεία Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Λογισμικό ΣΤ' τάξης: <i>Η αλήθεια καταγράφεται</i> 2. Λογισμικό της Α' Γυμνασίου (Σχολείο): <i>Η Δημιουργία, οι Πατριάρχες, οι Βασιλείς, οι Προφήτες</i>

4. Ανακαλύπτοντας τα κείμενα της Καινής Διαθήκης (4 διώρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) διαπιστώνουν ότι η Καινή Διαθήκη είναι βασική πηγή πληροφοριών για τη ζωή της πρώτης Εκκλησίας β) εξηγούν τη σημασία του όρου «Ευαγγέλιο» γ) διακρίνουν τα είδη των βιβλίων της Καινής Διαθήκης και τον ρόλο του κάθε είδους στη ζωή των πρώτων χριστιανών δ) εντοπίζουν τη διαχρονική παρουσία και την αξία της Κ.Δ. στη ζωή της Εκκλησίας ε) βρίσκουν με ευχέρεια βιβλικά εδάφια	I. Τα 4 Ευαγγέλια i. Μιλώντας για τον Χριστό στον κόσμο ii. Ποιοι, τότε και για ποιους έγραψαν τα Ευαγγέλια – Οι 4 Ευαγγελιστές. Τα σύμβολά τους iii. Οι Πράξεις των Αποστόλων. Ποιος έγραψε το βιβλίο των Πράξεων. Τι περιλαμβάνει iv. Οι Επιστολές. Οι Απόστολοι επικοινωνούν και καθοδηγούν τα μέλη της πρώτης Εκκλησίας II. Η γλώσσα των κειμένων της Κ.Δ.: ελληνιστική κοινή III. Η αξιοπιστία της Καινής Διαθήκης IV. Η Καινή Διαθήκη στη ζωή της Εκκλησίας V. Μαθαίνουμε να χρησιμοποιούμε την Καινή Διαθήκη: Ονομασίες βιβλίων, συντομογραφίες, κεφάλαια, στίχοι	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Συνέντευξη με έναν Ευαγγελιστή γύρω από τη συγγραφή του κειμένου του 2. Σενάριο: «Το ταξίδι μιας Επιστολής» (Προς Ρωμαίους). Ένας συνεργάτης του Παύλου αναλαμβάνει να μεταφέρει την Επιστολή από την Κόρινθο που βρίσκεται ο Απόστολος, στη Ρώμη που ετοιμάζεται να πάει. Μέσα που χρησιμοποιεί, δυσκολίες και κίνδυνοι, που αντιμετωπίζει, απαιτούμενος χρόνος κ.ά. Παρουσίαση σκηνών. 3. Παρουσίαση σκηνής με αναγνώστη τον/την εκπαιδευτικό: Οι Επιστολές Β' Ιω. και Γ' Ιω. διαβάζονται στην κοινότητα (στόχος: η διερεύνηση αντιδράσεων, συναισθημάτων, σκέψης, κλίματος που δημιουργείται όταν οι χριστιανοί παραλαμβάναν μια Επιστολή) 4. Γράφουν μια αναφορά για ένα περιστατικό που συνέβη στο σχολείο. Στην ανάγνωση των κειμένων που ακολουθεί αναδεικνύονται στοιχεία που ο καθένας πρόσθεσε και που είναι σημαντικά για την πολύπλευρη κατανόηση του γεγονότος (στόχος: η κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων και της συμπληρωματικότητας των Ευαγγελίων) B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Επίλυση προβλήματος: Η σημασία των συμβόλων των Ευαγγελιστών 2. Η αρχή και το τέλος των Επιστολών του Παύλου 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Συνδέω, επεκτείνω, προκαλώ»): Σελίδα από τις Επιστολές από τον κώδικα του Βατικανού 4. Βρίσκουμε τους τόπους των Επιστολών στον χάρτη 5. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («Παιχνίδι επεξεργασίας»): Μικρογραφίες Ευαγγελιστών από χειρόγραφα Ευαγγελίων Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ Σύνταξη του «διαβατηρίου» των Ευαγγελιστών (συμπληρωμένα όσα στοιχεία γνωρίζουμε γι' αυτούς) Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ Επίσκεψη σε Ναό: Η θέση των Ευαγγελιστών στην εικονογράφηση

Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ
Λογισμικό ΣΤ' τάξης: Η αλήθεια καταγράφεται

5. Η Θεία Ευχαριστία: Πηγή και κορύφωση της ζωής της Εκκλησίας (5 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναγνωρίζουν τις λατρευτικές πράξεις της Εκκλησίας β) εκτιμούν τον ρόλο της λατρείας στη ζωή των χριστιανών γ) εξηγούν την κεντρική θέση της Θείας Ευχαριστίας στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας δ) περιγράφουν τα βασικά μέρη και δρώμενα της Θείας Ευχαριστίας ε) διαπιστώνουν τη διαχρονικότητα της Θείας Ευχαριστίας και τη σημασία της για τη ζωή των πιστών στ) εξοικειώνονται με τη χρήση των λειτουργικών όρων	I. Στη χριστιανική λατρεία: i. Αναγνωρίζουμε: • Αναγνώσματα από την Αγία Γραφή • Κοινές προσευχές • Ψαλμωδίες (ευχές, ύμνοι) • Κινήσεις συμμετοχής του σώματος στα δρώμενα της Εκκλησίας (σημείο του Σταυρού, λιτανεύσεις, θυμιάτισμα, ορθοστάσια, γονυκλισία, μετάνοιες, ασπασμός κ.ά.) ii. Αγιάζεται κάθε πτυχή της ζωής μας • Με τις γιορτές αγιάζεται κάθε μέρα του χρόνου • Με τα ιερά Μυστήρια και τις ιερές Ακολουθίες αγιάζεται κάθε πλευρά της ζωής II. Το θεοσύστατο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, η καρδιά της εκκλησιαστικής ζωής i. Η διαρκής παρουσία του Χριστού στη Θεία Ευχαριστία: • «Εγώ ειμί ο άρτος της ζωής» (Ιω 6, 35): Το αληθινό ψωμί που χαρίζει ζωή • «Τούτο ποίείτε εις την εμὴν ανάμνησιν»: Καθέρωση της από τον Χριστό (Α Κορ 11, 23-26) • «Λάβετε φάγετε»: Από τον Μυστικό Δείπνο (Μτ 26, 17-30) στη Θεία Ευχαριστία	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Παixνίδι ρόλων: «Προετοιμάζοντας ένα δείπνο για αγαπημένους καλεσμένους» με στόχο να αναδειχθούν οι προθέσεις, οι ευθύνες, οι ρόλοι, οι διαθέσεις, τα συναισθήματα κ.ά. B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Οι συγγραφείς της Θ. Λειτουργίας: αγ. Γρηγόριος, Μεγ. Βασίλειος, αγ. Ιω. Χρυσόστομος. Κάθε πότε τελούνται οι λειτουργίες τους; Οι διαφορές τους 2. ΤΡΣ: Τι προσέφερε ο Χριστός στους ανθρώπους ιδρύοντας το Μυστήριο της Θ. Ευχαριστίας στο δείπνο του Πάσχα; 3. Επίλυση προβλήματος: Γιατί για τους χριστιανούς «πηγαίνω στην Εκκλησία» σημαίνει «πηγαίνω στη Θ. Λειτουργία»; 4. Αναζήτηση παραδοσιακών συνταγών πρόσφορου. Η σφραγίδα και σημασία της 5. «Έδωσε τον εαυτό Του»: Εξηγούν τη φράση ανατρέχοντας στα γεγονότα της ζωής του Χριστού, στα οποία καταγράφεται η θυσιαστική προσφορά του στους ανθρώπους και εν τέλει η σταυρική του θυσία 6. Συλλέγοντας και μελετώντας στιγμιότυπα από τη Θεία Ευχαριστία ορθόδοξων Εκκλησιών σε όλο τον κόσμο 7. Ακρόαση αποσπάσματος από τον Απόστολο και το Ι. Ευαγγέλιο. 8. Ανάγνωση και μετάφραση του Συμβόλου της Πίστεως. Πότε συντάχθηκε, από ποιους, γιατί; Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Περιγράψτε ένα κυριακάτικο πρωινό στην ενορία σας. 2. Σκαρώνουμε σικτσάκια με τα κύρια σημεία της Θείας Λειτουργίας 3. Καταρτίζουμε λειτουργικό γλωσσάρι για την ενότητα 4. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking): Ζώντες και τεθνεώτες, Χρ. Μπορούς 5. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking): Μυστικός Δείπνος, Πανσέληνος,

	ii. Η Θεία Ευχαριστία έχει μεγάλη ιστορία: • Από τα σπίτια και τις κατακόμβες στις βασιλικές και τους σύγχρονους Ναούς • Από τα αραμαϊκά και τα ελληνικά σε όλες τις γλώσσες του κόσμου iii. Δρώμενα της Θείας Ευχαριστίας: • Ψωμί και κρασί: Οι άνθρωποι προσφέρουν στον Θεό δώρα που έφτιαξαν από σιτάρι και σταφύλι • «Ευλογημένη η Βασιλεία του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος» • Δεήσεις και ευχές για όλους και για όλα • Μικρή Είσοδος • Ακούγοντας και κατανοώντας τον λόγο του Θεού • Μεγάλη Είσοδος • Ο ασπασμός της αγάπης και το Σύμβολο της Πίστεως • Αγία Αναφορά/Επίκληση του Αγίου Πνεύματος • Κυριακή προσευχή: Τα παιδιά του Θεού προσεύχονται στον Πατέρα τους • Θεία Κοινωνία και Μετάληψη: Οι χριστιανοί κοινωνώντας τον Χριστό γίνονται παιδιά του Θεού και αδέλφια μεταξύ τους. • «Είδομεν το φως το αληθινόν»: • Ένα τραγούδι αναστάσιμης χαράς • Η Απόλυση-Αντίδωρο για όλους. III. Γύρω από το τραπέζι της Ευχαριστίας: Η Εκκλησία, το Σώμα του Χριστού (Α Κορ 12, 12). Ενότητα ανθρώπων και κτίσης με τον Δημιουργό.	Η Κοινωνία των Αποστόλων, από Στουντέντσα, ψηφιδωτά (Άγιος Απολλινάριος) και παραστάσεις Θ. Ευχαριστίας από χειρόγραφα (Syriac Depiction The Last Supper, London British Museum) Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ Συνάντηση με τον ιερέα της ενορίας. Παρουσιάζει στους μαθητές τα τελετουργικά δρώμενα της Θείας Λειτουργίας, τα ιερά άμφια, τα λειτουργικά σκεύη, τον συμβολισμό τους και εξηγεί τη χρήση τους.
--	--	---

6. Μνημεία και τόποι λατρείας: αποτυπώσεις της πίστης (4 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναγνωρίζουν την ιστορική καταγωγή και την πολιτισμική ταυτότητα σπουδαίων θρησκευτικών μνημείων β) διακρίνουν τις διαφορετικές εκφράσεις και τους ρυθμούς της ναοδομίας γ) εξηγούν τον συμβολικό και πρακτικό ρόλο των θρησκευτικών μνημείων δ) εξοικειώνονται με διάφορες μορφές θρησκευτικής τέχνης ε) αναγνωρίζουν τη σημασία της UNESCO για την προστασία ενός θρησκευτικού μνημείου	I. Μνημεία i. Τύποι των χριστιανικών ναών ii. Μαρτυρούν την εποχή τους, παραμένοντας ζωντανά σύμβολα πίστης και πολιτισμού iii. Ναοί-σύμβολα • Αγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως II. Τόποι γεμάτοι ναούς. Ορθόδοξα θρησκευτικά μνημεία i. Ιεροσόλυμα ii. Κωνσταντινούπολη iii. Θεσσαλονίκη iv. Καστοριά v. Βέροια III. Βυζαντινή ζωγραφική: η αφήγηση της πίστης i. Βυζαντινές φορητές εικόνες ii. Τοιχογραφίες iii. Ψηφιδωτά iv. Υαλογραφία v. Πλαστικές τέχνες vi. Χειρόγραφα IV. Άλλα μνημεία: Λόγος και μέλος i. Ποίηση και Μουσική, Ρωμανός ο Μελωδός ii. Υμνογραφία. Ο Ακάθιστος Ύμνος V. Θρησκευτικά Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO i. Άγιο Όρος, Μετέωρα, Μυστράς, Μ. Δαφνίου, Μ. Οσίου Λουκά, Νέα Μονή Χίου, Πάτιμος	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Μελέτη περίπτωσης: Όσιος Λουκάς, Μονή Δαφνίου, μονές Αγ. Όρους Στόχος: η ανάδειξη της σημασίας και του ρόλου των μνημείων για τον πολιτισμό και τη ζωή 2. Συλλογικός ρόλος: Καλλιτέχνες εξηγούν πώς εργάζονται, τις δυσκολίες τους και παρουσιάζουν ένα έργο τους • Προσκαλούμε έναν αγιογράφο στην τάξη και μας εξηγεί τα στάδια της αγιογράφησης μιας εικόνας, τις τεχνικές, τα υλικά, την προετοιμασία κλπ. • Προσκαλούμε έναν ψάλλη και μας εξηγεί τις νότες της βυζαντινής μουσικής, την τεχνική και τον ακούμε να αποδίδει ψαλμούς • Προσκαλούμε έναν μηχανικό/ναοδόμο και μας εξηγεί τα στάδια κατασκευής ενός Ναού. Μας δείχνει σχέδια και φωτογραφίες ή βίντεο από την κατασκευή του B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ομάδες μαθητών προετοιμάζουν και παρουσιάζουν ένα μικρό οδοιπορικό στους Ναούς μιας πόλης που θα επιλέξουν 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking): «Ακούγοντας δέκα επί δύο»: Βυζαντινός χορός αποδίδει τροπάρια Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Ατελίες: φτιάχνοντας ψηφιδωτά 2. Δημιουργία CD με τα μνημεία που επεξεργάστηκαν 3. Δημιουργία πόστερ για κάθε πόλη με φωτογραφίες των κυριότερων Ναών που συναντούν Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Οργάνωση επίσκεψης στο Βυζαντινό Μουσείο 2. Επίσκεψη και μελέτη τοπικού θρησκευτικού μνημείου 3. Οργανώνουμε μια εκδρομή σε ένα θρησκευτικό μνημείο προστατευμένο από την UNESCO Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ 1. Ασκήσεις και τόποι στο διαδίκτυο από το λογισμικό Ε' τάξης: Δημιουργώντας έναν άμορφο κόσμο

Πρόγραμμα Σπουδών Γυμνασίου		
Η Ορθόδοξη Εκκλησία: Διδασκαλία και πορεία ζωής		
Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: Ένα ταξίδι ζωής: Η συνάντηση Θεού και ανθρώπου μέσα από τις βιβλικές διηγήσεις	Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: Η Εκκλησία: Πορεία ζωής μέσα στην ιστορία	Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: Η μαρτυρία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο
A': Η Αγία Γραφή: Η συνάντηση Θεού και ανθρώπου καταγράφεται σε κείμενα B': Θεός και άνθρωπος στην Ορθόδοξη παράδοση: μία σχέση ζωής Γ': Πού είναι ο Θεός; Η σχέση ζωής περνάει μέσα από δοκιμασίες Δ': Ο Θεός γίνεται άνθρωπος: Το πιο συγκλονιστικό γεγονός της ιστορίας του ανθρώπου Ε': Ένας καινούριος κόσμος ξεπροβάλλει: Χριστός ανέστη ΣΤ': Η Εκκλησία μεταμορφώνει τον κόσμο Ζ': Η Εκκλησία ως κιβωτός σ' ένα ταξίδι... χωρίς τέλος	A': «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη»: Η εξάπλωση της Εκκλησίας στην Οικουμένη B': Η χαρισματική προσωπικότητα του Αποστόλου Παύλου και το ιεραποστολικό του έργο Γ': Η «φωνή» της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία! Δ': Χριστιανική παράδοση και αρχαία ελληνική φιλοσοφία: Μία ιστορική συνάντηση Ε': Η ζωή και η πίστη της Εκκλησίας καταγράφονται σε κείμενα ΣΤ': Η διδασκαλία της ορθόδοξης πίστης γίνεται έργο τέχνης Ζ': Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός	A': Η Ορθόδοξη Εκκλησία σήμερα B': Η πρόταση ζωής της Ορθόδοξης Εκκλησίας Γ': Ιεραποστολή και Διακονία: Η ζωή της Ορθόδοξης Εκκλησίας αγκαλιάζει τον κόσμο ολάκερο Δ': Ο σεβασμός του άλλου στην Ορθόδοξη Παράδοση Ε': Η Ορθόδοξη Εκκλησία σε διάλογο με τον δυτικό Χριστιανισμό ΣΤ': Μονοθεϊστικές θρησκείες: Ιουδαϊσμός και Ισλάμ Ζ': Θρησκείες της Ανατολής

Γυμνάσιο

Βασικός σκοπός

Από τη Θεία Ενανθρώπηση, στη συγκρότηση της Εκκλησίας, την πορεία και τη μαρτυρία της στον κόσμο

Βασικός σκοπός στα Θρησκευτικά του Γυμνασίου είναι η ερμηνευτική προσέγγιση της διαδρομής από τη Θεία Ενανθρώπηση μέχρι τη συγκρότηση της Εκκλησίας, την εξάπλωσή της στην οικουμένη, την πορεία μέσα στην ιστορία και τη μαρτυρία της στο σύγχρονο κόσμο. Στην πορεία αυτή εξετάζονται θέματα της εκκλησιαστικής διδασκαλίας και Παράδοσης, διερευνώνται διάφορες αντινομίες και δυσκολίες που προέκυψαν κατά την ιστορική πορεία, καθώς επίσης προσεγγίζεται η μαρτυρία της στον σύγχρονο κόσμο. Ο νέος κύκλος μάθησης αποτελεί συνέχεια του Δημοτικού, όπου επιδιώχθηκε μια πρώτη –εξωτερική και εισαγωγική– γνωριμία των μαθητών με τον Χριστιανισμό και τη διδασκαλία του. Στον νέο κύκλο οι μαθητές καλούνται να εμβαθύνουν και να επεκτείνουν τη διερεύνησή τους, μέσα από διαδικασίες ερμηνευτικής κατανόησης και προσωπικής νοηματοδότησης.

Α' Γυμνασίου

Ένα ταξίδι ζωής: Η συνάντηση Θεού και ανθρώπου μέσα από τις βιβλικές διηγήσεις

Θεματικές Ενότητες

Α': Η Αγία Γραφή: Η συνάντηση Θεού και ανθρώπου καταγράφεται σε κείμενα

Β': Ο Θεός και ο άνθρωπος στην Ορθόδοξη παράδοση: μία σχέση ζωής

Γ': Πού είναι ο Θεός; Η σχέση ζωής περνάει μέσα από δοκιμασίες

Δ': Ο Θεός γίνεται άνθρωπος: Το πιο συγκλονιστικό γεγονός της ιστορίας του ανθρώπου

Ε': Ένας καινούριος κόσμος ξεπροβάλλει: Χριστός ανέστη

ΣΤ': Η Εκκλησία μεταμορφώνει τον κόσμο

Ζ': Η Εκκλησία ως κιβωτός σ' ένα ταξίδι χωρίς τέλος

Γενικές επάρκειες της τάξης

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επαρκώς:

- να ερμηνεύουν τις απαντήσεις της Αγίας Γραφής σχετικά με το νόημα της ζωής του ανθρώπου, αλλά και τις σχέσεις του με τον Θεό, τον συνάνθρωπο και την κτίση

- να διασαφηνίζουν το περιεχόμενο θεολογικών εννοιών, οι οποίες συνδέονται με τις βιβλικές διηγήσεις (αμαρτία, πώση, σωτηρία, Βασιλεία του Θεού, έσχατα, κρίση κ.ά.)
- να εντοπίζουν τις επιδράσεις της Αγίας Γραφής στη διαμόρφωση του ελληνικού και του ευρωπαϊκού πολιτισμού
- να προσεγγίζουν έργα τέχνης (από τη λογοτεχνία, το θέατρο, τον κινηματογράφο, τη μουσική κλπ.) που συνδέονται με βιβλικές διηγήσεις
- να αξιολογούν σύγχρονα κοινωνικά στερεότυπα και προκαταλήψεις, οι οποίες θεμελιώνονται σε εσφαλμένες ερμηνείες βιβλικών κειμένων
- να αποτιμούν τη σημασία του απολυτρωτικού έργου του Ιησού Χριστού για τον άνθρωπο και τον κόσμο
- να συνειδητοποιούν τη δύναμη της ευθύνης και της προσφοράς στον συνάνθρωπο έχοντας ως σημείο αναφοράς τη ζωή και το έργο του Ιησού Χριστού
- να αναγνωρίζουν τη σημασία της πράξης και του αγώνα για την εν Αγίω Πνεύματι μεταμόρφωση της ζωής και του κόσμου αξιοποιώντας θεολογικά κριτήρια της Ορθόδοξης Εκκλησίας

Α' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η Αγία Γραφή: Η συνάντηση Θεού και ανθρώπου καταγράφεται σε κείμενα

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) εκφράζουν προβληματισμούς σχετικά με διλήμματα και αντιφάσεις του σύγχρονου ανθρώπου β) διασαφηνίζουν την έννοια της θεοπνευστίας της Αγίας Γραφής χρησιμοποιώντας κριτήρια της	Ι. Το πέραςμα σε μια νέα σχολική κοινότητα, έναν καινούργιο κύκλο ζωής (Γυμνάσιο): i. Το πέραςμα από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο ii. Πού πας караβάκι με τέτοιο καιρό; iii. Από το Ημερολόγιο της Άννα Φρανκ iv. Μια καινούρια ματιά... στο	Α. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Έκφραση και αποτύπωση της «Δύναμης και αδυναμίας του σύγχρονου ανθρώπου» σε παγωμένη εικόνα 2. Ρόλος στον τοίχο: Τα συναισθήματα ενός πιστού που διαβάζει την Αγία Γραφή 3. ΤWPS: Χρειαζόμαστε την Αγία Γραφή; Β. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. TPS με θέμα: «Τα χαρακτηριστικά των ηρώων ενός δημοφιλούς κόμικ»

Ορθόδοξης θεολογίας γ) αναγνωρίζουν την Αγία Γραφή ως έργο όπου αποτυπώνονται χωρίς εξιδανικεύσεις οι εμπειρίες της συνάντησης του ανθρώπου με τον Θεό	«αλφαριθμητάρι» της Ορθόδοξης Εκκλησίας! II. Ο Θεός συναντά τον άνθρωπο. Οι εμπειρίες της συνάντησης καταγράφονται στις βιβλικές διηγήσεις. i. Κείμενα στα οποία αποτυπώνονται εμπειρίες ζωής ii. Ο Θεός δρα μέσα στην ιστορία iii. Στις βιβλικές διηγήσεις ο Θεός διαλέγεται με τον άνθρωπο v. Ο ρεαλισμός των βιβλικών διηγήσεων III. Αγία Γραφή: Μία ολόκληρη βιβλιοθήκη i. Τα μέρη της Αγίας Γραφής ii. Η ενότητα Παλαιάς και Καινής Διαθήκης iii. Μιλώντας για τη Θεοπνευστία των κειμένων της Αγίας Γραφής iv. Η «γλώσσα» της Αγίας Γραφής είναι μερικές φορές συμβολική	2. ΤWPS με θέμα: «Υπάρχουν πράγματα που δεν είναι όπως φαίνονται!» (γύρω από τα επιτεύγματα του σύγχρονου ανθρώπου, π.χ. τεχνολογία, επικοινωνία, ιατρική, τέχνη κ.ά.) 3. Ιστοξερευνηση μέσω διαδικτύου με θέμα: «Η Αγία Γραφή» 4. Ζωγραφική με θέμα: «Μία βιβλιοθήκη με τα βιβλία της Αγίας Γραφής» 5. Έντεχνος Συλλογισμός (μοτίβο: Headlines): Εικόνες ζωγραφικής από τις διηγήσεις «Κάν και Άβελ», «ο Δεκάλογος», «η άρνηση του Πέτρου», «Ούαι δέ υμίν, γραμματείς και Φαρισαίοι ύποκριταί», στις οποίες τοποθετείται σύντομος σχολιασμός ξεκινώντας με τη φράση «Η Αγία Γραφή είναι ένα έργο το οποίο μιλά για.....»
---	--	--

Β' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Θεός και άνθρωπος στην Ορθόδοξη Παράδοση: μία σχέση ζωής

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) ερμηνεύουν τις ανθρωπομορφικές εικόνες και μεταφορές της βιβλικής διήγησης για τη δημιουργία του	I. Ο άνθρωπος: «Αυτός ο κόσμος ο μικρός ο μέγας» χωρίς Θεό; i. Η εικόνα του ανθρώπου από τον Οδυσσέα μέχρι τους υπερήρωες των σύγχρονων κόμικ ii. Η δύναμη και η αδυναμία του σύγχρονου ανθρώπου	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Γλωσσική δραστηριότητα «Η “αλήθεια” του κειμένου»: Οι φράσεις και οι λέξεις στο κείμενο της Γένεσης είναι συμβολικές. Γιατί; 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («συνδέοντας, επεκτείνοντας,

ανθρώπου β) εξηγούν τη θεολογική και ηθική σημασία της βιβλικής διήγησης για τη δημιουργία του ανθρώπου γ) αναφέρουν τους λόγους για τους οποίους έχει ζωτική σημασία για τον κόσμο η χριστιανική θεώρηση του ανθρώπου ως συνδεδεκού κρίκου ανάμεσα στον Θεό και την κτίση	II. Ο άνθρωπος ως κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση Θεού δημιουργία. i. Ο άνθρωπος ως δημιουργημα του Θεού: «και εποίησεν ο Θεός τον άνθρωπον κατ' εικόνα Θεού» (Γεν 1, 27) ii. «άρσεν και θήλυ εποίησεν αυτούς» (Γεν 1, 27 και Μ. Βασιλείου, <i>Εις την μάκτυρα Ιουλίτταν και περί ευχαριστίας</i>) iii. Ο άνθρωπος υπάρχει μόνο όταν αγαπάει και αγαπείται! (Γαλ 5, 13-15) iv. Ο άνθρωπος ως διάκονος του πλησίον (Μκ 9, 35 και Γρηγορίου Νύσσης, <i>Εφ' όσον ενί τούτων επιούσατε, εμοί επιούσατε</i>) iii. Ο άνθρωπος ως δημιουργός: i. Ο άνθρωπος στην κτίση: Βασιλιάς, οικονόμος ή ιερέας; (Γεν 2, 19-20, Ρωμ 8, 22, ευχές από τη Θ. Λειτουργία και η προσευχή του Ισαάκ του Σύρου για την κτίση από <i>Τα σωζόμενα ασκητικά</i>) ii. Ο άνθρωπος ως δοξολογική ύπαρξη (Ψλ 135, 1-9, 138, 1-8) iii. Η παραβολή ταλάντων (Μτ 25, 14-30) IV. Από την εικόνα στην ομοίωση i. Άγιος Λουκάς ο ιατρός ii. Αγία Φιλοθέη	προκαλώντας» και «βάζοντας τίτλους»): α. <i>Η δημιουργία του Αδάμ</i> , Μιχαήλ Άγγελος - Cappella Sistina [βλ. http://www.wikipaintings.org/en/michelangelo#supersized-featured-193173] β. Ψηφιδωτά Καθεδρικού Ναού στο Μονρεάλε [βλ. http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Cathedral_(Monreale)_-_Mosaics] 3. ΤWPS: Ψαλμ. 138, 5-8: « <i>Ιδού, Κύριε, σὺ ἔγνωσ πάντα, τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαία· σὺ ἐπλάσας με καὶ ἔθηκας ἐπ' ἐμέ τὴν χειρὰ σου. ἔθουμαστώθη ἡ γνώσις σου ἐξ ἐμοῦ· ἐκραταιώθη, σὺ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν. ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω;</i> » 4. Προβολή video <i>Το ραγισμένο δοχείο</i> [βλ. http://www.youtube.com/watch?v=794VpExmV-I] 5. Μελέτη περίπτωσης: Αγία Φιλοθέη, Άγιος Λουκάς ο Ιατρός Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Ατελιέ: Δημιουργία κολλάζ με πορτρέτα ανθρώπων κάθε ηλικίας, φυλής και φύλου. Συζήτηση: Τι σημαίνει για μας ότι όλοι αυτοί οι άνθρωποι είναι εικόνα του Θεού; Ιδέες/μηνύματα πάνω στο κολλάζ 2. Μουσικό εργαστήριο: Σύνθεση με θέμα τη βιβλική φράση «κατ' εικόνα Θεού εποίησεν αυτόν· άρσεν και θήλυ εποίησεν αυτούς» 3. Ομαδικό γλυπτό: Γαλ 5, 13-15
--	---	--

Γ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Πού είναι ο Θεός; Η σχέση ζωής περνάει μέσα από δοκιμασίες

ΠΡΟΙΣΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) διακρίνουν όψεις του κακού	I. Το πρόβλημα του κακού στον σύγχρονο κόσμο i. Σύγχρονες μορφές του κακού	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Συνταύτιση με βιβλικά πρόσωπα: Αδάμ, πώς νιώθεις τώρα που φεύγεις

που εμφανίζονται στην καθημερινότητα του ανθρώπου β) ερμηνεύουν τον τρόπο με τον οποίο παριστάνεται το κακό σε έργα τέχνης γ) προσδιορίζουν τη σημασία της βιβλικής θεώρησης του κακού και της αμαρτίας ως άρνηση της σχέσης με τον Θεό δ) εξετάζουν στερέοτυπες απόψεις για την αμαρτία ως παράβαση εντολών χρησιμοποιώντας ορθόδοξα θεολογικά κριτήρια	II. Η έκφραση της οδύνης στην τέχνη i. Πεζογραφία και ποίηση ii. Μουσική iii. Ζωγραφική iv. Κινηματογράφος III. Ποιος ευθύνεται για το κακό; Ποιος μπορεί να μας σώσει από το κακό; i. Η Πτώση των πρωτοπλάστων ως άρνηση της σχέσης ζωής με τον Δημιουργό (<i>τροποποίηση τίτλου: αλλαγή θέσης της φράσης «της ζωής»</i>) (Γεν 3, 1-24) ii. Η υπόσχεση της σωτηρίας; Πρωτευαγγέλιο (Γεν 3, 15) iii. Πώς εισέβαλε το κακό στον κόσμο; Από την χαρά του παραδείσου στη ζωή «χωρίς» τον Θεό iv. <i>“Ελάτε να χτίσουμε μια πόλη, κι έναν πύργο που η κορφή του να φτάνει στους ουρανούς”</i>; ο Πύργος της Βαβέλ και η επιθυμία για δόξα και φήμη! (Γεν 11, 1-9) v. Είναι η αμαρτία απλώς μία παράβαση; α. Διακοπή μίας σχέσης ζωής β. «Μετανοήστε για να ζήσετε (Ιεζ 18, 31-32) γ. «Παιδί μου, σου συγχωρούνται οι αμαρτίες»: Η θεραπεία του παραλύτου της Καπερναούμ (Μκ 2, 1-12) δ. «Πάντας ανθρώπους θέλει σωθήναι» (Α΄ Τιμ 2, 1-4)	απ’ τον παράδεισο; 2. Κύκλος συνειδησίας για τον παράλυτο της Καπερναούμ B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking): Σε έργα των Bacon, K. Kollwitz, Guernica, Κανιάρη, Ν. Κεσανλή κ.ά. 2. TPSS με θέμα: «Διακρίσεις και ανισότητα στη χώρα μας» 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking): α. «Ο Αη Γιώργης», Πέρης Ιερεμιάδης β. «Η λευκή Σταύρωση», Marc Chagall γ. «Η κραυγή», Edvard Munch, http://www.wikipaintings.org/en/edvard-munch#supersized-featured-185471 4. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking): Έντεχνος Συλλογισμός (μοτίβο: η αρχή, η μέση και το τέλος): Τζοβάνι ντι Πάολο «Η εκδίωξη από τον Παράδεισο» Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Ατελιέ: Δημιουργία κολλάζ με πληροφορίες διαδικτύου, αποκόμματα εφημερίδων, αστυνομικά ρεπορτάζ, χρονικά πυρηνικών ατυχημάτων και οικολογικών καταστροφών, κόμικς, ηλεκτρονικά παχνίδια καταστροφής και βίας 2. Έντεχνος Συλλογισμός (μοτίβο: Headlines): πάνω σε φωτογραφίες από σύγχρονα προϊόντα τεχνολογίας οι μαθητές γράφουν για κάθε μία έναν τίτλο, ξεκινώντας με τις λέξεις «Η τεχνολογία μαγεύει τον άνθρωπο, γιατί...»
---	---	---

Δ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Ο Θεός γίνεται άνθρωπος: Το πιο συγκλονιστικό γεγονός της ιστορίας του ανθρώπου

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναφέρουν τη διδασκαλία της Εκκλησίας σχετικά με το	I. Γνώμες των ανθρώπων για τον Ιησού Χριστό i. Πρόσωπα της εποχής Του ii. Φιλόσοφοι, καλλιτέχνες	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Δραματοποίηση: μαθητές υποδύονται τους κατοίκους της Βηθλέεμ που συζητούν για τους λόγους που οδήγησαν τους

πρόσωπο του Χριστού β) επιβεβαιώνουν τον ανατρεπτικό, απελευθερωτικό και θεραπευτικό χαρακτήρα της παρουσίας του Χριστού στη ζωή του ανθρώπου γ) εκτιμούν τον Θεάνθρωπο Ιησού Χριστό ως διδάσκαλο, που προσλαμβάνει δημογυγικά την καθημερινότητα για να τη φωτίσει «διαφορετικά» δ) εξηγούν τους λόγους για τους οποίους ο «Χριστός» αντιμετωπίζεται ως «σημείον αντιλεγόμενον»	II. Ποιος είναι ο Ιησούς Χριστός; i. Ο Υιός του Θεού γίνεται άνθρωπος. Η Γέννηση του Χριστού ως Ευαγγέλιο α. Σύλληψη Τιμίου Προδρόμου και Ιησού Χριστού: ένα Δίπτυχο Δημιουργίας β. Τριήμερη «Πορεία» από τη Ναζαρέτ στη Βηθλεέμ γ. Ευαγγελισμός των «περιβωριακών», «ακάθαρτων» βοσκών δ. Ο Κύριος γεννιέται σε μία σε φάτη ε. Σημείον αντιλεγόμενον: Υπαπαντή στον Ναό (Λκ 2, 21) στ. Η Γέννηση του Χριστού στο Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο ζ. Χριστούγεννα και σύγχρονοι άνθρωποι ii. Ο «ήλιος της δικαιοσύνης» στον κόσμο iii. Ο Μεσσίας που ανήγγελλαν οι Προφήτες (Ησ 11, 1-10) iv. Ο μοναδικός διδάσκαλος (Λκ 11, 27. 19, 48. Μκ 1, 22. 4, 33 και Επί του Όρους Ομιλία: Μτ 5-7) III. Ο Χριστός Ιησούς διδάσκει και φανερώνει έναν νέο τρόπο ζωής i. Αγαπά όλους τους ανθρώπους ανεξαιρέτως, ό,τι και αν έχουν πράξει: Η παραβολή του σπλαχνικού Πατέρα (Λκ 15, 11-32) ii. Αποδέχεται και συνομιλεί χωρίς διακρίσεις με άντρες και γυναίκες: Διάλογος με τη Σαμαρείτισσα (Ιω 4, 1-42) iii. Συγχωρεί «αμαρτωλούς» που έχουν ανοιχτή καρδιά: Η περιπτωση του Ζακχαίου (Ιω 8, 3-11. Λκ 19, 1-10) iv. Κηρύττει μια κοινωνία δικαιοσύνης και ταυτίζεται με τους αδυνάτους: Παραβολή της Κρίσης (Μτ 25, 31-46) v. Κρίνει αυστηρά την υποκρισία και τη σκληροκαρδία: «Ουαί υμίν γραμματείς και φαρισαίοι υποκριταί» (Μτ 23, 13-33) IV. Ιησούς Χριστός φανερώνει με σημεία έναν καινούριο κόσμο i. Χορταίνει τη σωματική και πνευματική πείνα των ανθρώπων: Ο χορτασμός των πεντακισχίλιων (Ιω 6, 1-15) ii. Προσφέρει στους ανθρώπους το φως! Η θεραπεία του εκ γενετής τυφλού (Ιω 9) iii. Ελευθερώνει τους ανθρώπους από την τυπική τήρηση του Νόμου με την εντολή της αγάπης: Η θεραπεία του ανθρώπου με παράλυτο χέρι (Μκ 3, 1-6) V. Ο Χριστός προσφέρει τη ζωή Του... για να ζήσει ο	τρεις Μάγους στο Χωρίό τους. 2. Καρέκλα αφήγησης: Ένας μαθητής/βοσκός διηγείται στην οικογένειά του τα θαυμαστά που είδε το βράδυ της γέννησης του Χριστού. 3. «Παγωμένη» εικόνα: Οι καταναλωτές στις χριστουγεννιάτικες αγορές των μεγαλουπόλεων. 4. Αναδίηγηση βιβλικών αφηγήσεων από άλλη προοπτική: ο μεγάλος γιος της παραβολής του σπλαχνικού Πατέρα 5. Μετασχηματισμός βιβλικού κειμένου (σε είδηση εφημερίδας) Λκ 4, 16-21 6. Ανακριτική καρέκλα για πρόσωπα κειμένων (Σαμαρείτης, Άσωτος, τυφλός) 7. Διάδρομος συνειδησης για πρόσωπα των διηγήσεων (Πλάτος, ένας Φαρισαίος, στρατιώτες της Σταύρωσης) B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Κάνοντας θεολογία με τα παιδιά: Η τάξη σε ολομέλεια συζητάει για τα θεολογικά μηνύματα των αφηγήσεων του Ματθαίου και του Λουκά για τη γέννηση του Χριστού. 2. Αναγνώριση του είδους των βιβλικών κειμένων (γεγονός, παραβολή, εικόνα/παρομοίωση) 3. Artful Thinking (μυστικό: βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι, διερωτώμαι): α. από τις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους - Συλλογή Gabriel Millet [βλ. http://ica.princeton.edu/millet/main.php?country=Greece&site=240&view=site&page=1] 4. Artful Thinking (μυστικό: η αρχή, η μέση και το τέλος): α. Σταύρωση, Δομήνικου Θεοτοκόπουλου [βλ. http://www.wikipaintings.org/en/el-greco#supersized-spanish-period-191018] β. Η προσευχή στο όρος των Ελαιών, Δομήνικου Θεοτοκόπουλου [βλ. http://www.wikipaintings.org/en/el-greco#supersized-spanish-period-191014] γ. <i>Ecce Homo</i>, του Antonio Ciseri [βλ. https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=10356430] 5. Επίλυση προβλήματος: «Εγώ ειμί η Οδός, η Αλήθεια και η Ζωή» (Ιω 14, 6): Επαλήθευση των χαρακτηρισμών στα κείμενα που επεξεργάστηκαν
---	--	---

	άνθρωπος I. Ο Χριστός πλένει τα πόδια των μαθητών του (Ιω 13, 1-15) II. Ο «πασχάλιος» Μυστικός Δείπνος (Μκ 14, 22-25) III. Η προδοσία του Ιούδα και η άρνηση του Πέτρου. Μεταμέλεια ή μετάνοια; (Μκ 14,10-11· Μκ 14, 66-72) IV. Ο Ιησούς διαλέγεται με τον Πιλάτο περί της Αλήθειας (Ιω 18,36-38) V. Ο Σταυρός του Χριστού: Η δύναμη του Θεού
	Δ. ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ Σε συνεργασία με τον/την φιλόλογο μελετούν την παρουσία του «ήλιου της δικαιοσύνης» στο έργο του Οδ. Ελύτη και ερευνούν τη σχέση του με τον «Ηλιο της Δικαιοσύνης» όπως αναφέρεται στο απολυτίκιο της γιορτής των Χριστουγέννων.

Ε' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Ένας καινούριος κόσμος ξεπροβάλλει: Χριστός ανέστη

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναγνωρίζουν το αίτημα της ελπίδας και της μεταμόρφωσης όπως εκφράζεται στην πολιτική και στην τέχνη β) εξετάζουν πτυχές της χριστιανικής ελπίδας για τη σωτηρία του κόσμου, με θεολογικό σημείο αφετηρίας την Ανάσταση του Χριστού γ) διακρίνουν στην Αγία Γραφή καθώς και σε λατρευτικές πράξεις και διατυπώσεις την ελπίδα και την προσδοκία για τη σωτηρία του κόσμου και του ανθρώπου	I. Η ανάγκη να αλλάξει ο κόσμος i. Η ελπίδα των ανθρώπων για μια ιδανική κοινωνία ii. Η σιωπηλή επανάσταση της τέχνης iii. Ελπίδα και Αλλαγή: Έγνοια και ανάγκη όλων των ανθρώπων II. Μια νέα αρχή... από τον Τάφο τον κενό i. «Τετέλεσται!» Η ταφή του Ιησού από τους «κρυφούς μαθητές». (Ιω 19,38 - 42) ii. Η Μαρία από τα Μάγδαλα: Μαρτυρία της Ανάστασης στον κήπο – «μή μου ἄπτου» (Ιω 20, 11-18) iii. «Από το μνήμα το κενό στους δρόμους του κόσμου»: Το μήνυμα της Ανάστασης ως κέντρο της σωτηρίας (Μκ 16, 1-8) iv. Η εμφάνιση του Αναστάντος Χριστού στον δύσπιστο Θωμά και σε εφτά μαθητές (Ιω 20, 25 - 21,12) v. Η Ανάληψη του Χριστού (Λκ 24, 50-53) III. Ο Θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός: Η ελπίδα του κόσμου	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ Παιχνίδι σε κύκλο (για έναρξη των εργασιών): «Πες μου κάτι να νιώσω όμορφα». Μια κάρτα με το όνομα του μαθητή πηγαίνει στον διπλανό. Μουσική υπόκρουση. Όταν η μουσική σταματάει, κάθε παιδί γράφει κάτι όμορφο για τον μαθητή στον οποίο ανήκει η κάρτα. Στο τέλος ο καθένας παίρνει το δικό του (στόχος: Η ανάγκη μας για το καλό εδώ και τώρα) B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Έντεχνος Συλλογισμός (μοτίβα: α. ακούγοντας δέκα επί δύο και β. συνδέοντας, επεκτείνοντας, προκαλώντας) με τα παρακάτω: «Αναστήτω ο Θεός» [Υμνος (Επιλογή στίχων από την ακολουθία της Αναστάσεως) Μουσική διασκευή: Βασίλης Χατζηνικολάου (Τα μπλουζ της ψυχής μου. Βυζαντινά ακούσματα στον 21ο αιώνα)] και «Πάσχα των Ελλήνων» (Στίχοι: Γιώργος Θέμελης, Μουσική: Σταύρος Κουγιουμτζής). 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) (μοτίβο: βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι, διερωτώμαι): Η εις Άδου κάθοδος - Ανάστασις, Όσιος Λουκάς ή Μονή Δαφνίου ή Μονή της Χώρας

	i. Το τραπέζι της Ευχαριστίας: Ενσωμάτωση με τον Χριστό και απελευθέρωση από το κακό (Ιωάννου Χρυσοστόμου, <i>Κατηχητικός Λόγος</i>) ii. «Λειτουργία μετά τη Θεία Λειτουργία»: Η συνεχής προσπάθεια για μεταμόρφωση ολόκληρης της ζωής σε μια ζωή ευχαριστίας iii. Ο βιβλικός λόγος: Ελπίδα για όλο τον κόσμο (Α Κορ 2, 9) iv. «καινούς δὲ οὐρανούς καὶ γῆν καινὴν [...] προσδοκῶμεν» (Β Πετ 3, 13)	ή Πρωτότου και <i>Η Ανάσταση - μια προσωπική Ανάσταση</i> Μπ. Πυλαρινού 3. Ανάλυση Διαστάσεων: «Η ζωή ως ευχαριστία» 4. Κάνοντας Θεολογία με τα παιδιά: Η αξία του κειμένου του Παύλου για τους Χριστιανούς (Α' Κορ 15,12-19)
--	---	--

ΣΤ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η Εκκλησία μεταμορφώνει τον κόσμο

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) ερμηνεύουν την ανατρεπτικότητα και τη ριζοσπαστικότητα της πρότασης, που κομίζει η Ορθόδοξη Εκκλησία, για τη μεταμόρφωση της ζωής β) αναδεικνύουν τη σημασία της προσωπικής ευθύνης και της συλλογικής δράσης στην κατεύθυνση της μεταμόρφωσης του κόσμου γ) εξηγούν το κεντρικό σημείο της διδασκαλίας του Ιησού, τη Βασιλεία του Θεού αξιοποιώντας θεολογικά κριτήρια της	Ι. Δράση και αγώνας για τη μεταμόρφωση της ζωής και του κόσμου i. «Υπέρ της του κόσμου ζωής» ή αλλιώς «Για να ζήσει ο κόσμος»: Προσωπική ευθύνη και κοινή επιδίωξη ii. Η ζωή μέσα στην Εκκλησία αξιολογείται διαφορετικά: Οι Μακαρισμοί (Μτ 5, 3-12) iii. «Μη μεριμνάντε»: Καταναλωτισμός δίχως όρια ή σεβασμός απέναντι στη δημιουργία και τη ζωή; (Μτ 6, 25-34) iv. Αδιαφορία και σκληρότητα απέναντι στον συνάνθρωπο ή άπειρο έλεος και συγχώρεση; (Μτ 18, 21-22) v. «Να υπάρχει σε όλους ισότητα»: Από την αδικία στον αγώνα για την επικράτηση της δικαιοσύνης και της ισότητας (Ησ 26, 9 και Β Κορ 8, 13) vi. «Εάν τας γλώσσας τῶν ἀνθρώπων λαλῶ»: Από την εχθρότητα και τη βία στην ειρήνη και την χωρίς όρια αγάπη (Α' Κορ 13 και Λκ 6, 27-40) vii. «Να έχουμε μόνο αυτή τη σκέψη: να σωθούν οι πάντες»: Το χρέος	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Μονόλογος ενός κατοίκου μιας ιδανικής κοινωνίας (Ουτοπίας) (στόχος: Διερεύνηση των προσδοκιών και του εφικτού της ιδανικής κοινωνίας) 2. Ζωντανό γλυπτό: Ο ύμνος της Αγάπης (Α' Κορ 13, 1-13) B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. ΤWPS με θέμα: Οι Μακαρισμοί ως πραγματικότητα ζωής 2. Μελέτη περίπτωσης: Νικ Βόγιετζίκ: «Ούτε χέρια, ούτε πόδια, ούτε έργοις!» 3. Μελέτες περίπτωσης προσώπων που υπηρέτησαν την προαγωγή της ζωής: Νεομάρτυς Ακυλίνα (†1764): Ελευθερία και πίστη 4. Έρευνα: Ποιμαντική φροντίδα της Εκκλησίας σήμερα 5. Αποφάσεις και δράσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την προστασία του περιβάλλοντος,

Ορθόδοξης Εκκλησίας	της Ορθόδοξης Εκκλησίας για τη σωτηρία όλου του κόσμου (από τους λόγους του Γέροντα Σιλουανού) viii. «Πάσα η κτίσις συστενάζει και συνωδίνει άχρι του νυν»: Από τον εφιάλτη της οικολογικής καταστροφής στη διάσωση της ζωής (Ρωμ 8, 18-23) II. Η Βασιλεία του Θεού. Τί είναι τελικά; I. Ζωή γεμάτη χαρά και δημιουργία II. Ο Θεός προσκαλεί όλους τους ανθρώπους στη βασιλεία του (Λκ 14, 16-24 / Παραβολή του μεγάλου δείπνου) III. «Η βασιλεία του Θεού εντός ημών εστίν» (Λκ, 17, 21) IV. Η Βασιλεία του Θεού όχι μόνο ως όραμα, αλλά και ως πρόγευση μέσα στην ιστορία	από τον ιστότοπο του Οικουμενικού Πατριαρχείου [βλ. ενδεικτικά http://www.ec-patr.org/docdisplay.php?lang=gr&cat=10] Γ. ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ · Σε συνεργασία με τον καθηγητή της Μουσικής βρίσκουν και παίζουν τραγούδια για την ελπίδα Ε. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Οργάνωση οικολογικής δράσης 2. Προβολή ταινίας «Το αριστερό μου πόδι» του Jim Sheridan
---------------------	--	--

Ζ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η Εκκλησία ως κιβωτός σ' ένα ταξίδι χωρίς τέλος

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να : α) διασαφηνίζουν τη σημασία των όρων «Ανάσταση των νεκρών», «Παράδεισος», «Κόλαση», «Δευτέρα Παρουσία», με βάση θεολογικά κριτήρια της Ορθόδοξης Εκκλησίας β) εντοπίζουν στο βιβλίο της Αποκάλυψης τα χαρακτηριστικά μηνύματος ελπίδας, δηλ. ενός Ευαγγελίου γ) διακρίνουν ότι η πορεία προς Εμμάους με τους δύο	I. Η συνάντηση Θεού και ανθρώπου συνεχίζεται... Η Αποκάλυψη του Ιωάννη i. Η έννοια της Προφητείας και του Αποκαλυπτισμού: Παρηγοριά σε περιόδους ατομικής και συλλογικής κρίσης ii. Ο Ιωάννης αυτό-εξόριστος στην Πάτμο σε μια εποχή... «διαδικτυακή» iii. Ο Χριστός, ο αληθινός Μεσσίας της ανθρωπότητας: Το εσφαγμένο Αρνίο ανοίγει το Βιβλίο της Ιστορίας (Απ 1). (Απ 5) iv. «Καί εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· [...] ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἄμην, ναί ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ»: Το ασιόδοξο μήνυμα της Αποκάλυψης (Απ 21-22) v. Η πραγματική συμμετοχή στη λατρεία, τη διακονία και της μαρτυρίας της Εκκλησίας ως Αποκάλυψη της Αποκάλυψης II. Η πορεία προς τα ἔσχατα μέσα από εικόνες και παραβολές i. Ο κόσμος και η ιστορία οδεύει προς ένα τέλος (Ἔσχατα)	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Έρευνα: Το τέλος του κόσμου στον κινηματογράφο 2. Έρευνα: Καταστροφολογικές αντιλήψεις των νέων (ηλεκτρονικά παιχνίδια, ταινίες, περιοδικά) 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking): Εικόνες της Αποκάλυψης Ανιχνεύοντας θρησκευτικές προσεγγίσεις των εσχάτων μέσα από την εικονογραφία και την τέχνη 4. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) (μοτίβο: βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι, διερωτώμαι): α. <i>Η Τελική Κρίση</i> του Michelangelo [http://www.wikipaintings.org/en/michelangelo#upsized-featured-193265] β. <i>Η Τελική Κρίση</i> του Αντρέι Ρουμπλιώφ

«άγνωστους» μαθητές παραμένει μέχρι σήμερα για κάθε Χριστιανό μία πρόσκληση γειμάτη εκπλήξεις	ii. Η προσδοκία της Δευτέρας Παρουσίας: «Μαράν αθά – ο Κύριος έρχεται!» (Α Κορ 16, 22) και «ναι, έρχομαι ταχύ» (Απ 22, 20) iii. Η Ανάσταση των νεκρών: «Εσχατος εχθρός καταργείται ο θάνατος» (Α Κορ 15, 26) και «Πού σου άδη το κέντρον;» (Κανόνας του Μεγάλου Σαββάτου) iv. Η τελική κρίση (Προσθήκη της λέξης «H»): Η παραβολή της κρίσης (Μτ 25, 31-46) και «και είδα έναν άσπρο θρόνο» (Απ 20, 11-14) v. Ο Παράδεισος και η κόλαση: όχι θεική αμοιβή ή τιμωρία, αλλά ατελείωτη ζωή χωρίς τέλος μέσα στην αγκαλιά του Θεού ή απόλυτη άρνηση της μετοχής στη ζωή Του (διήγηση και αββά Μακαρίου από το Γερωντικόν) III. Η ζωή μαζί με τον Χριστό: μια πορεία γεμάτη εκπλήξεις i. «Αυτών δε διηνοίχθησαν οι οφθαλμοί και επέγνωσαν αυτόν»: Στην πορεία προς Εμμαούς (Λκ 24, 13-35) ii. Στο κοινό τραπέζι της Θείας Λειτουργίας iii. «Τότε πρόσωπο με πρόσωπο θα δούμε τον Θεό» (Α Κορ 13, 11-12)	[http://www.wikipaintings.org/en/andrei-rublev/the-last-judgement-1408] γ. Ο Χριστός εν ετέρα μορφή, Πρωτάτο δ. Caravaggio, Το δείπνο στους Εμμαούς (Duccio di Buoninsegna, Emmaus). [https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=238678] 5. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) (Δέκα επί δύο): α. Ένα πλοίο για τον παράδεισο (Στίχοι: Φίλιππος Πλιάτσικας) β. Ίσως (Στίχοι-Μουσική: Νίκος Πορτοκάλογλου) Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Ατελιέ: Δημιουργία κολλάζ με ζωγραφική, φωτογραφίες και αποσπάσματα για την καινή γη και τον καινό ουρανό
--	---	--

Β' Γυμνασίου

Η Εκκλησία: Πορεία ζωής μέσα ιστορία

Θεματικές Ενότητες

Α': «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη»: Η εξάπλωση της Εκκλησίας στην Οικουμένη

Β': Η χαρισματική προσωπικότητα του Αποστόλου Παύλου και το ιεραποστολικό του έργο

Γ': Η «φωνή» της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία

Δ': Χριστιανική παράδοση και αρχαία ελληνική φιλοσοφία: Μία ιστορική συνάντηση

Ε': Η ζωή και η πίστη της Εκκλησίας καταγράφονται σε κείμενα

ΣΤ': Η διδασκαλία της ορθόδοξης πίστης γίνεται έργο τέχνης

Ζ': Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

Γενικές επάρκειες της τάξης

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επαρκώς:

- να αναγνωρίζουν τις απαντήσεις της Ορθόδοξης Πατερικής Παράδοσης για το νόημα και τη σημασία της ζωής του ανθρώπου, καθώς και για τις σχέσεις του με τον Θεό, τον συνάνθρωπο και την κτίση
- να αναλύουν τα γεγονότα της Εκκλησιαστικής Ιστορίας, επισημαίνοντας και αξιολογώντας τις υπαρξιακές, κοινωνικές και θεολογικές διαστάσεις τους
- να ανιχνεύουν θεολογικά κίνητρα στην έμπνευση δημιουργών της τέχνης (λογοτεχνία, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος κλπ.)
- να επεξεργάζονται τα κείμενα των Πατέρων της Εκκλησίας, χρησιμοποιώντας θεολογικά ερμηνευτικά κριτήρια
- να εντοπίζουν μνημεία του πολιτισμού στα οποία αποτυπώνεται η ζωή και η παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας
- να αποτιμούν την υπαρξιακή και πνευματική αλήθεια που προσέδωσε η Ορθόδοξη Εκκλησία στην ελληνική κοινωνία
- να διακρίνουν την πολιτισμική και ανθρωπιστική διάσταση της Ορθοδοξίας

Α' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

«Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη»: Η εξάπλωση της Εκκλησίας στην Οικουμένη

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναγνωρίζουν τη σημασία που έχει η Ανάληψη του Χριστού, όχι ως απουσία αλλά ως παρουσία του και ως δυναμική έλευση του Αγίου Πνεύματος στον άνθρωπο β) εκτιμούν τη σημασία της εντολής του Χριστού για διεύρυνση και εξάπλωση της Εκκλησίας σε όλον τον κόσμο γ) εξηγούν τους λόγους για τους οποίους το γεγονός της Πεντηκοστής διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη ζωή και την ιστορία της Εκκλησίας δ) αξιολογούν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της χριστιανικής κοινότητας των Ιεροσολύμων	I. Η Εκκλησία εξαπλώνεται στην οικουμένη i. Η Πεντηκοστή: η αποστολή του Παρακλήτου ii. Ο Απόστολος Πέτρος κηρύσσει για τον ερχομό του Αγίου Πνεύματος iii. Το Άγιο Πνεύμα στην ιστορία του κόσμου και των ανθρώπων II. Ιεροσόλυμα: Η πρώτη χριστιανική κοινότητα i. Ποιο είναι το περιεχόμενο του όρου «Εκκλησία»; ii. Ποια η σχέση της Εκκλησίας με τον Χριστό; iii. Από την «Εκκλησία του Δήμου» στην «Εκκλησία του Χριστού» iv. Η ζωή της πρώτης Εκκλησίας γίνεται το πρότυπο μιας νέας κοινωνίας v. Η Εκκλησία οργανώνεται και αντιμετωπίζει τα προβλήματα: η εκλογή των επτά Διακόνων vi. Η παράδοση της πρώτης κοινότητας ζητούμενο και σήμερα στην Εκκλησία	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking): (μοτίβο: βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι, διερωτώμαι): Πεντηκοστή, του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) (μοτίβο: α. ακούγοντας δέκα επί δύο και β. συνδέοντας, επεκτείνοντας, προκαλώντας): «Δόξα τω Θεώ πάντων ένεκεν» Μουσική διασκευή: Βασίλης Χατζηνικολάου. Από το CD Βασίλης Χατζηνικολάου, «Τα μπλουζ της ψυχής μου. Βυζαντινά ακούσματα στον 21ο αιώνα» B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. TWPS με θέμα: «Η Εκκλησία ως Σώμα Χριστού (Α' Κορ 12, 12) 2. Σταυρόλεξο: Η πρώτη χριστιανική κοινότητα των Ιεροσολύμων. Από το «Φωτόδεντρο» (photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/1040) Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Επικαιροποίηση βιβλικού κειμένου: Ο λόγος του Αποστόλου Πέτρου προς τους Ιουδαίους την ημέρα της Πεντηκοστής (Πράξ 2, 14-36) 2. Σχεδιασμός ενός χάρτη με τις πρώτες χριστιανικές κοινότητες 3. Δημιουργία κολλάζ με θέμα: «Η Εκκλησία ως Σώμα Χριστού (Α' Κορ 12, 12) 4. TWPS: Η ενορία μου επιθυμεί να ακολουθήσει, όσο πιο πιστά μπορεί, το παράδειγμα της πρώτης χριστιανικής κοινότητας. Πρέπει να γίνουν ορισμένες αλλαγές; Αν ναι, ποιες είναι αυτές;

Β' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η χαρισματική προσωπικότητα του Αποστόλου Παύλου και το ιεραποστολικό του έργο

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) περιγράψουν τα γεγονότα της μεταστροφής του Σαύλου β) αναλύουν τον τρόπο με τον οποίο ο Απόστολος Παύλος συνέδεσε τον Χριστιανισμό με το αρχαίο ελληνικό πνεύμα γ) εξετάζουν γιατί η φωνή του Αποστόλου Παύλου μέσω των Επιστολών του είναι μέχρι σήμερα επίκαιρη	Ι. Από διώκτης των Χριστιανών Απόστολος των Εθνών i. «Σαούλ Σαούλ, τί με διώκεις;» (Πραξ 9,1- 19) ii. Φίλιπποι: Η πύλη του Χριστιανισμού στην Ευρώπη iii. Στον Άρειο Πάγο της Αθήνας (Πραξ 17, 16- 34): μία συνάντηση Χριστιανισμού και αρχαίου ελληνικού πνεύματος iv. Τα γράμματα του Παύλου – κατάθεση καρδιάς	Α. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («ακούγοντας 2 x 10»): Η μπαλάντα του οδοιπόρου, Μ. Ελευθερίου-Μ. Χατζιδάκις 2. ΤWPS: «Οι πόλεις που επισκέφτηκε ο Παύλος στη Β' Αποστολική περιοδεία» 3. Καρέκλα αφήγησης: «Ο Σαύλος αφηγείται το γεγονός που του άλλαξε τη ζωή του στο δρόμο για τη Δαμασκό 4. Ιδεοθύελλα με θέμα: «Επιστολές του Αποστόλου Παύλου» 5. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («ακούγοντας 2 x 10»): Μόνο μια στιγμή (Στίχοι-Μουσική: Νίκος Πορτοκάλογλου) Β. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ρόλος στον τοίχο: Ο Παύλος μιλάει στον Άρειο Πάγο 2. Ιστοξερεύνηση: Τα ταξίδια του Παύλου, οι πόλεις – κέντρα της εποχής (στόχος: Ανάδειξη του ελληνικού «πνεύματος» της ζωής των πόλεων) 3. Συνθήτηση στρογγυλής τραπέζης: «Η μεταστροφή του Παύλου» 4. Αναδηήγηση βιβλικών αφηγήσεων από άλλη προοπτική: ο Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης διηγείται τα γεγονότα της επίσκεψης του Αποστόλου Παύλου στην Αθήνα 5. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) (μότιβο: «αντιλαμβάνομαι, γνωρίζω, φροντίζω»): <i>St Paul Preaching in Athens</i> , Raphael, Victoria and Albert Museum Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Δημιουργία κολλάζ με χάρτες της Αθήνας της εποχής της επίσκεψης του Παύλου Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ Εκπαιδευτική εκδρομή στους Φιλίππους. Επίσκεψη – ξενάγηση στον χώρο όπου φυλακίστηκε ο Απόστολος Παύλος

Γ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η «φωνή» της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναλύουν τους λόγους για τους οποίους οι Χριστιανοί των τριών πρώτων αιώνων διώκονταν β) περιγράφουν τις δυσκολίες και τα διλήμματα της Εκκλησίας των πρώτων αιώνων γ) αναγνωρίζουν το εύρος και τη σημασία της εξάπλωσης του Χριστιανισμού κατά τους τρεις πρώτους αιώνες δ) αξιολογούν τα κίνητρα της μοναχικής ζωής λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες της εκάστοτε εποχής	I. Το τέλος των διωγμών και ένα νέο ιστορικό ξεκίνημα για την Εκκλησία i. Από τους διωγμούς και το μαρτύριο στη δικαίωση των Χριστιανών και στην ελευθερία της θρησκείας (Ευσεβίου Καισαρείας, <i>Εκκλησιαστική Ιστορία</i> και <i>Εις τον βίον Κωνσταντίνου</i>) ii. Από τις κατακόμβες και τα οικήματα στην ανέγερση μεγαλόπρεπων βασιλικών iii. Ο Χριστιανισμός ως επίσημη θρησκεία της βυζαντινής αυτοκρατορίας α. Μεγάλα κέντρα του Χριστιανισμού: Ιεροσόλυμα, Αντιόχεια, Ρώμη, Αλεξάνδρεια β. Κωνσταντινούπολη: Η χριστιανική καρδιά της αυτοκρατορίας II. Η Εκκλησία οργανώνεται i. Οι Χριστιανοί, πολίτες ενός άλλου κόσμου (Φιλ 2, 1-8 και <i>προς Διόγνητον Επιστολή</i>) ii. Κλήρος και λαός (επίσκοποι, πρεσβύτεροι, διάκονοι): Λειτουργική ευθύνη και διακονία του λαού (Τιτ 1, 7-9. Α Τιμ 3, 2-13 και Πολυκάρπου Σμύρνης, <i>προς Φιλιππησίους</i> 6, 1-3) iii. Κοινοβιακός μοναχισμός: Η πνευματική πολιτεία της ερήμου α. Μεγάλοι οργανωτές του μοναχισμού (Παχώμιος, Μ. Βασίλειος, Βενέδικτος, Ιωάννης Κασσιανός)	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Παιχνίδι ρόλων με σενάριο: «Συζήτηση μεταξύ χριστιανού και εθνικού μετά την ανακρίση του Χριστιανισμού ως επίσημης θρησκείας» (στόχος: Διερεύνηση κινήτρων, διαθέσεων κ.ά.) 2. Παρουσίαση σκηνών με έμπνευση από την «προς Διόγνητον επιστολή» (στόχος: Ανάδειξη συγκεκριμένων εκφράσεων ζωής των πρώτων χριστιανών) 3. Ιδεοθύελλα με τη λέξη «κλήρος», «κοινόβιο» B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («σκεφτείτε, αμφιβάλετε, εξερευνήστε»): Οι δύο ψηφιδωτές παραστάσεις του Ιουστινιανού και της Θεοδώρας από τον Άγιο Βιτάλιο της Ραβέννας 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («σκεφτείτε, αμφιβάλετε, εξερευνήστε»): Alexamenos Graffito ALEXAMENOS SEBETE ΘΕΩΝ 3. Ιστοεξερεύνηση στις κατακόμβες 4. TPS με θέμα: Ερευνώντας τη σημασία των συμβόλων των κατακομβών 5. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («τι σε κάνει να το λες;» και «βάζοντας τίτλους»): Σύμβολα και εικόνες (<i>Η δεομένη-Orante</i> και η <i>ευγνώμων-Grata</i>) από τις κατακόμβες 6. Ιστοεξερεύνηση στις Βασιλικές της Ραβέννας (π.χ. άγιος Απολλινάριος και άγιος Βιτάλιος) 7. Ανάλυση διαστάσεων: «Ο κλήρος σήμερα» (ονομασίες, καθήκοντα, ρόλος, άμφια κ.ά.) 8. Έρευνα: Οι μοναστικοί κανόνες του Μ. Βασιλείου και του Αγ. Παχωμίου (στόχος: Η ανάδειξη του κοινοβιακού μοναχισμού ως μικρογραφίας της πρωτοχριστιανικής κοινότητας) 9. Κατασκευή εννοιολογικού χάρτη: Η οργάνωση της Εκκλησίας Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ

	β. Μοναχικοί Κανόνες	1. Φτιάχνουν έναν πίνακα με τους διωγμούς εναντίον των Χριστιανών που να περιέχει την αφορή και γνωστούς μάρτυρες 2. Σύνταξη (φρανταστικού) κειμένου – Ταξιδεύοντας με τη φαντασία: Το γράμμα ενός μοναχού που περιγράφει τη ζωή σε ένα αγιωματικό κοινόβιο του 4ου αι.
--	----------------------	---

Δ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Χριστιανική παράδοση και αρχαία ελληνική φιλοσοφία: Μία ιστορική συνάντηση

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) επισημαίνουν τα πεδία της συνάντησης Χριστιανισμού και Ελληνισμού β) αναδεικνύουν τον ρόλο της ελληνικής γλώσσας στη διάδοση και στην ανάπτυξη του Χριστιανισμού και της θεολογίας του γ) αποτιμούν τη σημασία που κατείχε η ελληνική παιδεία στη ζωή και στο έργο των Πατέρων της Εκκλησίας δ) διατυπώνουν με επιχειρήματα την προσωπική τους εκτίμηση σχετικά με τη σύνθεση Χριστιανισμού και Ελληνισμού, όπως αυτή αποτυπώνεται σε συγκεκριμένα έργα τέχνης	I. Ελληνισμός και Χριστιανισμός: Η συνάντηση δύο τρόπων σκέψης και ζωής i. Η κυριαρχία της ελληνικής γλώσσας στον ελληνιστικό κόσμο ii. Η ελληνική ως γλώσσα της Εκκλησίας α. Η ελληνική ως γλώσσα της Αγίας Γραφής: Από τη μετάφραση των Ο' στον Κανόνα της Αγίας Γραφής (Αρχή της 39ης Εορταστικής Επιστολής του Μ. Αθανασίου) β. «Τη γλώσσα μας την εκπαιδεύσαμε... την εξευγενίσαμε... και τη γλικάναμε» (Γρηγόριου Ναζιανζηνού, <i>Εις εαυτόν</i>): Η ελληνική ως γλώσσα των Πατέρων και εκφραστικό όχημα της εκκλησιαστικής πίστης iii. Διάλογος και εκλεκτικές συγγένειες με την ελληνική σοφία α. Ιουστίνος, ο φιλόσοφος και μάρτυρας: Ο Ελληνισμός προετοίμασε τον κόσμο να δεχτεί τον Χριστιανισμό (Ιουστίνου, <i>Απολογία Β'</i>)	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Αντιγινωμία δύο πολιτών της Καισάρειας του 4ου αιώνα: Να σπουδάζουν ή όχι οι χριστιανοί νέοι τα ελληνικά γράμματα; (στόχος: Κατανόηση των επιχειρημάτων και της θετικής στάσης των Πατέρων προς την ελληνική παιδεία) 2. Παιχνίδι ρόλου: Δύο μαθητές αναλαμβάνουν να ξαναγίνουν συμμαθητές τους σε έναν αρχαιοελληνικό ναό και σε μια χριστιανική βασίλική επισημαίνοντας αντιστοιχίες και ομοιότητες 3. Παιχνίδι ρόλου: Δύο μαθητές αναλαμβάνουν να ξαναγίνουν συμμαθητές τους σε έναν αρχαιοελληνικό ναό και σε μια χριστιανική βασίλική επισημαίνοντας αντιστοιχίες και ομοιότητες B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. ΤΡΣ με θέμα: Οι συναντήσεις μας / οι επιρροές μας 2. Μελέτη περίπτωσης: Οι σπουδές των τριών Ιεραρχών 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («σκεφτείτε, αμφιβάλετε, εξερευνήστε»): <i>Οι φιλόσοφοι στη χριστιανική εικονογραφία</i> (π.χ. Μονή Φιλανθρωπικών, εικονογραφημένα χειρόγραφα) 4. Επίλυση προβλήματος: Γιατί ο αυτοκράτορας Ιουλιανός χαρακτηρίστηκε από τη χριστιανική Εκκλησία «παραβάτης»; 5. Διερεύνηση πηγών και εικόνων για τα παρακάτω θέματα: 6. Δάσκαλοι και μαθητές στο Βυζάντιο 7. Τα πρώτα γράμματα, τα μαθήματα και οι σπουδές στο Βυζάντιο 8. Η γραφή και τα συνέργα της

	β. Πατέρες του 4^{ου} αιώνα: Η δημιουργική συνάντηση του χριστιανικού κηρύγματος με την ελληνική σοφία. Το παράδειγμα των Τριών Ιεραρχών (Μ. Βασιλείου, <i>Προς τους νέους όπως αν εξ ελληνικών ωφελούντο λόγων</i>) iv. Ιουλιανός: Ένας αυτοκράτορας νοσταλγός της εθνικής θρησκείας v. Η ελληνική παιδεία σφραγίζει τον πολιτισμό της βυζαντινής αυτοκρατορίας α. Η ελληνική ως γλώσσα της βυζαντινής αυτοκρατορίας (<i>Νεαρά του Ιουστινιανού</i>) β. Σχολές / πανεπιστήμια της Κωνσταντινούπολης II. Η σύνθεση Χριστιανισμού και Ελληνισμού αποτυπώνεται στην τέχνη i. Από τον περίπτερο αρχαιοελληνικό ναό στη χριστιανική βασιλική: Η Αγία Σοφία της Κωνσταντινούπολης ως ζωντανό σύμβολο του χριστιανικού βυζαντινού πολιτισμού ii. Από τα Φαγιούμ στη χριστιανική εικόνα	9. Βιβλία και βιβλιοθήκες 10. Σχολεία και Πανεπιστήμια 11. Μελέτη περίπτωσης: Φώτιος και Άννα Κομνηνή 12. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) (μύτιβο: «βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι» ή «χρώματα, σχήματα, γραμμές»): Από τα Πορτρέτα του Φαγιούμ στις Απαρχές της Τέχνης των Βυζαντινών Εικόνων [Βλ. Έκθεση Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης http://www.ics.forth.gr/isl/fayum/ekthemata.htm] 13. Συγκριτική εξέταση: <i>Πορτρέτα του Φαγιούμ, Βρεφοκρατούσα και Χριστός του 6^{ου} αι. και Βρεφοκρατούσα του 13^{ου} αι. από την Αγ. Αικατερίνη του Σινά</i> 14. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («σκεφτείτε, αμφιβάλετε, εξερηνήστε»): <i>Ο Χριστός ως Ορφείας ή ως καλός Παίμνας, ψηφιδωτό από το Μαυσωλείο της Galla Placidia στη Ραβέννα</i> 15. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («χρώματα, σχήματα, γραμμές» ή «κοιτάζοντας 2 x 10»): <i>Ο Παντοκράτορας της Μονής Δαφνίου και ο Δίας του Φειδία</i> Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Κατασκευή χάρτη με τις χριστιανικές κοινότητες της Ελλάδας της αποστολικής εποχής 2. Κατασκευή πόστερ με τη γραφή και την αρίθμηση των Βυζαντινών: Από τη μεγαλογράμματη στη μικρογράμματη γραφή 3. Εννοιολογικός χάρτης για τη συνάντηση Ελληνισμού-Χριστιανισμού 4. Κατασκευή πόστερ με τη γραφή και την αρίθμηση των Βυζαντινών: Από τη μεγαλογράμματη στη μικρογράμματη γραφή 5. Κάτοψη περιπτέρου ναού και βασιλικής, αναγνώριση των ονομασιών και τοποθέτηση των μερών και των μελών του κάθε ναού Δ. ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ Σε συνεργασία με τον καθηγητή των Εικαστικών: Μελέτη της Εγκαυστικής τεχνικής και της τέμπρας (τεχνικές του Φαγιούμ), Κατασκευές σε / με κεριά Ε. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ Επίσκεψη στο Θησείο (Ναό του Ηφαίστου) και σε μια χριστιανική βασιλική
--	---	--

Ε' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ζωή και η πίστη της Εκκλησίας καταγράφονται σε κείμενα

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναγνωρίζουν ως κριτήριο για την ορθή απόφαση ό,τι προφυλάσσει και προάγει τη ζωή (ατομική και συλλογική, σωματική και ψυχική) β) αποτιμούν τον τρόπο λήψης των αποφάσεων από την πρώτη Εκκλησία γ) εξηγούν τη σημασία της διατύπωσης των δογμάτων για τη ζωή της εκκλησιαστικής κοινότητας δ) περιγράφουν σταθμούς της ζωής και τη δράσης Πατέρων της Εκκλησίας, που υπερασπίστηκαν την εκκλησιαστική αλήθεια	I. Συζητώντας για τα όριά μας i. Όλα επιτρέπονται; ii. Ποιος ξέρει και ποιος αποφασίζει για το σωστό; II. Η Χριστιανική Εκκλησία αποφασίζει και ορίζει την πίστη i. Πότε και γιατί χρειάζονται οι αποφάσεις; Αντιδικίες, συγχύσεις, μονομέρειες και πλάνες στη σκέψη των πιστών (αιρέσεις) ii. Πώς παίρνονται οι αποφάσεις; • Από την Αποστολική Σύνοδο (Πράξ 15) στον συνοδικό θεσμό • Οικουμενικές Σύνοδοι – Το παράδειγμα της Α' Οικουμενικής (στιγμιότυπα από την Εκκλησιαστική Ιστορία του Ευσεβίου Καισαρείας) • Εκκλησία των 7 πρώτων αιώνων: Εκκλησία των Συνόδων (στιγμιότυπα και ιστορίες από τις Οικουμενικές Συνόδους) iii. Οι Πατέρες της Εκκλησίας υπερασπίζονται την πίστη και ερμηνεύουν τον λόγο του Θεού. • α. Μέγας Αθανάσιος • β. Μέγας Βασίλειος • γ. Κύριλλος Αλεξανδρείας • δ. Μάξιμος ο Ομολογητής iv. Δόγματα / Όροι: Η ζωή και η πίστη της Εκκλησίας με λόγια v. Το Σύμβολο της Πίστεως: Συγκρότηση της «μίας, αγίας, καθολικής και αποστολικής Εκκλησίας» γύρω από την κοινή πίστη	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Παρουσίαση σκηνής: «Πόσο χρειάζομαστε τα όρια;» 2. Αντιγνώμεις: Χριστιανοί συζητούν στην αγορά με συμπολίτες τους που θεωρούν ότι ο Χριστός είναι μόνο άνθρωπος και μάλιστα ένας πολύ καλός φιλόσοφος (στόχος: Τα δόγματα δεν είναι αφηρημένες ιδέες αλλά εκφράζουν εμπειρίες ζωής) 3. Παρουσίαση σκηνής: Πολίτες της Αλεξανδρείας συζητούν στην αγορά μετά την απόφαση για την εξορία του Μ. Αθανασίου 4. ΤWPS: Ποια είναι η σημασία των δογμάτων στην Εκκλησία; B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. ΤΡS με θέμα: «Ποιος αποφασίζει για μας;» 2. ΤWPS με θέμα: Ποιοι κανόνες μπορούν να λειτουργούν αρνητικά; 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («σκεφτείτε, αμφιβάλετε, εξερευνήστε» και «τι σε κάνει να το λες;»): Εικόνες Αποστολικής Συνόδου, της Α' και Δ' Οικουμενικής Συνόδου 4. Ανάλυση Διαστάσεων: Πώς λειτουργεί μια Σύνοδος; 5. Μελέτη περίπτωσης: Μ. Αθανάσιος, Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Σύνταξη κειμένου: Κανόνες για την τάξη μας όχι με «ΜΗΝ» αλλά με «ΝΑ» 2. Μεταγραφή κειμένου: Το «Πιστεύω» με λόγια απλά 3. Ενοσιολογικός χάρτης: Αιρέσεις – Σύνοδοι – Δόγματα Δ. ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ Σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό τους βρίσκουν και παρουσιάζουν στην τάξη στοιχεία για το Κοινοβούλιο, τους Νόμους, το Σύνταγμα. Σε ολομέλεια συζητείται η αντιστοιχία τους με τη Σύνοδο, τα Δόγματα/Κανόνες και το Σύμβολο της Πίστεως Ε. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ Πραγματοποίηση μιας συνέλευσης τάξης για τη λήψη μιας απόφασης. Καταγραφή Πρακτικών. Συζήτηση στην τάξη γύρω από τη σημασία των

ρόλων, της διαδικασίας, των αποφάσεων

ΣΤ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η διδασκαλία της ορθόδοξης πίστης γίνεται έργο τέχνης

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αξιολογούν τον ρόλο και την επίδραση της εικόνας στη ζωή των ανθρώπων β) εξηγούν τους λόγους για τους οποίους ένα θεολογικό γεγονός αποτέλεσε αιτία μακροχρόνιων πολιτικών και κοινωνικών αναταράξεων γ) αναγνωρίζουν στις εικόνες την αποτύπωση της μαρτυρίας και της εσχολογικής προσδοκίας της Εκκλησίας δ) ανακαλύπτουν τα μυστικά της εκκλησιαστικής εικόνας και τη διαχρονική αισθητική αξία της	I. Η δύναμη της εικόνας i. Η εικόνα ως «γλώσσα» ii. Η δύναμη του μέσου: τηλεόραση, Η/Υ, εικονική πραγματικότητα, φωτογραφία, κινηματογράφος, κόμικς, γκράφιτι iii. Εικονική Πραγματικότητα και διλήμματα iv. Εικόνες ή είδωλα; Η ειδωλολατρία στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου II. Η απεικόνιση του Θεού στη βιβλική παράδοση και στη ζωή της Ορθόδοξης Εκκλησίας i. Ο κίνδυνος των ειδώλων ii. Οι πρώτες εικόνες της Εκκλησίας. Οι πρώτες εικόνες της Εκκλησίας. Πρωτοχριστιανικά εικονίδια και χαράξεις iii. Οι πρώτες εικόνες της Θεοτόκου από τον ευαγγελιστή Λουκά III. Εικονομαχία: Η τιμητική προσκύνηση των εικόνων υπό διωγμό i. Εικονόφιλοι και εικονομάχοι ii. Η συμβολή του Αγίου Ιωάννη του Δαμασκηνού iii. Η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος (Συνοδικόν) iv. Κυριακή της Ορθοδοξίας: Η γιορτή της αναστήλωσης των εικόνων	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ιδεοθύελλα: «Τα είδωλα στη ζωή μας». Ακολουθεί παρουσίαση σχετικών σκηνών και συζήτηση 2. Παντομίμα: Ζώντας σε μια εικονική πραγματικότητα 3. Αντιγνώμεις με τα επιχειρήματα εικονόφιλων – εικονομάχων 4. Συλλογικός ρόλος (εικονομάχοι – εικονόφιλοι) 5. Σκηνή στην αγορά: Χριστιανοί μαθαίνουν την αυτοκρατορική απόφαση για την απομάκρυνση των εικόνων 6. Καρέκλα αφήγησης: ένας εικονόφιλος αφηγείται τις περιπέτειές του B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. TPS με θέμα: Γύρω από τη σχέση των μαθητών με τον Η/Υ και το διαδίκτυο, τον ρόλο της εικόνας στη ζωή και στις σχέσεις τους 2. Επίλυση προβλήματος: «Υπάρχει ειδωλολατρία σήμερα;» 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («αρχή, μέση και τέλος»): <i>Οι Εβραίοι λατρεύουν το χρυσό μωσχάρι</i>, Marc Chagall [βλ. http://www.wikipaintings.org/en/marc-chagall/the-hebrews-adore-the-golden-calf-1931] 4. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («αρχή, μέση και τέλος»): Η εικόνα της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου 5. Προβολή επιλεγμένων σκηνών από τις ταινίες του Αντρέι Τακόφσκι «Αντρέι Ρουμπλιώφ» (1969), του Γιάννη Σμαργαδή «El Greco» (2007) και της Μαρίας Χατζημυχάλη-Παπαλιού «Εγώ ο Πανσέληνος, Ένας φανταστικός βίος» (2014) 6. Το βαλντισάκι του βυζαντινού ζωγράφου. Ανακαλύπτοντας τα υλικά του 7. Μελέτη περίπτωσης: Θεοράνης ο Έλληνας, Αντρέι Ρουμπλιώφ, Δομήνικος Θεοτοκόπουλος

	VI. Η Θεολογία και το κάλλος της ορθόδοξης εικονογραφίας i. Εικονίζοντας τον Θεό και τους αγίους (Η θεολογία των χρωμάτων) ii. Ναός: ένα εικονογραφημένο ευαγγέλιο (εικονογραφικοί κύκλοι) iii. Η εικονογραφία ως τέχνη λειτουργική iv. Η εξάπλωση στον χώρο και στον χρόνο: v. α. Θεοφάνης ο Έλληνας vi. β. Αντρέι Ρουμπλιώφ vii. γ. Δομήνικος Θεοτοκόπουλος	8. ΤWPS με θέμα: Η προετοιμασία του αγιογράφου, σύμφωνα με τις προτροπές του Φώτη Κόντογλου [βλ. «Έκφρασις της Ορθοδόξου εικονογραφίας»] Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 2. Σχολιασμός επιχειρημάτων (στην αριστερή στήλη φύλλου εργασίας τα επιχειρήματα του Διαμασκηνού. Στη δεξιά στήλη οι μαθητές εκφράζουν κριτικά τα σχόλιά τους) 3. Συγγραφή ιστορικής αφήγησης ή δημιουργία εικονοαφήγησης (κόμικς) με σενάριο τη «φυγάδευση» μιας εικόνας στα χρόνια της Εικονομαχίας, αξιοποιώντας και ενσωματώνοντας στοιχεία από τη ΘΕ 4. Σύntαξη κειμένου με αποφθέγματα και φράσεις των κειμένων της ενότητας 5. Κατασκευή στολιδιών και καρτών με βυζαντινές εικόνες Δ. ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ Σε συνεργασία με τον καθηγητή των Εικαστικών: Νεότεροι Έλληνες ζωγράφοι που επηρεάστηκαν από τη βυζαντινή ζωγραφική (Γιάννης Τσαρούχης, Νίκος Εγγονόπουλος κ.ά.) Ε. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Επίσκεψη σε ναό και αναγνώριση των εικονογραφικών κύκλων, τεχνοτροπίας κ.ά. 2. Οργάνωση επίσκεψης στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο ή σε άλλο (είτε εικονική μέσω διαδικτύου) και συμμετοχή σε μουσειοπαιδαγωγικές δραστηριότητες 3. Αναλαμβάνοντας την προστασία ενός μνημείου της περιοχής μας
--	--	---

Ζ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Ορθοδοξία και Νέος Ελληνισμός

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
--	------------------	-------------------------------

Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) επισπείνουν τον ρόλο της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη διατήρηση της μνήμης και της ταυτότητας των Ελλήνων β) αξιολογούν τη συμβολή της Εκκλησίας στην παιδεία και στον πολιτισμό κατά τη μεταβυζαντινή περίοδο και κατά την περίοδο του Νεότερου Ελληνισμού γ) διατυπώνουν με επιχειρήματα την προσωπική τους εκτίμηση αναφορικά με την ομορφιά και την αξία του λαϊκού πολιτισμού	I. Μετά την Άλωση της Πόλης i. Ενορίες και κοινότητες: Μνήμη και ταυτότητα στη μεταβυζαντινή περίοδο ii. Εξισλαμισμός και Νεομάρτυρες α. Νεομάρτυς Μιχαήλ Πακκανιάς β. Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε΄ iii. Εκκλησία και παιδεία α. Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός β. Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης γ. Ευγένιος Βούλγαρης II. Η δύναμη του λαϊκού πολιτισμού i. Δημοτικά τραγούδια (με θρησκευτικά μοτίβα και ηθικούς κανόνες) και κάλαντα γιορτών ii. Λαϊκή τέχνη: Καταφύγιο και κιβωτός (αρχιτεκτονική, ζωγραφική, ξυλογλυπτική, υφαντική/κεντητική, αργυροχρυσόχοια, κεραμική) III. Από την οικουμενική Ορθοδοξία στις εθνικές Εκκλησίες i. Το Αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδας και η ρήξη με το Πατριαρχείο ii. Ο κίνδυνος του εθνοφυλετισμού και η συνοδική του καταδίκη (1872) iii. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο σήμερα: μαρτυρία και ενότητα της Ορθόδοξης Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Αφηγήσεις για την Άλωση 2. Αφηγήσεις από τον Συναξαριστή των Νεομαρτύρων B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Έρευνα για τραγούδια της παράδοσης με θέμα την Άλωση 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) (μοτίβο: βλέπω, σχημάτίζω, αναρωτιέμαι, διερωνεύω): Εικόνες Νεομαρτύρων 3. Μελέτη περίπτωσης: Ζωή, διδασχές, περιοχές, σχολεία και εικόνες του Αγ. Κοσμά του Αιτωλού 4. Μελέτη περίπτωσης: Ευγένιος Βούλγαρης και Άγιος Νικόδημος Αγιορείτης 5. Μελέτη περίπτωσης: Θεόφιλος Χατζημυχαήλ, Φώτης Κόντογλου, Ευγένιος Σπαθάρης 6. Το Άγιον Όρος στη νεοελληνική τέχνη, στον ιστότοπο «Εικαστικών» της Εκκλησίας της Ελλάδος, http://www.eikastikon.gr/afteromata/athos_gr_art.html 7. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) (μοτίβο: η αρχή, η μέση και το τέλος): Θρύλοι και παραδόσεις στη νεοελληνική ζωγραφική και τους πίνακες του Ν. Γύζη «Το κρυφό σχολειό», «Φεγγαράκι μου λαμπρό», «Μικρός μικρός στα γράμματα, μικρός και στο ψαλτήρι» 8. Έρευνα: οι Ορθόδοξες Εκκλησίες σήμερα και η σχέση τους με το Οικουμενικό Πατριαρχείο B. ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Οργάνωση συνδιασκαλίας με τον καθηγητή της Ιστορίας για την ιστορική πορεία της Ρωμιοσύνης μετά την Άλωση 2. Σε συνεργασία με τον καθηγητή της Μουσικής: α. Έρευνα και παρουσίαση δημοτικών τραγουδιών της περιοχής β. Παρουσίαση παραδοσιακών τραγουδιών με θέμα την Άλωση Γ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Έκθεση υλικού στη γιορτή της 25ης Μαρτίου 2. Οργάνωση έκθεσης φωτογραφίας με θέμα τις εκκλησίες και αρχοντικά της περιοχής μας
--	---	---

Γ' Γυμνασίου

Η μαρτυρία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο

Θεματικές Ενότητες

Α': Η Ορθόδοξη Εκκλησία σήμερα

Β': Η πρόταση ζωής της Ορθόδοξης Εκκλησίας

Γ': Ιεραποστολή και διακονία: Η ζωή της Ορθόδοξης Εκκλησίας αγκαλιάζει τον κόσμο ολάκερο

Δ': Ο σεβασμός του άλλου στην Ορθόδοξη παράδοση

Ε': Η Ορθόδοξη Εκκλησία σε διάλογο με τον δυτικό Χριστιανισμό

Στ': Μονοθεϊστικές θρησκείες: Ιουδαϊσμός και Ισλάμ

Ζ': Θρησκείες της Ανατολής

Γενικές επάρκειες της τάξης

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επαρκώς:

- να αναγνωρίζουν τη σύγχρονη πορεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας και τη μαρτυρία και προσφορά της στον κόσμο
- να προσδιορίζουν τις επιρροές της Ορθοδοξίας στην καθημερινή ζωή των πιστών
- να εντοπίζουν και διερευνούν θεολογικές διαστάσεις σε συγκεκριμένα δείγματα καλλιτεχνικής δημιουργίας
- να εκφράζουν αισθητική ευαισθησία και καλλιεργούν τη φαντασία και την επινοητικότητα τους
- να καλλιεργούν διερευνητική σκέψη και στοχαστικοκριτικές ικανότητες
- να διαπιστώνουν την πολιτισμική εμβέλεια της θρησκείας
- να συνειδητοποιούν τη σημασία του dialόγου με την ετερότητα, αναγνωρίζοντας ότι αυτή η στάση ζωής πηγάζει από την εν Αγία Πνεύματι εμπειρία της Ορθόδοξης Εκκλησίας
- να προσανατολίζονται σε μια κουλτούρα dialόγου

Α' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η Ορθόδοξη Εκκλησία σήμερα

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) προσεγγίζουν τις χριστιανικές σχέσεις ως αδελφικές σχέσεις και την Εκκλησία ως αδιάσπαστο Σώμα που λειτουργεί από την Πεντηκοστή μέχρι σήμερα β) αναγνωρίζουν τις Ορθόδοξες Εκκλησίες και την Ορθόδοξη διασπορά στον σύγχρονο κόσμο	I. Αδελφοσύνη i. Κοινή πίστη ii. Κοινός Πατέρας iii. Κοινή εστία (ως σύνδεση ακόμη και όταν δεν είναι στον ίδιο τόπο) iv. Σώμα που λειτουργεί με όλα τα μέλη II. Η Ορθόδοξη στον σύγχρονο κόσμο i. Ορθόδοξες Εκκλησίες, Ορθόδοξη διασπορά (Αφρική, Ασία, Αμερική,	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ιδεοθύελλα: «Τι κοινό έχουν τα αδέλφια;» 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) (μοτίβο: Δημιουργικές Συνδέσεις-Μεταφορές και αλληγορίες/με θέμα (β)): «Σώμα του Ανθρώπου-Σώμα της Εκκλησίας» 3. Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη με θέμα: «Η Ορθόδοξη Εκκλησία σήμερα» B. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ Δημιουργία ψηφιακής παρουσίασης με θέμα τα ιδιαίτερα γνωρίσματα της Ορθόδοξας

γ) διαπιστώνουν το εύρος της Ορθοδοξίας	Αυστραλία) και Ορθόδοξα κέντρα ii. Η παρουσία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο iii. Η οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας iv. Η αυτοσυνειδησία της Ορθόδοξης Εκκλησίας	Γ. ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ Χαρτογράφηση σε πόστερ (ή ηλεκτρονικά) για την Ορθόδοξη διασπορά όπου αποτυπώνονται γεωγραφικά οι περιοχές με Ορθόδοξες Εκκλησίες, την Ορθόδοξη διασπορά και Ορθόδοξα κέντρα
---	---	--

B' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η πρόταση ζωής της Ορθόδοξης Εκκλησίας

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναγνωρίζουν τις βασικές αξίες της χριστιανικής πρότασης ζωής, όπως εκφράζονται στην Αγία Γραφή, στη λατρεία, στα κείμενα και στην τέχνη της Εκκλησίας β) προσεγγίζουν την πίστη στον Θεό ως ελεύθερη ανταπόκριση του ανθρώπου στο κάλεσμά Του γ) αναδεικνύουν τις διαστάσεις της πίστης σε ένα Θεό κοινωνίας και αγάπης για τον άνθρωπο και τις σχέσεις του με την κτήση δ) διακρίνουν τον ηθικισμό, ως	I. Μπροστά στα ερωτήματα για τη ζωή i. Ο άνθρωπος ζει μόνο με ψωμί; ii. Η ζωή είναι ατομική πορεία ή σχέση; iii. Η ζωή είναι κτήμα που κατέχουμε ή δώρο που μας δόθηκε; iv. Η φύση είναι ιδιοκτησία μας; II. Ερμηνεύοντας την πρόταση ζωής της Χριστιανικής Εκκλησίας Συνάντηση με τον προσωπικό Θεό της Βίβλου: • Ο Θεός επισκέπτεται τον άνθρωπο που τον φιλοξενεί και τον εμπιστεύεται. Μπροστά στην Ορθόδοξη εικόνα της Αγίας Τριάδας (Η φιλοξενία του Αβραάμ) • Η πίστη σε έναν Θεό κοινωνίας και αγάπης: Ο Θεός ως Τριάδα («Η χάρις του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού και η αγάπη του Θεού και Πατρός και η κοινωνία του Αγίου Πνεύματος εἰη μετὰ πάντων υμῶν». Ευχή της Αγίας Αναφοράς της θ.	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ιδεοθεελα: «Τι χρειάζεται ο άνθρωπος για να ζήσει» 2. Αντιγινωμίες: «Ο άνθρωπος είναι ιδιοκτήτης της φύσης και δικαιούται να την εκμεταλλεύεται για το καλό του!» 3. Παρουσίαση σκηνής από την Ομιλία του Μ. Βασιλείου, <i>Προς πλουτούντας</i> B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. ΤΡΣ με θέμα: «Οι σχέσεις μας με τους άλλους και τη φύση» με βάση το Εφ 4, 25-32 2. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («αρχή, μέση και τέλος» και «βάζοντας τίτλους»): <i>Η φιλοξενία του Αβραάμ</i> , Μουσείο Μπενάκη και <i>Αγία Τριάδα</i> , Αντρέι Ρουμπλιώφ 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking): <i>Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου</i> 4. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («ακούγοντας 10 x 2»): <i>Θεοτόκε Παρθένε</i> 5. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («αντιλαμβάνομαι, γνωρίζω, φροντίζω»): Λόγοι του Γέροντος Πορφύριου για το αφιόνιακι

στείρα προσκόλληση σε κανόνες και εντολές, από τη χριστιανική ηθική πρόταση για τη ζωή ως σχέση (με τον Θεό, τον συνάνθρωπο και την κτίση)	Λειτουργίας του Ι. Χρυσοστόμου) • Η πίστη ως ελεύθερη ανταπόκριση στο κάλεσμα του Θεού. Το παράδειγμα της Θεοτόκου: «Είπε δε Μαριάμ: Ίδού η δούλη Κυρίου, γέννητό μοι κατά το ρήμα σου» (Λκ 1, 38) • Η πίστη ως συνεχής ευλογία του Θεού: «Ευλόγει η ψυχή μου τον Κύριο» (Ψλ 102, 1-8) III. Ζώντας με νόημα στον κόσμο i. Μίμηση του Χριστού • Τα γνωρίσματα του καινούργιου ανθρώπου (Εφ 4, 25-32) • «Όποιος υψώνει τον εαυτό του...» (Λκ 14, 7-14) • Μεγάλου Βασιλείου, <i>Προς πλουτούντας</i> • Γρηγορίου Θεολόγου, <i>Περὶ φιλοπρωχείας λόγος</i> ii. Παράδειγμα μίμησης Χριστού: «Αποστολή» της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών iii. Ζωή με ευθύνη για την κτίση • Από την Παλαιά Διαθήκη: Λευ 25, 23, Ψλ 64. 18, 1-6 • Ευχές για την κτίση από τη <i>Θεία Λειτουργία</i> του Ιωάννη Χρυσοστόμου • Αρχιμ. Σωφρονίου, <i>Ο Γέροντας Σιλουανός</i> • Ευχή Αγ. Μοδέστου για τα άρρωστα ζώα	Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Παραγωγή κειμένου: Για τη ζωή στον κόσμο χρησιμοποιώντας έννοιες, όρους και εικόνες που επεξεργάστηκαν στο μάθημα 2. Κατασκευή κολλάζ με έμπνευση από το Εφ. 4, 25-32
--	---	--

Γ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Ιεραποστολή και διακονία: Η ζωή της Ορθόδοξης Εκκλησίας αγκαλιάζει τον κόσμο ολόκληρο

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναγνωρίζουν σε συγκεκριμένα	I. Η σημασία της αγκαλιάς i. Ποια συναισθήματα γεννά μία αγκαλιά πατρικής/μητρικής αγάπης;	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Καταγισμός ιδεών με τις λέξεις «Ιεραποστολή» και «Μαρτυρία»

παραδείγματα τη διακονία ως βασικό κίνητρο της χριστιανικής ιεραποστολής β) διαπιστώνουν το εύρος και τη σημασία της χριστιανικής ιεραποστολής γ) διασαφηνίζουν το κοινωνικό όραμα της Εκκλησίας ως πιστότητα στη διδασκαλία του Χριστού	iii. Πόσοι χωράνε σε μία αγκαλιά; II. «Υμείς εστέ το άλας της γης» (Μτ 5, 13): Ιεραποστολή και Διακονία i. Διακονία: Οι πολλές όψεις της σε όлон τον κόσμο ii. Ιεραποστολή: το άνοιγμα και η μαρτυρία στα πέρατα του κόσμου iii. Ο Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας Αναστάσιος: Ένα ζωντανό παράδειγμα διακονίας	2. Ενωσιολογικός χάρτης: «Διακονία» 3. Δραματοποίηση: Προετοιμασία ενός ιεραποστολικού ταξιδιού με βάση το κριτήριο της διακονίας και της μαρτυρίας B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. TPS με θέμα: «Διακονία στον σημερινό κόσμο» 2. Έρευνα: Ορθόδοξη Ιεραποστολή 3. Παρουσίαση συνέντευξης Αρχιεπισκόπου Αλβανίας Αναστασίου
---	--	--

Δ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Ο σεβασμός του άλλου στην Ορθόδοξη παράδοση

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναλύουν βιβλικές και άλλες διηγήσεις από την εκκλησιαστική παράδοση για τον «άλλον» β) αναδεικνύουν διαστάσεις της ζωής και του έργου των Κυρίλλου και Μεθοδίου και το θεολογικό και ηθικό υπόβαθρο του πολιτισμικού παραδείγματός τους γ) αναγνωρίζουν τη σημασία και την εμβέλεια της χριστιανικής διδασκαλίας για τον ξένο ως αδελφό	I. Ποιος είναι για μας ο «άλλος»; i. Ο άλλος ως ξένος. Από τον «μακρινό» στον «ανεπιθύμητο» II. Ο «άλλος» για τους Χριστιανούς i. Κάτω από τη δρυ της Μαύρης: Ο Θεός ως ξένος που ζητάει τη φιλοξενία του ανθρώπου (Γεν 18, 1-8) ii. «Ποιος είναι ο πλησίον μου;»: Ο σπλαχνικός Σαμαρείτης (Λκ 10, 25-37) iii. Αγ. Επιφάνιου, «δός μοι τούτον τον ξένον» iv. Το Ευαγγέλιο στη γλώσσα των άλλων: Ο εκχριστιανισμός των Σλάβων - Κύριλλος και Μεθόδιος v. Πέρα από δικαιώματα και υποχρεώσεις: Η αγάπη «άνευ όρων και ορίων»	A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ιδεοθύελλα: «Ξένος» 2. Συλλογικός ρόλος: Οι πρωταγωνιστές του σπλαχνικού Σαμαρείτη 3. Καρέκλα αφήγησης: Ο Ιουδαίος αφηγείται χρόνια μετά 4. Δραματοποίηση: Παρουσίαση σκηνής «Οι Μοραβοί έχουν αλφάβητο» 5. Ζωντανό γλυπτό: «Η ποικιλία ως πλούτος» B. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Πέντε Π και ένα Γ: Διερευνώντας προκαταλήψεις και στερεότυπα για τους ξένους 2. Project: Οι Έλληνες ως «άλλοι» τα νεότερα χρόνια (πρόσφυγες, μετανάστες) 3. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («ακούγοντας 5X2»): Δος μοι τούτον τον ξένον 4. Ιστοεξερεύνηση: Στα βήματα των Κυρίλλου και Μεθοδίου (ταξίδια, τόποι, συναντήσεις)

		5. Έρευνα: Η παρουσία των Κυρίλλου και Μεθοδίου στις βαλκανικές χώρες 6. Επίλυση προβλήματος: Εξηγήστε τον χαρακτηρισμό των Κυρίλλου και Μεθοδίου ως «φωτιστών των Σλάβων» 7. Μελέτη περίπτωσης: Ακάκιος, ο επίσκοπος Αμίδης που διέθεσε τα πολύτιμα ιερά σκεύη των χριστιανικών ναών, για να συγκεντρώσει χρήματα και να διασώσει επτά χιλιάδες Πέρσες στρατιώτες που είχαν αιχμαλωτιστεί από τους Βυζαντινούς Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Μετασηματισμός του βιβλικού κειμένου σε άλλο είδος κειμένου (π.χ λογοτεχνικό) για τον Καλό Σαμαρείτη 2. Κυρillικό αλφάβητο
--	--	--

Ε' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:

Η Ορθόδοξη Εκκλησία σε διάλογο με τον δυτικό Χριστιανισμό

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) κατονομάζουν τις χριστιανικές Ομολογίες που υπάρχουν στον σύγχρονο κόσμο και διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες β) εντοπίζουν τις πρωτοβουλίες για την ενότητα των χριστιανικών εκκλησιών και τις προσπάθειες που καταβάλλονται για ειρηνική συνύπαρξη και συνεργασία γ) διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες της χριστιανικής τέχνης και λατρείας στην Ανατολή και στη	I. Κοντά και μακριά i. Συγκρούσεις, χωρισμοί, απομάκρυνση (σκέψεις και συναισθήματα) II. Σχίσμα του 1054 i. Καθολική Εκκλησία III. Χριστιανικές Εκκλησίες και Ομολογίες i. Προτεσταντική Μεταρρύθμιση ii. Προτεσταντικές Ομολογίες iii. Αγγλικανική Εκκλησία IV. «Υπέρ της των πάντων ενώσεως»: Το αίτημα της ενότητας και οι δυσκολίες να πραγματοποιηθεί i. Η αρχαιερατική προσευχή του Ιησού: «Ίνα πάντες εν ώσι» (Ιω. 17, 21)	A. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ιδεοθυέλλα: «Τι χαρακτηριστικά έχουν οι συγκρούσεις;» 2. Project: «Ναοδομία, εικονογραφία και μουσική των χριστιανών στον κόσμο: Ομοιότητες και διαφορές» 3. Ιστοεξερεύνηση για τους ναούς του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα στην Ευρώπη 4. Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («ακούγοντας 10X2»): Γρηγοριανά Μέλη 6. Προβολή φωτογραφιών: Βάπτιση, Χρίσμα, Θεία Ευχαριστία Χριστιανικών Εκκλησιών και Ομολογιών 7. Έρευνα: Η ιεροσύνη στις τρεις χριστιανικές ομολογίες. Το ζήτημα της χειροτονίας των γυναικών B. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ

Δύση	ii. Άρση αναθεμάτων Ορθοδόξων και Καθολικών (1965) iii. Κοινή Διακήρυξη Ορθοδόξων – Καθολικών (2006) iv. Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών v. Θεολογικοί διάλογοι V. «Εν εκκλησίαις ευλογείτε τον Θεόν»: Λατρεία και τέχνη στην Ανατολή και στη Δύση i. Αρχιτεκτονική, ζωγραφική, γλυπτική, ψηφιδωτό, υαλογράφια (βιτρό), μουσική ii. Κυριακάτικη λειτουργία iii. Λατρευτική παράδοση (Βάπτισμα, Χρίσμα, Ευχαριστία)	1. Κατασκευή διαγράμματος με ομοιότητες και διαφορές των χριστιανικών Εκκλησιών 2. Ψηφιακή παρουσίαση: «Ανθρωπογεωγραφία του Προτεσταντισμού» - παρουσίαση στατιστικών 3. Ψηφιακή παρουσίαση: «Χώροι και τρόποι λατρείας στον Προτεσταντισμό» Γ. ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ Σε συνεργασία με καθηγητές Ξένων Γλωσσών: Άσκηση στη μετάφραση κειμένου της ΚΔ (λ.χ. αρχιερατική προσευχή του Ιησού, Ιω. 17, 21) από τα ελληνικά στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά και το αντίθετο
------	--	---

ΣΤ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Μονοθεϊστικές Θρησκείες: Ιουδαϊσμός και Ισλάμ

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) εντοπίζουν τα βασικά στοιχεία διδασκαλίας του Ιουδαϊσμού και του Ισλάμ β) εξηγούν το νόημα σημαντικών θρησκευτικών πρακτικών και γιορτών των δύο μονοθεϊστικών θρησκειών γ) διακρίνουν στις δύο θρησκείες ανθρωπιστικές αξίες και στάσεις ζωής	I. Ιουδαϊσμός i. Ισραήλ, ένας περιπλανώμενος λαός μέσα στην ιστορία • Γιορτές: Πέσαχ (Εξόδος), Σαβουώτ (παράδοση της Τορά), Σουκώτ (πορεία στην έρημο), Χανουκά (Μακαβαίαι), Πουρίμ (Περσική αιχμαλωσία) ii. Ιερές Γραφές: • Τορά: Ο γραπτός νόμος • Ταλμούδ: Ο προφορικός νόμος iii. Πώς πρέπει να ζουν οι άνθρωποι; • Προσευχή • Σαμπάτ • Ζωή σύμφωνα με τον Νόμο του Θεού (Εξ 22, 20-21. 24-26, 23, 1-5, Λευ 19, 9-10. 17-18, Νε 8, 1-3.9) • Η Συναγωγή, ο ραββίνος II. Ισλάμ	A. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού από τη σύγχρονη εβραϊκή ζωή 2. Ιστοξερεύνηση: Περιπατώντας στη σύγχρονη Ιερουσαλήμ: Η πόλη-σύμβολο των τριών θρησκειών 3. Επίλυση προβλήματος: Εξήγηση του όρου «αβρααμικές θρησκείες» Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Project: Το καντήλι στις 3 μονοθεϊστικές θρησκείες 2. Project: Δημιουργία ενός οδηγού γνωριμίας με τόπους λατρείας των τριών μονοθεϊστικών θρησκειών Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Οργάνωση επίσκεψης στο Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος ή

	i. Ισλάμ, Μουσλίμ: Υποταγή στον Θεό, υποταγμένος στον Θεό ii. Αλλάχ: Ο μοναδικός και παντοδύναμος κύριος του κόσμου iii. Ο προφήτης Μωάμεθ • Βασικά γεγονότα της ζωής του iv. Κοράνιο: Ο λόγος του Αλλάχ v. Πώς πρέπει να ζουν οι άνθρωποι; • Πέντε στίχοι: Τα βασικά καθήκοντα κάθε μουσουλμάνου • Σαρία: Ο ιερός νόμος του Ισλάμ για την ατομική και κοινωνική ζωή • Η Παρασκευή στο Τζαμί • Θρησκευτικοί λειτουργοί (ιμάμης, μουεζίνης, κατίμπ, σουλαμάδες) • Γιορτές	αυτό της Θεσσαλονίκης 2. Επίσκεψη στο Μουσείο Ισλαμικών Τεχνών – Μουσείο Μπενάκη
--	---	--

Ζ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:

Θρησκείες της Ανατολής

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και μαθήτριες να: α) αναγνωρίζουν λατρευτικές συνήθειες των θρησκειών της Ανατολής β) εντοπίζουν στοιχεία για ιερά πρόσωπα των θρησκειών γ) επισημαίνουν ανθρωπιστικές αξίες και στάσεις ζωής στις θρησκείες	Τόποι και συνήθειες: Ένα πανόραμα i. Ινδουισμός • Χώρες, αριθμοί • Βασικές ιδέες • Ιερά κείμενα και παραδόσεις • Θεοί / Θεές (Βισνού, Σίβα, Ράμα, Κρίσνα) • Λατρευτικές παραδόσεις/Ιεροί τόποι / Ναοί/ αγάλματα / λατρεία ιερών ζώων/ προσκυνήματα/κάστες ii. Βουδισμός • Χώρες, αριθμοί • Η ζωή του Σιντάρτα Γκαουτάμα • Ναοί και αγάλματα του Βούδα • Πηγές/κείμενα • Η ζωή του βουδιστή	A. ΟΜΑΔΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 1. Ιστοξερευνήση και Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking) («κοιτάζοντας 10 x 2»): Κινητική καλλιγραφία 2. Ιστοξερευνήση τέχνης: Αγάλματα του Βούδα B. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. «Κείμενά μου – θησαυροί μου»: Αποφθέγματα από τις θρησκείες Γ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ Επίσκεψη στο Μουσείο Ασιατικής Τέχνης Κέρκυρας

	iii. Θρησκείες της Κίνας • Η ζωή του Κομφούκιου • Η διδασκαλία του Κομφούκιου • Η ζωή του Λάο-Τσε • Η διδασκαλία του Τάο	
--	---	--

Η αριθμ. 101470/Δ2/16-06-2017 (ΦΕΚ 2104/Β'/19-06-2017) απόφαση καταργείται.
Η ισχύς αυτής της απόφασης αρχίζει από το σχολικό έτος 2020-2021.
Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 4 Μαρτίου 2020

Η Υφυπουργός

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

